

קונטרס

הבינוני

**פרשת
חיי שרה
תשפ"ה**

שנה ז'
חוברת ו'
גליון 337

שיעורי

**הרב שמעון
שפיצער שליט"א**

קול הבינוני

718.686.8300 ארה"ב:

0204.586.2115 בריטניה:

03.300.0223 בלגיה:

072.257.7726 ארץ ישראל:

שמעו ותחי נפשכם!

האזינו למאות שיעורים השווים לכל נפש הנאמרים מדי יום ביומו בכל מקצועות התורה והחסידות מסודרים להפליא ומלאים כל טוב

להצטרף לקבלת השיעורים או החוברות באימיל ולשלוח הערות:

Tel. 718.387.1122 E.Y. 03.3096216
Email. Info@MachonHavineini.com

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון שיעור רס"ב

יום שלישי פרשת וירא י"א חשון תשפ"ה

ה להפוך את הצרה לתחילת הישועה

עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע | גודל הצמצום כגודל הטובה | מתנת שמים באה עם יסורים | למה קמים בבוקר? | הכלים ליהנות מהמתנות | מעלים את האדם לישיבה קטנה | כל דרגה חדשה צריכה כלים חדשים | אהללה אלוקי ואשמחה בו - ניגון היוצא מן הלב | כשהאדם מרגיש בפתחו של ספר איוב | יושב בשמים ישחק | אין שררה בלי מבחן | הוצאת הכוחות העמוקים שבנפש | ויוסף הוא המשביר | כל אחד מגיע לשררתו | עזרה לאחרים על פי נסיון העבר | הכל נעשה באופן מכוון | חלקי הנפש המתגלים בעת חינוך הבנים | איבוד העשתונות גורם | בא לחנך ונמצא מתחנך | טראומות מגיל ילדות לשם מה? | אמונה מושרשת עוברת לבנים | שני אופני תגובה | לשאוב ולא להישאב | כך מאירים את העולם | להגיב בלי להזיע | כך מאירים כל מצב

יום רביעי פרשת וירא י"ב חשון תשפ"ה

ב הנקודה של הכנסת אורחים העושה את האדם יהודי

יותר מקבלת פני השכינה | דרגות רבות בהשראת השכינה | אל נא תעבור מעל עבדך | מה להכנסת אורחים וליסודות הדת? | אחרי ה' אלוקיכם תלכו | ביטול גמור כחרס הנשבר | למעלה מברית מילה הכנסת אורחים | חלישות דעתם של המלאכים | הצדיק יורד מן ההר אל העם | אורח שמדבר שטותים והבלים | נאמן אמיתי מוכן לזוז הצדה | חסד של אמת | הכנסת אורחים עם ביטול היש | הכנסת אורחים לילדי הבית | אם קטן הוא בעיניך | למה תחפש בחוץ והנה הוא בבית | כשהנכדים מדדים בכל הבית

מדור שבת קודש שיעור נ"ג

יום חמישי פרשת וירא י"ג חשון תשפ"ה

לא מזמור לדוד הבו לה' בני אלים

תבותיו ואותיותיו והשמות היוצאים ממנו | מיסודה של תפילת שמונה עשרה | אשרי מי שיש לו שכל | לתפילה מה זו עושה? | ומלאה הארץ דעה את ה' | שפע גשמי שצועק רוחניות | ובוקר וראיתם את כבוד ה' | שפע רוחני עם לבוש גשמי | לתקן עולם במלכות שד-י | תפילה אריכתא מבואה ועד צאתה | המים משמייעים קול ה' | קול ה' יחיל מדבר - קבלת שבת בסיביר | ה' יברך את עמו בשלום | הודאה על ההווה

יום ראשון פרשת חיי שרה ט"ז חשוון תשפ"ה

מצעות של שידוכים שאינם באים לידי גמור מא

כך נפטרים מהזיווגים השקריים | לא הוצעו שידוכים לרבקה | בת פלוני לפלוני - הכרזות סותרות | עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר | התועלת בלימוד השקלא וטריא בגמרא | הבירורים מובילים אל האמת | הבירורים מביאים את הגאולה | חס ושלום שתשכח תורה | מלבישים לתורה כתר | חברותא טובה מה היא? | עסק השידוכים כלימוד סוגיא בתורה | טעם של בירור האמת | בהירות מונעת עגמת נפש | תורה היא וללמוד אני צריך | אין צורך להגיע לידי מריבה | אין חכם כבעל הנסיון | חייבים לעשות טעויות | דבר שנכשל אינו בזבוז זמן | קשה זיווג של אדם

יום שני פרשת חיי שרה י"ז חשוון תשפ"ה

התועלות העצומות שיש באסיפת מרעים נב

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד | תחבולת הצדיק כנגד איומי הבעל דבר | הבעל דבר חושב להרוויח כפליים | גאון עולם באסיפות החסידים | חסדים גדולים וישועות גדולות | הוי מתלמידיו של אהרן | התועלת כפולה ומכופלת בשבת קודש | ומקבלין דין מן דין | קשה לצמצם את ההרגשה באותיות | השראת השכינה על כל תועלויותיה | כל ביה עשרה שכינה שריא | להיות חלק מסיפורי הצדיקים | הגדולים מזהירים על הקטנים | דיברה תורה כנגד יצר הרע

מדור אור החיים הק'

ליל שישי פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ד

תפילת האדם שלא יהיה זה שמעכב את העברת השפע סא

הקרה נא לפני היום | עולם של בירוקרטיה | שהשידוך לא ייתקע אצלי | חוליה בשרשרת מוסרי התורה | הכרת גודל האחריות | העברת חיוך מן השמים | תפילה לחינוך הבנים

מדור שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ד

גדול תיקון המדות מעשיית מופתים סה

אותה הוכחת לעבדך ליצחק | לב טוב מכריע את הכל | גדול שכרן של מדות טובות | התפעלות מגדלות ה' | מעריכים את הדברים הנכונים | מעשה אמיתי כנגד סיפור דרמטי | מתי יגיעו מעשי למעשיו

מדור אמונה ובטחון

שיעור רס"ב

לזכות

החתן מאיר דוב בער בן חנה
והכלה טעמא בת חיה בראנדיל
נדבת אבי הכלה הר"ר ישעיה יוסף בעק הי"ו

יום שלישי פרשת וירא י"א חשון תשפ"ה

להפוך את הצרה לתחילת הישועה

הם נושאים עיניהם כלפי מעלה ועל ידי זה מקרבין הישועה. וכן הוא מציין לדברי המדרש (שכל טוב שמות ו, כד) על הפסוק כאיל תערוג על אפיקי מים, שכאשר האִלָּה צריכה ללדת, יש לה דוחק גדול מחמת חבלי הלידה, ופשוט שהצער שיש לה הוא סיבה ללידת הוולד. אין זה דבר צדדי כאילו היה אומר: הגם שיש עכשיו צרה, בסוף תבוא הישועה. אלא חלק הוא מהלידה. כשיש חבלי לידה, אף שזה כואב, אומרים: התחיל עכשיו מצב נפלא. הקב"ה יעזור שהכל ילך כשורה. הסוף הוא קריאת מזל טוב. אמנם בתחילה יש צער גדול, אך זהו סימן נפלא הוא שוולד חדש עומד להיוולד ולבוא אל אויר העולם. כך כל פעם שאדם נקלע למצב קשה, אומרים לו: "יש לך כאבים גדולים? התחיל עכשיו מצב חדש של ישועה. חכה למזל טוב!"

עת צרה היא ליעקב וממנה ייוושע

יסוד חשוב מופיע מספר פעמים בספר 'מאור עינים'*. אחד מהם בליקוטים על תהלים, בפסוק כאיל תערוג על אפיקי מים (תהלים מב, ב). וזה לשונו: "ידוע כי כל הרווחה באה לאדם על ידי צרה שקדמה כדכתיב (ירמיה ל, ז) ועת צרה ליעקב וממנה ייוושע, שמהצרה ממש היא [ה]ישועה (אם האדם עובר איזו פרשה, עליו לדעת שפרשה זו גופא, היא הגרעין של הישועה). וכן מתוך צרה המציאם פדות ורווחה (נוסח הסליחות), וכל הדוחקין דדחקין לכנסת ישראל, הם מקרבים ההשגה והישועה ופותחין שערי רחמים".

מבואר שם שהמהלך בנוי על המבואר ברעיא מהימנא (פרשת אחרי) שכאשר בני ישראל נמצאים בדוחק, הם אומרים: אי א-להימו דישראל ואן אשגחותא דיליה.

טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על-ידי יסורין. אלו הן: תורה וארץ ישראל והעולם הבא". וביאר מהר"ל² שאין זו גזירה בעלמא שצריך לסטור לאדם על פניו כדי שיוכל לקבל מתנות כה נפלאות, אלא כורח המציאות הוא, כי **כדי שהאדם יוכל ללמוד תורה, הוא צריך שתהיה לו עדינות הנפש**, ואם אין לו אותה עדינות, אפילו יישב עם הגמרא כל היום, היא לא תיקלט בו.

וכן הוא לגבי ארץ ישראל ועוה"ב אשר הם מדרגות רוחניות. הקב"ה אומר: אני יכול לתת לך אותן קודם לכן, אבל לא תוכל לעשות אִתָּן כלום. **הרי עדיין אין לך את הכלים הנדרשים להתחבר למתנות הרוחניות האלה**. הכלים הפנימיים הם: **ענוה וביטול, אמונה ובטחון בה'**. כל ענין ארץ ישראל בנוי על עיני ה' אלוקיך בה, צורת חיים של תלות³ ברבוננו של עולם. כך יהיה גם בעולם הבא. אין לו לאדם שום דבר להיאחז בו. הוא רק דבוק בה'. אל תבטחו בנדיבים. אין כלום. יש רק הקב"ה.

למה קמים בבוקר?

אכן כשהאדם נמצא באיזה מצב אחר בלבנו... הוא מרגיש תלוי בדברים אחרים, יש לו הרבה הצלחות וכל אימת שהוא רוצה להתחזק, הוא מסתכל על מעמדו... ברוך ה', הוא מרגיש שהוא עומד על קרקע מוצקה, אם מחמת הכסף שיש לו, אם מחמת המעמד שיש לו, אם מחמת ריבוי החברים שיש לו - **הרי זה מונע אותו לקבל את החיות שהוא צריך לקבל מהרוחניות**, כי אף שהוא הולך ליד התורה, הוא אינו

גודל הצמצום כגודל הטובה

וכן מביא ה'מאור עינים' יסוד זה בהרחבה **בפרשת לך-לך**, שם הוא מבאר שכאשר האדם נקלע למצב לא קל, הרי זה מפני שהקב"ה רוצה ליתן לו שפע, והשפע מוכרח לבוא תחילה על-ידי צמצום ורק לאחר מכן הוא נהפך לטוב נגלה. ומבאר עוד שם, שזהו שאמרו חייב אדם לברך כשם שמברך על הטובה וצריך לקבלינהו בשמחה (ברכות ט, ב), כי הטוב כבר התחיל, ולמה לו לחכות עד לשלב האחרון. וכותב שם בלשונו: "וכפי הטובה הגדולה שבדעת הבורא ברוך הוא להביא עליו, כך צריך להיות הצמצום גדול מקודם, כי אם יהיה הטובה גדולה, יהיה הצמצום שמקודם שנראה לו לרעה גם כן גדול, וכשמאמין בזה, בוודאי יברך על הרעה בשמחה כמו שמברך על הטובה, כי זהו התחלת הטובה וכו' ומי שיש לו דעת ומשכיל על דרכיו ימצא הטובה שיבא לו אחר-כך". ובדבריו בליקוטים שם, מבאר ה'מאור עינים' שמה שמוליד את הישועה, זה התשוקה לרבוננו של עולם שמתעוררת בלב האדם מחמת המצב, כי על ידה נפתח הפתח לישועה ונעשה האדם כלי לשפע רב.

מתנת שמים באה עם יסורים

כעת נבוא להתעמק בדברי ה'מאור עינים', כי יסוד זה נוגע לכל אדם פעמים אין מספר. הקב"ה רוצה תמיד להביא לאדם יותר ממה שיש לו עכשיו. תמיד הוא רוצה להעלותו מהדרגה שבה הוא נמצא אל הדרגה הבאה. וכדי שהאדם באמת יוכל לבוא אל הדרגה הבאה, הוא זקוק לכלים פנימיים שיוכלו להכילה. הן כך אמר רבי שמעון בר יוחאי (ברכות ה, א): "שלוש מתנות

ב. מהר"ל כותב כן בכמה מקומות בספריו הקדושים. ראה 'נתיבות עולם' 'נתיב היסורין' פ"ב, הקדמה לדרוש על התורה, הקדמה לדרך חיים, ושם בפרק ו' משנה ז בקניין הי"ט לתורה 'בקבלת היסורין'.

ג. אפהעניגקייט - dependency

שבעולם, כי אין הדבר תלוי אלא בלב. מותר שיהיה לך כל הדברים הטובים ג"כ. השאלה היא מפני מה אתה קם בבוקר. אם הסיבה שאתה קם בבוקר היא מפני שאתה אומר בלבך: אחרי התפילה מגיע קידוש... אינך יכול לתאר אפילו מה שיהיה שם... פעמיים 'חתן בראשית'... אם זוהי הסיבה, צריך לזכר אותך באופן אחר, כי **אם לא תזדכר, אף שאתן לך את המתנות, לא יהיה לך כלום מהן.** זה יהיה כמו שקונים לחתן ש"ס, אבל החתן אינו יודע לקרוא ואינו יודע אפילו באיזה צד להחזיק את הגמרא, שהש"ס יהיה מונח בארון הספרים והחתן לא ימצא בו שום ענין. כך מפרש המהר"ל הא דתורה וארץ ישראל ועוה"ב נגנין ביסורים, כי ליסורים יש כח מיוחד לפתוח בלב האדם את הכלים הנדרשים לו לינוק מהמתנות שהקב"ה נותן לו.

אומר ה'מאור עינים': הקב"ה נותן בכל עת מתנות חדשות לאדם, אבל **כל פעם שמגיעה מתנה חדשה, נדרשים כלים חדשים שרק על ידיהם יצליח האדם להבין ולהשיג, ליהנות ולהתחבר עמה.** לכן לפני כל ישועה חדשה, באה צרה. צרה אינה בהכרח טרגדיה. עיקר הגדרתה של צרה הוא: **דבר שמעיק בלב באופן שאין האדם יכול להמשיך לעמוד על מה שעמד קודם לכן, וממילא הוא מגיע למצב של 'שִׁבְרוּ עַל ה' אַלּוּקִיּוֹ',** דוגמא לדבר: האדם בטח בנדיבים, ועכשיו הקב"ה יצר בשבילו נמשל חי ונטל ממנו את הנדיבים. הן עד כה גם אמר לו הקב"ה אל תבטח בנדיבים, אבל הוא הצטדק כל יום לאמור: עד מחר אני בוטח בנדיבים ואז אני מפסיק. הקב"ה רוצה להביאו לדרגה חדשה, להצלחה חדשה, אבל הוא משתטה

נטל ממנה את חיותו. הוא לומד, אך מיד הוא חוזר ליטול את חיותו, כלומר, את הנאתו בחיים, או יותר נכון את הערכתו בעיני עצמו¹ - מדברים אחרים. מדוע הוא קם בבוקר? פעמים שיש לו לאדם כל-כך הרבה צרות, ואנשים שואלים עליו בלבם: מה יש לו בחיים? מפני מה הוא קם כל יום בבוקר? הרי הוא סובל יסורים מכל עבר. אנשים רודפים אחריו ויש לו רק בושות ובוזונות. מסכן! מהיכן הוא מקבל את החיות לקום בבוקר? מתוכן דבריהם אתה שומע שהאחר שיש לו ב"ה דירה נאה וכסף ועסק מוצלח - יש לו בשביל מה לקום בבוקר. פירושו של דבר שהוא עומד על מצבו וממנו הוא יונק את חיותו, וכדי לעשות צדקה עם הקב"ה, הוא גם לומד קצת. הוא מטיל איזה משהו לקופת הצדקה, אבל אינו לוקח חיות משם. הוא לא קם בבוקר בגלל זה.

הראשון לעומתו, כאשר שואלים אותו מדוע הוא קם בבוקר, הוא עונה: את האמת אומר, אין לי כלום בחיי. יש לי דבר אחד בלבד, אני כל-כך נהנה כשאני לומד עם החברותא. רק את זה יש לי. ברגע שאני סוגר את הגמרא, כל רודפיי חוזרים אלי ושוב אני מרגיש גיהנום. הנה אדם כזה, מדוע הוא קם בבוקר? כי הוא אומר לעצמו: אני קם בבוקר כי אני אוהב להתפלל. אני פשוט נהנה. אני אומר תהלים עם 'געשמאק' (בנעימות), אני מתפלל, אני לומד. 'א מְחִיָּה'. בשביל אלה אני קם. אדם כזה נחשב לאדם שיונק מהתורה, יונק מעוה"ב, יונק מארץ ישראל.

הכלים ליהנות מהמתנות

לא מוכרח שיהיו לאדם כל הצרות

את הנדיב היתה רק כדי שיוכל להתקדם הלאה.

כמה ילדים נמצאים תחת הסינר של אמם ואינם רוצים לצאת ומתנהגים כתינוקות, ואין ברירה אלא לזרוק אותם קצת לתוך המים שילמדו לשחות¹ לבד, שיבנו את עצמם. בדומה לכך, כמה אנשים יש בציבור שלנו שעובדים לפרנסתם בעסק הנמצא בבעלות אביהם או חותנם ומרגישים כל-כך מצומצמים, כאשר אינם יכולים לעשות כמעט כלום כי במוחם הם מלאים בחשבונות שעם כל צעד חדש שיעשו, עלולים הם להרגיזם ולעבור על כיבוד אב וכו'. הרבה מהחשבונות שלהם נכונים, ואין להם באמת ברירה, אבל למעשה הם אינם חיים. מה עושה הקב"ה? הוא נוטל אותם ומסלקם משם, ובינתיים אינם יודעים כלל במה יתפרנסו ומרגישים **אבודים לגמרי, ובאמת מדובר בתחילת הישועה**. אפשר להסתכל על אלפי בני אדם ולברר אצלם על העבר שלהם ולשמוע מהם שבעבר היה להם מצב כזה. הם אבדו את מקור פרנסתם, הם אבדו את מעמדם, הם אבדו את הכל, ואז הם פתחו את עיניהם.

כל דרגה חדשה צריכה כלים חדשים

כפי שאתה מבין זאת במשל זה, אומר ה'מאור עינים', כך תבין זאת לגבי כל דרגה בעבודת ה' שאתה רוצה לקבל. **עם כל דרגה חדשה, אתה זקוק לכלים חדשים**. הביטול שהיה לך אתמול, לא יוכל להביא לך את ההשגה בתורה שביקשת לשנה החדשה. אתה זוכר שעמדת בראש השנה וביקשת? אמרת שאתה רוצה להצליח, אתה צריך חברותא, או בהירות בספיקות שיש לך. ביקשת שהקב"ה יאיר לך את עיניך

כל הזמן. הוא מחניף פה ושם. ועיקר הבעיה היא במוחו האומר בכל עת: אני רק צריך להיות בטוח שאני ביחסים טובים עם פלוני. עם כל צעד שהוא עושה, הוא מחשב האם זה תואם את דעתו של זה שתומך אותו בכספו. היש לו ברירה אחרת?! פלוני הרי מחזיקו מכספו.

מעלים את האדם לישיבה קטנה

אנו מדברים אפילו במי שיושב ולומד ומישהו מחזיקו מכספו, שהוא אומר לעצמו בכל עת: זה חוסר אחריות אם איני מתחשב עם פלוני כל היום וכל הלילה. מוחו חושב באופן זה. אך הקב"ה אומר: הגיע הזמן לעלות לישיבה קטנה. הייתה עד כה בת"ת, עכשיו צריך לעלות לישיבה קטנה. אבל האדם אינו נותן לזה לקרות. הוא מחזיק בכל כוחו בנדיב. מה עושה הקב"ה? הקב"ה עוזר לו. הוא נוטל את הנדיב ואומר לו: לך-לך לחיים טובים ארוכים ולשלום. הוא לא זקוק לקחת ממנו את כספו. הוא יכול להשתמש בכל מיני אופנים אחרים. בשורה התחתונה לאיש אין כבר את הנדיב. **הוא נעשה אבוד לגמרי ומתחיל לצעוק לרבנו של עולם**: חטאתי עויתי פשעתי. **זוהי התחלה של ישועה כפשוטו ממש**. הוא הולך להתחיל לחיות. האם זה קשה בינתיים? כן, זה קשה. האם זו טרגדיה? לא, זו לא טרגדיה. אבל מה הוא חושב? הוא חושב שזו טרגדיה. הוא 'אויס מענטש' (מאבד עשתונותיו). הוא מתהלך כפוף כאבל, ובמוחו מרצדות כל מיני מחשבות של פחד: בוודאי לא אוכל לא ללמוד ולא להתפלל, ויתקיים בי המאמר 'פשוט נבילתא בשוקא' (פסחים ק"ג, א), ויהיו לי בזיונות... **הוא חולם על צרות צרורות, ולפי האמת מדובר בהתחלה של ישועה. הסיבה שנטלו ממנו**

הראשונה שאין לי כלום. אני שמח עם הקב"ה כי יש לי רק אותו. חוץ ממנו אין לי כלום, אף לא את החלומות שלי להצליח ברוחניות. כשאדם יתבטא באופן זה, הלא זה שווה לנצחיות נשמתו מיליונים. אף אחד לא אמר לו לשיר את השיר הזה, והוא לא שמע מאף אחד שלשיר את השיר הזה הוא סגולה נפלאה, אבל זה התנגן לו בגלל ההרגשה שהייתה לו שהדבר האחרון שנשען עליו - ניטל ממנו. זה מה שנקרא שנבנית אצל האדם **דרגה חדשה של דביקות בה'.** האדם **הרי צריך להגיע לעולם הבא אחרי שפיתח בנפשו את ההרגשים של אחיזה מוחלטת אך ורק ברבונו של עולם.**

זוהי התחלת ההבנה בדברי ה'מאור עינים' **שכאשר יש לו לאדם צרה, עליו להבין שזו ההתחלה של דבר חדש, התחלה של דרגה חדשה.** אנשים אינם רגילים לחשוב כך, ואף מי שלומד מאור עינים, אולי הוא חושב כך במשך כמה רגעים, לא יותר. ועכ"פ **כשהאדם עובר איזה מצב, במיוחד אם מדובר במצב מסווג המצבים היותר מורכבים, קשה לו עד מאוד להחזיק ראש ולזכור שמדובר בהתחלה של ישועה.**

כשהאדם מרגיש בפתחו של ספר איוב

נסביר: אם נדבר בדוגמא שהבאנו לעיל במי שפיטרוהו מעבודתו, בזה כבר מצאנו אנשים שחזקו את עצמם במחשבה הנ"ל. הן תמיד היה לו חלום לצאת ולפתוח עסק משלו. הוא יכול להבין את זה. אבל כשהאדם רואה שדבר קצת יותר גדול מתחיל להתרחש, כגון ששלום ביתו של אחד מילדיו התערער. בנו חזר לבית ההורים. כשאומרים לו שזה התחלה של ישועה, הוא אומר: עשה לי טובה, קח לך

בתורה. בסדר! **מן השמים התחילו לתת לך את מה שביקשת. למה אתה צועק? כן ההתחלה נראית.** הקב"ה אומר כך: **כדי להבין את מה שאתה צריך עכשיו, אתה זקוק לדרגה יותר גבוהה של ביטול, וכדי שיהיה לך דרגה יותר גבוהה של ביטול, אתה זקוק לאיזה זעזוע.** אתה מוכן? הוא מקבל כל מיני זעזועים מימין ומשמאל. דברים לא הולכים לו בדיוק כפי שרצה, ודברים רבים שחלם עליהם, לא יוצאים מן הכוח אל הפועל, ובינתיים הוא נעשה מאוד מבולבל, אבל לאט לאט הוא מתחיל להבין שאין לו אף אחד, כי אבי ואמי עזבוני. אף אחד לא מבין אותי, כל המהלכים שהייתי בטוח שיועילו, לא הועילו. כבר ניסיתי אף את ה'הוה אמינא' האחרון ולא הועיל. **ואז הוא מוכרח להרים את עיניו לשמים ולבקש מעומק הלב לה' שיעזור לו.** אף פעם הוא לא ביקש באופן זה. תמיד היה לו במוחו עכ"פ מהלך אחד שחשב שיועיל לו. **אכן זוהי הדרך שהוא נושע.** הוא כבר נמצא על דרך הישועה, בדומה למי שהתחיל ללמוד מסכת חדשה וכבר נמצא בדף י"ג. התחלת מסכת חדשה ואתה מתקדם יפה מאוד. תמשיך הלאה. **המצוקה החדשה פתחה בך כלים פנימיים חדשים של תפילה ושל ענוה ושל בטחון אשר מעולם לא פתחת אותם.**

אהלה אלוקי ואשמחה בו - ניגון היוצא מן הלב

לאחרונה סיפר לי יהודי שהיה נשען עד כה על הצלחות רוחניות שהיו לו אשר שמשו אותו הרבה, וכעת הצלחותיו התחילו להתמוטט. נעשה לו קשה ללמוד והפסיק לראות נחת מבניו וכו'. אמר לי היהודי: היום בבוקר התנגן לי השיר אהלה אלוקי ואשמחה בו. **הרגשתי בפעם**

באמצע לקרב את זה. אולי הענוה שתהיה לך בגלל המצב החדש, תפתח אצלך פתח חדש של תפילה עמוקה שמעולם לא הצלחת לפתוח, ותיכף תבוא הישועה.

אכן ההסברים יכולים להיות בכל הדרגות. יתכן למשל שיש איזו פרשה ישנה שמערכת את השפע מלבוא, ועכשיו הגיע אליך השלב האחרון של היסורים, המכה בפטיש, ובהם תסיים עם הפרשה, ואז ייפתחו לך שערי ישועה. כמה פעמים רואים שכשמגיע הזמן, כל העומדים בשורה מוצאים את זיווגם בזה אחר זה. אין זה אלא שמשוהו היה כאן. הפשט הוא שהקב"ה אמר עד כאן, והגיע הקץ לגלות, וכשמגיע שפע - מגיע שפע בכל מיני האופנים. איך זה קורה שהקב"ה אומר עד כאן? אחד מהאופנים הוא שהקב"ה מביא על האדם עוד 'קנייטש', וזה מה שממלא את הסאה, כמו שאמרו **חז"ל** בענין יציאת מצרים, שקושי השעבוד השלים את השנים, ואז יצאו בעצם היום הזה ברכוש גדול.

הבט לאחור ותראה אצל כמה אנשים כך זה היה. ממש לפני שבאה ישועתם, קיבלו עוד סטירה ועוד סטירה. התחלה של ישועה היא, אומר ה'מאור עינים'. מה שנראה כהתחלה של חושך, הוא למען האמת התחלה של אור. כל-כך קשה לאדם לחשוב כך, כי הוא רואה בעיניו שזה התחלה של בעיות חדשות. הוא אומר לעצמו: מעתה ואילך, הכל אחרת אצלי. יש לי כבר שם, יש כבר סטיגמה על כל המשפחה, ועכשיו בני הלומד בישיבה צריך למישהו שיטפל בו. **הוא רואה בכיור שזו תחילתו של ספר איוב.** על זה ה'מאור עינים' מתווכח אתך. יש דיבורים מפורשים בזה"ק **שמדובר בהתחלה של שפע חדש שהקב"ה רוצה לתת לך.**

את הישועות האלה. אני איני זקוק לישועות האלה. הוא אומר לעצמו: את אשר יגורנו בא לנו. הבזיונות וכל הדברים והפרשיות שיסתעפו מזה. הלא אין מדובר בפרשה אחת בלבד. מדובר בעשר פרשיות בו-זמנית. על איזו התחלה של ישועה אתה מדבר? זה התחלה של תיק שיתמשך מי יודע כמה זמן. הוא מרגיש כל-כך אבוד, ותעגם עליו נפשו.

דוגמא אחת מיני אלפים: האדם רואה לנגד עיניו שכל חלומותיו יורדים לטמיון. הוא לא מצליח לראות שמדובר בהתחלה של ישועה. אכן ככל שהימים נוקפים, מתחיל האדם לראות אף בדוגמאות האלה שהם באמת התחלה של ישועה. כעת נדבר על מי שהיה לו כסף רב ויום אחד התהפך עליו הגלגל. הוא לא רק איבד את כספו, אלא נהפך לבעל חוב גדול. הוא שקע בחובות אסטרונומיים ואין לו שום דרך לפורעם, וזה מלווה בבזיונות ובפחדים אין מספר. היכול לומר לעצמו שמדובר בהתחלה של ישועה?! דוגמא נוספת: יש לו לאדם שורה של בנות שזה מכבר הגיעו לפרקן ועדיין יושבות בביתו, ואם לא די בכך - הגיעה לו בשורה בלתי מרנינה על איזה ענין רפואי. גילו אצלו או אצל אשתו דבר מחשיד. האדם מרגיש שהכל מתמוטט. בלבו הוא אומר: המצב היה מספיק רע, רבונו של עולם. כבר הייתי כנוע. אני מבטיח לך. כבר הייתי שבור, ועכשיו התקיים בי נדחה אבן אחר הנופל. מי ירצה להשתדך עם בנותיי עכשיו? היתכן שמתחילה עכשיו ישועה?!

יושב בשמים ישחק

והקב"ה מחייך ואומר: וכי לא ביקשת שידוכים לבנותיך?! אומר האדם: כן, אבל אני מבין מה הקשר. אומר הקב"ה: אני

להעלות את האדם בדרגה, האדם מוכרח לעבור מבחן באמונה. לא כתוב שם שפעמים שזה קורה. **זה קורה תמיד, כי אין דרך אחרת.** הקב"ה לא מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחילה. ואם רואה אדם שעלה לשררה מבלי שיעבור תחילה מבחן, סימן הוא שאין זו שררה אמיתית המעלה את האדם לדרגות גבוהות. כשמדובר על שררה דוגמת שררתן של האבות הקדושים, שררה אמיתית ויסודית, אזי אין דרך אחרת.

הוצאת הכוחות העמוקים שבנפש

הנה בדרך כלל מפרשים שהקב"ה בוחן את האדם לראות אם הוא באמת נאמן, אבל צריך לדייק את זה יותר. הקב"ה הרי בוחן כליות ולב ואינו זקוק לעשות ניסויים. הוא אינו צריך להכניס את האדם למצב מסוים, לעמוד בצד ולחכות ולראות מה יעשה וכיצד יתנהג. אך הפירוש הוא כמו שלמדנו עד כה. בפנים יש לכל אחד כוחות עמוקים, אך הם נעלמים ואינם באים לידי שימוש, לכן **כשהקב"ה רוצה להעלות את האדם לשררה, יצטרך האדם לצורך שררתו להשתמש בחלק שבנפש שעדיין אינו מחובר אליו ועדיין לא השתמש בו עד כה.**

לסבר את האוון: האדם הולך להתמנות למלמד. הוא יצטרך לנהל כיתה של שלושים ילדים ויודקק ליכולת של החלת משמעת¹. הוא מסביר נפלא, תלמיד חכם מופלא, אבל הוא הולך לקבל עכשיו משרה שבשבילה יצטרך לתכונה נוספת, והתכונה הזו קיימת אצלו, אבל הוא אינו יודע שהיא קיימת אצלו, כי היא עלומה וטרם יצאה לפועל, כי מעולם לא נקלע למצב שיכריח אותו להוציאה. לכן **הקב"ה ינסהו קודם לכן באופן שתכונה זו תתגלה באופן**

לפעמים האדם כאוב, כי הוא כבר למד בעבר את ה'מאור עינים' ואח"כ הוא קיבל עוד סטירה. הוא אומר: כן, גם אני חשבתי שאח"כ יבואו מתנות גדולות. בוודאי הגיעו אח"כ, אבל אני לא רוצה לומר מה. אך בוודאי אין בזה משום קושיא ופירכא. אתה עדיין נמצא בהתחלה. חכה לישועה שתבוא. הזוה"ק הרי מדבר שם על התיקונים שישראל עושים בגלותם אשר על-ידי כן יבנה בית המקדש השלישי. אתה נכנס עכשיו אפוא לפתח ושער חדש של טוב. מחבלי משיח יוצלו לרווחה. מתוך חבלי משיח תבוא להם הגאולה. זה הרי הפשט חבלי לידה, כפי שראינו מהמדרש, שהם התחלה של לידה. כך הוא סדר הבריאה.

אין שררה בלי מבחן

מכאן נבוא להבין באופן יותר רחב. איתא במדרש (פרשת בהעלותך): **"אין הקב"ה מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחילה,** וכיון שהוא עומד בניסיונו הוא מעלה אותו לשררה. וכן אתה מוצא באברהם אבינו, נסוהו הקב"ה עשר ניסיונות ועמד בהן, ואח"כ ברכו שנאמר (חיי שרה כד, א) **'זה' ברך את אברהם בכל.** וכן יצחק נסוהו בימי אבימלך ועמד בניסיונו, ואח"כ ברכו שנאמר (תולדות כו, יב) **'ויזרע יצחק בארץ ההיא ויברכהו ה'.** וכן יעקב אבינו נסוהו בכל אותן הצרות בעשו, ברחל, בדינה, ביוסף, והיאך יצא מבית אביו 'כי במקלי עברתי את הירדן' (וישלה לב, יא), וברוכו 'זירא אלוקים אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו' (שם לה, ט). וכן יוסף באשת פוטיפרע, והיה חבוש י"ב שנים, ואח"כ יצא ונעשה מלך על שעמד בניסיונותיו".

מבואר במדרש, שכאשר הקב"ה רוצה

זה מה שהיה אצל כל אחד מהאבות הקדושים. כדי שיעקב אבינו יוכל להיות יעקב אבינו, הוא הוצרך לעבור קשיים מכל מיני אופנים. עשו ורודף אותו, לבן מרמה אותו, יוסף נלקח ממנו, וכן הלאה, כל נסיון וקושי הוא חלק מהמסלול המוביל את יעקב אבינו אל יעדו, ואח"כ נתקיים בו 'יחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה' (ויחי מז, כח) והיו לו תענוגים גדולים בהיותו ביחד עם יוסף כדאיתא ב**זוה"ק**. הוא לא היה יכול להגיע לתענוגים אלה, אילו לא היה עובר כל מה שעבר קודם לכן.

כל אחד מגיע לשרתו

ובחזרה אלינו: **לכל אחד יש שליחות שהוא צריך למלא**, כפי שאנו מדברים תמיד. אף אחד אינו עובד כי צריך לעשות כסף. טפשות היא לחשוב ככה, כדאיתא **במשנה** סוף **קידושין**. מיליארדי בעלי חיים מתפרנסים שלא בצער. יש שפע וכסף וכל מה שצריך. **האדם הגיע לעולם כדי להזדכך ולהכניס את השכינה בתוכו מתוך מצבי החושך שהוא נמצא בהם**, כי כך הוא יכול להתחבר אל ה' בצורה שקיימת רק **בעוה"ז**, וכך הוא מגיע מוכן לעוה"ב אשר שם היא התכלית. **לשם כך נתן לו הקב"ה תכונות וכשרון ומצבים שונים, כי כולם נצרכים לו לעבודתו**.

נמצא, שכל אחד בלי יוצא מן הכלל מוכרח להגיע אל השררה שלו. הדברים אינם אמורים לאנשים מיוחדים שבדור בלבד. **כל אחד יש לו את השלב בחיים שאז הוא צריך להוציא את כוחותיו ולפתח את כליו**, אבל כדי להגיע לזה, הוא מוכרח לעבור שנים של בחרות, לפעמים בגיל הבחרות, ולפעמים בגיל מאוחר יותר. שנים של בחרות זה מושג. זה לא תלוי בגיל. **הוא נלחם עם עצמו, הוא מדבר עם הקב"ה, הוא מנסה,**

מעשי, ויחד עם כן תתגלה נאמנותו המוחלטת לרבנו של עולם.

יוסף הוא המשביר

היופי הוא שכאשר אנו מתבוננים, אנו רואים שהקב"ה הכריח את כל אחד מהאבות הקדושים להוציא את התכונה המיוחדת לו. למשל, יוסף הצדיק הוצרך להתנסות בענין השייך לו כדי שיעלה לדרגת יוסף הצדיק. ליוסף הצדיק יש תפקיד להיות אבינו רוענו בענין מדת היסוד, בענין היכולת לעמוד איתן בנסינות. אבל הוא אינו יכול להגיע לדרגה זו באופן שיימנה כאחד משבעה הרועים וכוחו לזוה את בני ישראל בכל הדורות, עד שאינו מוציא את הכוח הטמון אצלו בפנים, ולכן אין הקב"ה מנסה את יוסף הצדיק עם עבודה אצל לבן, כי לא זו שלימותו. שלימותו היא כאשר הוא נמצא לבד במצרים אצל פוטיפר והוא נער צעיר בשיא רתיחת הדם. זוהי שלימותו. על כן בטרם הוא מתמנה למלך ולמשביר לכל עם הארץ, היינו בטרם הוא נעשה לצינור שדרכו עובר כל השפע לעולם (שררה הרי אינה מה שנקרא בימינו 'שטעלע' - משרה, כאומר: הוא צריך שיהיה לו במה להעביר את היום, הוא צריך סיפוק... לא זו נקראת שררה. שררה פירושה לממש את הפוטנציאל שלו, כדי שיוכל לבצע את שליחותו ולהגיע לשלימותו), צריך ללמוד להוציא את הכוח הזה מתוכו, כי אם לא יוציאו מתוכו, אפילו יתן לו את תפקיד המשביר, לא יהיו לו הכלים למלא את תפקידו. לוקח הקב"ה את יוסף ומעבירו במסלול שלם. הוא נמכר וחוזר ונמכר, ומגיע למצרים, ומסתבך עם אשת פוטיפר, ואחרי שהוא מסיים את כל המסלול, עכשיו הוא מוכן. יש לו כבר את הכוחות הרוחניים הנדרשים כדי להיות זה שמשפיע את השפע לכל העולם.

אתה מכיר את אחיי? אינני מהסוג הזה. נחבא אני אל הכלים ואינני הולך לנהל שום דבר, ואינני מחפש לנהל שום דבר. תן לי להישאר בפינה שלי. אומרים לו: כן, אבל תעזור לאחרים בשקט בלי שאחרים יידעו.

לא זוהי הנקודה. הנקודה היא שאינך יכול להגיע לגדלותך בלי המעבר שאתה עובר. הן תראה שאחד מהחילוקים בין גדול לקטן הוא שהגדול מוליד והקטן אינו מוליד.¹ מדוע? אין זה ענין טכני. אלא זוהי מהות הגדלות. כח ההולדה והדעת חד הם. כשהאדם נעשה בן י"ג, קורים שני דברים. הראשון, שהוא מקבל דעת, הוא נעשה בעל אחריות ונעשה מחויב במצוות, והשני שהוא מקבל כח להוליד, כי עכשיו הוא מקבל את צורת האדם, ועל-ידי שני הכוחות האלה הוא משתלם, כי על ידיהם הוא יכול להתחבר באופן של השפעה ומתדמה לעליון. כל אחד צריך לקבל בכל עת עוד גדלות, גם בגיל ארבעים וחמש ובגיל חמישים וחמש ובגיל שבעים וחמש. אף פעם זה לא נעצר. הוא תמיד מקבל עוד ועוד גדלות. ואיך מקבל האדם עוד גדלות? על-ידי תוספת דעת. ואיך האדם מקבל תוספת דעת? על-ידי המצב החדש שנקלע אליו. המצב צובט אותו באופן שמעולם לא נצבט, וזה מה שמביא לו דעת חדשה שעולה על גדותיה באופן שהוא עצמו נשטף כולו ממנה והוא יכול גם להפיצה לאחרים.

הכל נעשה באופן מכוון

זוהי השררה שהמדרש מדבר עליה. כל אחד עובר את השלבים האלה. הוא עובר במצב מסוים כדי לקנות קניינים אשר נצרכים לו בשביל השלימות היותר גדולה

הוא נופל, הוא לומד מטעויותיו, כל ההלוך-ילך הזה, בפרט כשהוא מגיע ממצבי מצוקה, זו ההתחלה של השררה שלו, זה מה שיסייע לו אח"כ למלא את תפקידו.

עזרה לאחרים על פי נסיון העבר

והנה אם האדם ממלא את תפקידו לעזור לאחרים, ומשתמש לשם כך עם נסיון העבר שלו, עליו לדעת שאין זה דבר צדדי... הוא עבר בחייו פרשיות שונות, ועכשיו הוא עושה מזה פרנסה, או אפילו גמ"ח... הוא עוזר לכל מי שעובר את הקשיים שלו. אין זה כבונוס בעלמא, כדבר מן הצד, כאופן לממש הלכה למעשה את טוב לבו. זה הרבה יותר עמוק מזה. הוא צריך להשלים את עצמו. כל אחד הגיע לעולם להשלים את עצמו על-ידי שיקיים את התפקיד שהוטל עליו, יעשה אותו נכונה ויזכור בכל עת שהוא שלוחו של מקום, ויעשנו יותר 'לשמה' ויותר נכון. לכן אם הוא רואה שחלק ממסלול חייו הוא לעזור לאחרים, בוודאי חלק הוא משלמותו. דוד המלך ע"ה הגיע לעולם בשביל אחרים. 'אלמדה פושעים דרכיך' (תהלים נא, טו) אינו אפוא דבר נוסף, אלא חלק הוא ממהותו של דוד המלך. דוד המלך הבין שלצורך מילוי תפקידו, הוצרך לעבור מה שעבר. וכך הוא אצל כל אחד בלי יוצא מן הכלל.

יש שהאדם אומר: אני מתמודד עכשיו עם פרשה קשה, מה אתה הולך לומר לי? כפי הנראה תאמר לי שזו התחלה של ישועה, אך את זה כבר שמעתי. יש לך עוד איזה דיבור של חיזוק שאתה יכול לומר לי? - כן, יש מדרש בפרשת בהעלותך שזה יביא אותך לשררה. טוב, שררה גם לא תהיה לי, מגיב האדם. אתה מכיר אותי?

ז. ראה יבמות יב, ב וסנהדרין סח, ב.

עוד דברים, כי הוא מביא לך עוד שררה. הוא מעבד אותך יותר.

כך אמרו **חז"ל** על משה רבינו שלפני שנתמנה לרועה על ישראל, הוצרך לרעות את הצאן, כי הוצרך לַפְתָּח בנפשו תכונות הרועה. וכשהכבשה ברחה ממנו, ריחם עליה ורץ אחריה. הוא הבין שהיא עייפה וצמאה וצריכה מים לשתות. כתוב במדרש שהכל היה מהטעם הנ"ל. משה רבינו צריך לקבל שררה והוא צריך לגלות את התכונות הנצרכות לאותה שררה. התכונות קיימות אצלו בפנים, אבל הן צריכות לבוא לידי ביטוי מעשי. יש לך רחמנות. הלה צמא, בא תעזור לו. תן לו לשתות. הכל הכנה לשלב הבא.

שררה היא התפקיד שבעבורו הגיע האדם לעולם ועל ידו יבוא לשלימותו, ועל כן הקב"ה נותן לו הזדמנות לעשות שימוש קודם לכן.

חלקי הנפש המתגלים בעת חינוך הבנים

אצל כל אב לילדים ואצל כל רב לתלמידים זה נכון באותה מדה. וכאן אנו מגיעים לעוד נקודה. **כשהאדם מחנך את בנו או תלמידו, יש לו לבחור אחד מכמה חלקים שבנפשו לעשות זאת.** הוא יכול לחנכו עם רחמנות (הוא מרחם עליו ועל כן הוא מתחנכו), הוא יכול לחנכו עם אהבה (אשר היא תכונה אחרת מתכונת הרחמנות), והוא יכול לחנכו עם חלק אחר, חלק שלדאבון לב יותר מצוי לחנך בו, כי הוא נראה כדרך יותר קלה וקצרה, ולפי האמת מדובר בדרך קצרה שהיא ארוכה ביותר, והוא החלק שבנפש שעוטה על פני המחנך פרצוף של רוגז, והוא מתחיל לזרוק מרה בחניכו: אתה הולך לציית למה שאמרתי לך? כן או לא? בוא הנה! הבנת? כאן לא עושים דברים כאלה.

המחכה לו בשלב הבא. לכן כל-כך חשוב שהאדם ישנן זאת לעצמו בטרם פקדה אותו הצרה וגם לאחר שכבר פקדה אותו. יש שהאדם מסתכל על החיים כאילו ככה זה כשיש משפחה ברוכת ילדים, אז באופן אוטומטי יש בעיות. ילדים קטנים - בעיות קטנות, ילדים גדולים - בעיות גדולות. זו המציאות. הוא אומר: ברוך ה'. מי שאין לו ילדים - אין לו בעיות. תודה לא-ל שיש לי בעיות ויחד עם כן יש לי גם נחת לרוב.

לא, זה לא הולך ככה. זה בכוונה תחילה. **בכוונה תחילה מעבירים אותך מן השמים דרך המצבים האלה כדי שתהיה ראוי ליותר דעת.** זה לא שהקב"ה המתין לך בפינה כדי שיוכל להוריד לך סטירה. אתה מכיר את המושג שאומרים לו לאדם "אתה יכול להכיל יותר?" כך הקב"ה אומר לכל אחד: אתה יכול להכיל יותר, אתה יכול לשאת יותר. שואל האדם: מה יש לי מזה? אומר לו הקב"ה: **אתה יכול לצל את זה היטב ולחשוב את המחשבות הנכונות - מאת ה' היתה זאת והקב"ה מתנהג עמי בחסד וברחמים להטיב לי באחריתי.** וכן זה **יטמיע בך ענוה אמיתית,** כי תאמר: אינני מנהיג את העולם. אין לי שום שליטה. **אני יכול לעשות רק דבר אחד, להתחבר על-ידי תורה ותפילה ועל-ידי בטחון בה'...** עד הנה עזרונו רחמך ולא עזבונו חסדיך ואל תטשנו ה' אלוקינו לנצח.

הקב"ה קבע כך את המציאות שאת העבר יכול האדם לראות, אך לא את העתיד. הן יכול היה לקבוע שכל פעם העבר נמחק ולא נוכל לראות כלום חוץ מההווה. אך מה? **הקב"ה רוצה שתיבנה מן העבר...** תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד... **הוא רוצה שתחדיר את זה בקרבך שוב ושוב, בדרגה יותר גבוהה ובצורה יותר עמוקה,** ולכן הוא מביא לך

לעשות. אמרתי לו עשר פעמים: צא מהמיטה, השעה כבר אחת עשרה - והוא לא יוצא. מאחר שהוא מרגיש אבוד, הוא מוציא ממעמקי נפשו חלק בלתי נעים. אף פעם הוא לא משתמש בחלק זה. הוא אדם נעים הליכות. תשאל את כל חבריו. הוא באמת אדם כזה. אבל לאור מצוקתו, הוציא חלק ישן נושן מהגרועים ביותר שיש לו, והשתמש בו כדי להוציא את הבחור ממיטתו הלכה למעשה. זה כל-כך כואב, כי זה נחרט בנפש הנער, והוא זוכר את זה לאורך ימים, כשזה עושה תולדות בלתי נעימות בעליל, והאב הלא באמת צדיק הוא, אדם נעים, בעל סבר פנים.

בא לחנך ונמצא מתחנך

ולאן כל זה מוביל אותנו? שהקב"ה סיבב את כל המציאות הזאת שהבחור לא ייצא מהמיטה וכו', כי אחרי שהענינים כבר מסתבכים וכל הרחוב יודעים כבר, **האדם נעשה מוכרח להוציא מתוכו חלקי נפש אחרים שאף היו עלומים מיריעתו.** הוא מתחיל לקלוט מה שקרה, הוא מתחיל לראות מה הוא עושה כשהוא מאבד שליטה, הוא מתחיל לראות כיצד הוא מגיב במצבים כאלה ומדוע הוא מגיב כך, והוא מתחיל לקלוט - אולי בגלל שאני שוכח אז לבטוח בה? אולי מפני שיש לי פחד כה גדול מהעתיד? אולי מפני שאני נזכר בדברים ישנים שאירעו עמי? **ועל-ידי שהוא מתבונן, נפתח בו פתח לעשות שינויים בתוכו.**

והאמת שלפעמים שהאדם מתפלא על עצמו: האם אני באמת אדם כה שפל? הוא אומר כך: תשאל את כל ידידי ורעי ותראה שאני אדם כל-כך נעים וחביב. רק אדם אחד סובר שאני רע לב, והוא בני הבחור. תשאל אותו שיגיד לך קצת מיהו אביו. הוא יפתח עלי פה, שלא נדע... מה אני באמת? ולמען

אתה יודע מה? תנסה. תעשה מה שאתה רוצה, תבדוק אותי, ותראה שאתה עף מכאן.

מה פשרו של דבר זה? פשרו של דבר הוא שיש לך חלק בנפשך שאינו חלק נעים, אבל הוא יושב אצלך בפנים, ועכשיו נקרתה לפניך מציאות מורכבת אשר משכה החוצה את אותו חלק והוא קיבל ביטוי מעשי. במילים אחרות זה אומר כך: יש לך בנפשך מרגליות טובות, יראה ואהבה לרבונו של עולם, ועוד תכונות טובות אין מספר, אבל במקום לשאוב במצקת מאותן תכונות טובות ולהרעיף על זולתך, שאבת במצקת מחלקי נפשך הבלתי טובים ומהם הרעפת על זולתך.

איבוד העשתונות גורם

וזה מה שקורה פעמים רבות כשהאדם מחנך מתוך פחד שיהיו לו בושות. הוא ברוגז אש להבה בגלל מה שבנו הבחור מעולל לו ברבים. זו לא בדיחה, זה באמת כואב לו, כי הוא אדם עם לב. מאוד כואב לו - מדוע אתה עושה לי בושות? מה עשיתי לך? תהיה בן אדם. התנהג כמו כולם. ואז מה שקורה הוא שהוא רוצה לנקום בו או לפעול מתוך כעסו, וכשהוא מדבר אתו בפעם הבאה שיפסיק להתנהג כפי שהוא מתנהג, הוא אומר לו בטון נוקשה: תפסיק! איני צריך לקבל דרישות שלום שליליות ממך. באיזה חלק שבנפש אתה משתמש עכשיו כדי לחנך את בנך? לא רוצה לומר באיזה חלק. ולמה זה גורם? זה גורם לך שהוא מפרה ומרבה את הבעיה. הוא נותן לבנו עוד ועוד מאותו כדור (פיל).

יש לדאבון לב כל-כך הרבה מזה, כי כשהאדם מאבד שליטה, הוא משתמש עם החלקים הנמוכים ביותר שבנפשו. הוא מרגיש באמת אבוד. הוא באמת לא יודע מה

אחת מהראיות החזקות ביותר למה שאנו מדברים, היא הפרשיות של האבות הקדושים. כל הפרשיות שעברו - בכלל לא היו לצורך עצמם. זה היה בבחינת מעשה אבות סימן לבנים. הקב"ה אמר לכל אחד מהם: אתה צריך לעבור מצב מסוים כדי שיחדיר בך איזה דבר עמוק בנפשך, והדבר הזה שיחדור בך, לא רק שתוכל להנהיג בו את כלל ישראל, אלא את זה תשריש בזרעך. את החלק הזה שבנפש שיתעורר בך על-ידי התבוננות, תוריש לבניך אחרך.

אמונה מושרשת עוברת לבנים

ה'חתם סופר' מביא את קושיית הרמב"ן על הפסוק (לך לך טו, ו) והאמין בה' ויחשבה לו צדקה: מדוע זה נחשב לו לצדקה? וכי יעלה על הדעת שלא יאמין בה'? ומפרש ה'חתם סופר', והאמין, לא רק שהוא עצמו האמין, אלא שפעל שאחרים יאמינו. ובלשונו: **"עשה והשריש אמונה בנפשו לבני כל הדורות"**. הוא הכניס בתוכו כל-כך הרבה אמונה, כדי שהאמונה תעבור לכל אחד מצאצאיו. עד כדי כך העמיק את האמונה בתוכו, שכאשר היו בניו משוקעים במצרים בשערי הטומאה ועמדו בפני כל התועבות של מצרים, מכל מקום האמונה לא זזה, ונגאלו בזכות האמונה, כדכתיב (שמות ד, לא) ויאמן העם. והשי"ת אומר למשה על בני ישראל: מאמינים בני מאמינים הם, שנשתרשה בהם האמונה מאבותם.

משמעות הדברים היא, **כשאתה מתמודד עם מצב שמכריח אותך לדלות מתוכך חלק עמוק שבנפש שעד כה לא הכרת אותו, תכליתו היא לא רק שתתקדם קצת באמונה ותלמד להישאר איתן בנפשך גם במצבים קשים, אלא שהאמונה תחדור יותר עמוק בנפשך ותביא אותך לשלימותך, ובאופן ממילא האמונה תעבור בירושה לבניך.** זהו

האמת, זוהי ההזדמנות של האדם להתבונן בדבר, והמסקנא שיגיע אליה היא כזו: יש לי חלקי נפש עמוקים ואני יכול לבחור איזה מהם להוציא, ואם כן יש לי עדיין אפשרות לעשות שינוי. **אני יכול לעזור בלבי אהבה לבני עוד ועוד, ואח"כ כשאקלע שוב למצב כזה, אעזור לבני לצאת ממיטתו, אך ורק מתוך רחמנות ואהבה.** כשהוא עושה דבר כגון זה, הוא מתקדם לשלימותו. הוא מוציא מן הכוח אל הפועל את היסודות העמוקים הקיימים בנשמתו. את הענווה שיש שם וכל מה שהוא באמת צריך בשביל שררתו, כלומר, בשביל חינוך בנו.

טראומות מגיל ילדות לשם מה?

זו אחת מהסיבות שהקב"ה מסבב שאנשים רבים יעברו בילדותם טראומות קשות, בכל מיני אופנים, אם על-ידי בזיונות, אם על-ידי קבלת מכות, אם על-ידי פגיעות בת"ת, ואם על-ידי אופנים אחרים יותר חמורים שאין כאן המקום לפורטם, כי אח"כ כשהאדם מסתכל לאחור, הוא מבין שהקב"ה הוא זה שסיבב שיעבור את המסלול הזה. בכלל לא משנה על-ידי מי זה נעשה, ומי נתקיים בו מגלגלין חובה על-ידי חייב. **האדם עובר במעברים שונים כי הם תחילת שררתו.** לא רק מפני שיצטרך ללמד לאחרים. זה רק פרט, או סימן. אך **העיקר הוא מפני שהוא היה צריך את זה לעבד.** לעבד פירושו שהוא מגלה שיש לו בנפשו חלקים רבים, חלק של כעס, חלק של נקמה, חלק של חוסר השלמה, חלק של חוסר אמונה, ועכשיו הוא צריך להיכנס לתוך הבוץ, אשר הוא בוודאי דבר בלתי נעים ואף אחד אינו רוצה לעשותו. הרבה יותר קל להאשים אחרים, ובלבד שלא להיכנס לתוך הבוץ. אבל עכשיו אין לו ברירה. הוא צריך להיכנס לשם ולעשות עם עצמו עבודה רצינית.

התשובה היא שיש שני אופנים שהאדם יכול להגיב למצב, אופן אחד הוא כפי שהמצב החיצוני נראה וכפי שהוא מושך אותו וגורם לו להגיב בהתאם, והדוגמא לזה היא שאחד מתחיל לדבר עם השני בטון רגוע, אך כיון שהשני העלה את טון דיבורו, העלה הוא ג"כ את טון דיבורו, ולא עבר זמן רב עד שנמצאו שניהם צועקים בקול ניחר. איך הוא הגיע לזה? פשוט מאוד. הוא התפעל מהמצב החיצוני והתחיל להגיב בהתאם אליו. האופן השני הוא **להתעלם לגמרי מהמצב החיצוני. האדם מגיע להחלטה על סמך שיקולים אמיתיים שצריך לעשות כך וכך, והוא הולך ומגיב מבלי לתת למצב החיצוני להשפיע עליו.** הוא הולך ולומד, בדרך משל, קטע מהספה"ק קדושת לוי, ואז כשהוא עדיין תחת השפעת הספר, הוא הולך לומר את מה שהוא צריך לומר.

כשהמצב החיצוני צעקני, קשה מאוד לאדם להגיב באופן השני, כי הוא מתפעל מהמצב החיצוני. ובדוגמא עם הבחור הישן במיטתו, כשהאב רואה שאחרי עשר פעמים שהעיר את בנו, עדיין הוא מתגלגל במיטתו, המצב החיצוני גורם לו להגיב כעס ובאופן של איבוד עשתונות. אך **בחירתו צריכה להיות שלא להתפעל מהמצב החיצוני.** הוא יוצא מהחדר ומתבונן קצת במתרחש, הוא מעיין קצת בקדושת לוי, ואז הוא חוזר ונכנס החדרה ומגיב תחת הרושם של הקדושת לוי.

לשאוב ולא להישאב

כשמתבוננים כיצד לבחור לעשות את הדבר הזה, כלומר, לא להגיב כפי שפלוגי מדבר אלי, אלא כפי שאני צריך להגיב... פלוני יכול לצעוק כמה שרוצה, אני לא מעלה את הטון שלי; פלוני יכול לצחוק עלי ולנסות להרגיזני, אני ממשיך הלאה כאילו לא קרה

התפקיד, שתקיים מצות 'ואהבת' כה חזק, עד שמאליו יתקיים ושננתם לבניך, אבל רק **המצבים הקשים המחדירים את האמונה יותר עמוק יש בכוחם לעשות זאת.**

ידוע מה שכתב הרמב"ן בפרשת נצבים על הפסוק (כט, יז) שורש פורה ראש ולענה: "ואמר פרה ראש, לרמוז כי **משורש מתוק לא יצא מר, וכל אשר לבבו שלם עם השם הנכבד ולא הרהר כלל בעבודה זרה, לא יוליד מודה בה.**" הוי אומר: כל מדה מגונה שקיימת אצל הבנים, בהכרח היתה אצל האבות, אחרת לא היתה קיימת אצלם. ומדה טובה מרובה. 'ומל ה' את לבבך', אזי ממילא 'ואת לבב זרעך' (שם ל, ו). **כשהאדם מחדיר את האמונה יותר עמוק בתוכו, יש לזה השפעה על בניו.** וכבר הבאנו כמה פעמים מדברי ה'שפת אמת' והגה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זיע"א **שכאשר האדם חוזר בתשובה, יש לזה השפעה גדולה על בניו, אף על אלה שכבר הקימו בתים משל עצמם, כי בניו של אדם תלויים בו.**

כל זה הוא הבנה יותר רחבה למה שראינו שהצרה היא תחילת הישועה, כי הצרה מכריחה לפתוח כלים פנימיים, והכלים הפנימיים מביאה שררה לאדם, וכך הוא ממלא את תפקידו ומגיע לאן שהוא צריך, והרי הוא זוכה לשפע רב מכל טוב.

שני אופני תגובה

אכן כדי שיוכל האדם לעשות בצורה נכונה, הוא צריך לשים לב לכלי העיקרי שיועיל לו לעשותו. נחזור אל הדוגמא עם מי שבנו הבחור ישן במיטתו עד אחת עשרה. מה הבחירה שהאדם צריך לעשות כדי לנסות לשנות את המצב עם חלק הטוב שבנפשו, ולא עם החלק הלא נעים שבנפשו? מהי נקודת החילוק בין שני אופני התגובה?

עצמו, הוא מתקן את כל העולם. האדם אומר ככה: אני מלא אור, ואם המקום כאן חשוך, אאיר אותו ואעשה כאן שמח. רבותי! בואו נרקוד ביחד. **יש לו את הכוח למשוך את כולם אליו במקום להימשך אליהם.** זוהי נקודת הבחירה.

כשמשנה רבינו היה צריך להימנות למנהיג על ישראל, הוא הוצרך לקבל את הכוח להיות זה שמעמיד את הטון. כולם צועקים ובוכים: אין לנו מה לאכול, אין לנו מה לשנות, הקב"ה סתם לקח אותנו למדבר. אם משה רבינו יתיישב אתם על הארץ ויצטרף לבכיתם - אוי ואבוי יהיה לו ולהם. אם אתה רוצה שררה, שררה פירושה בדיק להיפך. שררה פירושה שאתה זה שקובע את המצב. אך לא מתוך הרגשים של נקמה או כעס, אלא להיפך, מתוך רחמנות. אני מחובר לרבונו של עולם ואני יודע מה האמת, ובאמצעות נקודת החיבור שלי עם הקב"ה, אני משפיע עליהם. אני זה שצריך להשפיע אליהם, לא לקחת מהם, ואם כן אני צריך לקחת ממקום אחר ולהאיר להם.

להגיב בלי להזיע

האב שרוצה שיהיה לו כח לחנך את בניו, הקב"ה מכניסו למצבים המכוסים בערפל. הוא מוצא את עצמו עומד בפני בחירה אם להימשך אל חוצפת בנו ולהגיב בהתאם, או לעצור ולומר: כבר הגבתי כך בעבר ולא הועיל לי מאומה. אכן גם כאן, יש שהאדם אומר: אתה יודע מה? איני אומר כלום. בפעם האחרונה שאמרת, סתם עוררתי מלחמה. לא אומר כלום. אף זה טעות, כי זה לא נקרא שררה, זה לא נקרא חינוך. **המהלך הנכון הוא שהוא קולט שהוא צריך לומר לו, אך לא להגיב על פי התנהגות בנו.** הוא נשאר עם החיוך על פניו בלי קשר להתנהגות בנו. בנו צועק, בנו בוכה, הוא נשאר שמח ובלב מלא חמלה.

כלום... זוהי הנקודה הנצרכת לו לאדם בכדי שבאמת יוכל להשפיע על פלוני, כי כן הוא מושך אותו אליו במקום שיימשך אחריו, וזה גם מה שגורם לו להיות יהודי כהלכה.

בשביל להיות יהודי אמיתי, מוכרח האדם לאמץ את הנקודה הזו, כי זה נוגע לו בכל המצבים השונים. משהו עושה לו עוול בממון, יש לו נסיון של ראיות אסורות, וכן הלאה, אם המצב החיצוני צעקני ויש בכוחו למשוך אותו בתוכו, אך הוא עוצם את עיניו ובוחר לומר: בקדושת לוי כתוב שעשוי צריך לרקוד ולקפוץ בעיניים עצומות. תודה לך ה' שהענקת לי את ההזדמנות לעבדך בעולם של חושך ולא לשכוח אותך... הוא לא נותן לעצמו להימשך אל המצב החיצוני, אלא הוא מחליט לקבוע כאן מצב אחר, כיון שהוא עושה כן, הוא מעלה את המקום. כשהוא הולך ברחוב, הוא מאיר את הרחוב. לרחוב יש כח למשוך אותו לתוכו ולגרום לו להגיב בהתאם לרוחה, אך הוא ממלא את עצמו בתורה ויראת שמים ובלכתו ברחוב אינו נמשך לתוכו, אך מאיר עליו מאורו.

כך מאירים את העולם

אתם מכירים את האנשים שכאשר הם כנסיים לחדר, תוך דקות ספורות הם מעצבים את האווירה שם? יש כאלה שעושים את זה בפחות מכמה דקות. יושבים להם שלושה אנשים בבית הכנסת, אחד ישן, השני מעיין בספר, והשלישי מתפלל ביחידות, ופתאום כננס יהודי אחד שמח ועליו ובבת אחת כולם מפנים אליו את ראשם, ותוך דקות ספורות כולם צוחקים אתו. פירושו של דבר שבמקום שיימשך אליהם, הוא משך אותם אליו. זוהי הבחירה שעליה מדבר ה' **המסילת ישרים** בפרק הראשון שכאשר האדם מתקן את

לעצמי להימשך אחרי המראה החיצוני, אלא אוסיף להיות בשמחה ובהודאה לה' בידיעה שמדובר בהתחלה של ישועה - אשפיע על המצב ואוסיף בו אור וממילא יתברר שזה היה התחלה של ישועה.

אכן כפי שהאדם צריך ללמוד להשפיע על תלמידו ולא להיות מושפע ממנו, כך הוא צריך ללמוד להשפיע על מצביו, כי אף הם נקראים תלמידיו. **האדם שמח כי הוא מזכיר לעצמו שהקב"ה מנהיג את העולם ושכל מה שהוא עושה, זה אך ורק טוב.** הוא מסתכל על העבר, הוא מסתכל על יציאת מצרים, ומבין שכל מה שהקב"ה עושה זו הדרך המובילה אל הישועה. וכיון שהוא עושה כן, זה באמת נעשה התחלה של ישועה. וכאמור לעיל, הוא לוקח את כח תגובתו מהקדושת לוי ולא מהמצב החיצוני. הוא מגיב למצב מתוך מה שהתורה אומרת, כך נפתחים בו חלקים יותר עמוקים, וכך המצב מוביל אותו למקום יותר עמוק, וכך הוא נעשה מוכן להשגה חדשה, לתורה, לארץ ישראל ולעוה"ב, כי תחילת הצרה מכריחה אותו ללמוד שלא להגיב לפי המצב החיצוני. **מדובר בעבודת החיים, וכשהאדם מקיימה בכל עת, הוא זוכה לשפע רב ולשמחה נפלאה.**

כח ההשפעה של הדבר הזה, הוא בלי לשער.

כשאפיקורס בא אליך ומתחיל להיכנס בדברים, אתה צריך פשוט לקום ולברוח, כמו שאמרו חז"ל (ע"ז כז, ב) שאני מינות דמשכה¹, אבל כשאינן לך ברירה ואתה חייב לדבר אתו, אם אתה מתחיל להזיע - כבר הפסדת, כי ההזעה מעידה עליך שכבר נשאבת אליו. עליך לומר לו: לך לא טוב? אני שומע. לי דווקא מאוד טוב. כשהאדם מתרגז קצת בבואו להסביר איזה דבר לבן שיחו, סימן הוא שכבר נשאב קצת, ואם כן אינו יכול להביא אור.

כך מאירים כל מצב

נמצא שהדבר נצרך לא רק לשררה ולא רק לחינוך, אלא לכל מצב שהוא. זהו **יסוד הבטחון**. המצב נראה נורא ואיום. יכול אתה להחליק כלפי מטה יחד עם החושך השורר בחוץ, ויכול אתה לבחור לעצור ולומר: אה... לזה התכוון ה'מאור עינים'. עכשיו אני קולט. לפי הנראה בעיניים מתחילה עכשיו צרה גדולה, אבל ב'מאור עינים' כתוב שמתחילה עכשיו ישועה גדולה, אין זה אלא שהדבר תלוי בי, אם אתן לעצמי להימשך אל המראה החיצוני ואשבר ברוחי - תהיה זו באמת התחלה של צרה גדולה, אבל אם לא אתן

לע"נ

האה"ח מלכה בת ר' חיים אליה ע"ה

יום רביעי פרשת וירא י"ב חשון תשפ"ה

הנקודה של הכנסת אורחים העושה את האדם יהודי

דרגות רבות בהשראת השכינה

הנה בדברי יואל להרה"ק מסטאמאר זיע"א (פרשת וירא) יש כדלהלן: על פי פשטות הכתובים, הקב"ה בא תחילה אל אברהם לבקרו ביום השלישי למילתו, וכשראה אברהם את שלושת המלאכים עוברים, רץ לקראתם וביקש מהקב"ה אל נא תעבור מעל עבדך, כי אני הולך לטפל באורחים ואני חוזר, ומכאן למדו חז"ל שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. אך לכאורה תמוה מה היה ההוא אמינא של אברהם אבינו שהוא הולך לאבד את השראת השכינה בגלל שהוא הולך לעסוק בהכנסת אורחים, וכי יעלה על הדעת שלפי שיעסוק בהכנסת אורחים, תסתלק השכינה מעליו?! והאמת היא שכאשר מתבוננים, יש בקושיא זו עומק נפלא, כי אברהם אבינו הרי קיבל החלטה לעסוק בהכנסת אורחים הגם שהקב"ה נמצא אתו. הקב"ה הגיע להיות אתו והתגלה אליו, ואברהם אבינו ראה שנודמנה לפניו מצוה ואמר לרבונו של עולם: 'אני צריך ללכת לעסוק באותה מצוה, שכן ידע שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת השכינה, ואם אברהם ידע את הסוד שהיא גדולה מקבלת פני השכינה וממשיכה קדושה יותר גדולה, אם כן מדוע יחשוב שהקב"ה יסתלק ממנו?

מביא ה'דברי יואל' יסוד גדול: בפרשת יגש הקב"ה אומר ליעקב אבינו: אנכי ארד

יותר מקבלת פני השכינה

בתחילת הפרשה התורה מגלה לנו גודל חשיבותה של הכנסת אורחים במה שמספרת לנו על אברהם אבי האומה כמה עסק במצוה זו ואיך נעשה מרכבה לשכינה על ידה, וכבר למדו חז"ל (שבת קכז, א) מאברהם שהשאיר את השכינה ורץ אל האורחים שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. ויש מה'בית אהרן' זיע"א (נדפס בדברי אהרן שמסביר מדוע אין אומרים לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה לפני קיום מצות הכנסת אורחים כפי שאומרים שאר כל המצוות, כי גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ונמצא שעל ידי אמירת לשם יחוד הוא כאילו מפחית מכוחה, והרי בקיום מצוה זו, האדם פועל יותר מיחוד קוב"ה ושכינתיה. עד כדי כך.

ויש הרבה דיבורים מהצדיקים המורחבים במאמר חז"ל זה ומסבירים שהכנסת אורחים מביאה לאדם מדרגות מיוחדות מעבר למדרגות הבאות לו על-ידי שאר המצוות, וצריך ללמוד את זה קצת ולהוריד את זה אל המציאות כדי שהאדם יוכל ליהנות מענין זה של הכנסת אורחים, וגם כשאין האדם עוסק בצורה המסוימת של הכנסת אורחים כפי שהיא מצוירת בצוירים, כשילמד להכיר נשמתה של מצוה זו, יוכל לקיים את הענין ולזכות ליהנות מאורה.

את שם ה' בגופו כאשר מל את עצמו ונתגלה האות יו"ד של שם הוי"ה, ואז נעשה מרכבה לשכינה וה' שכן עליו. ובמדרש איתא שהקב"ה אמר: אני ופמליא של מעלה נגלים עליך בגלל המילה. והנה כשאברהם אבינו ראה שיש אורחים והלך לקראתם, ראה שכמה שהיתה לו השראת השכינה, עכשיו יש לו הרבה יותר, ולכן התפלל אל ה' ואמר: **מה אני יכול לעשות שהשראת השכינה של ההכנסת אורחים תישאר אצלי? אל נא תעבור מעל עבדך.** אני מבקש שאזכה לשמור על הקרבה הזו גם לאחר שהאורחים ילכו, כשלא תהיה לי ההזדמנות לקיים אז מצות הכנסת אורחים כפשוטה, כאותה תשוקה הקיימת אצל כל יהודי בעת נעילת החג או בכל רגע טוב בימים הקדושים - עוד מעט מגיע החורף, עזור רבנו של עולם שהקרבה לא תיפסק, אלא נזכה להיות קרובים בכל מצב. זו היתה תפילתו של אברהם. אכן לפי זה יוצא שבלכתו אליהם כבר קיים מצות הכנסת אורחים וכבר זכה לאותה השראת השכינה, והדבר פשוט, שהרי כבר עסק אז במצוה.

מה להכנסת אורחים וליסודות הדת?

עכ"פ אנו רואים שכל הצדיקים דיברו בענין זה, כל אחד בדרכו ובשפתו המיוחדת. ואנו רואים שהשראת השכינה שבאה על האדם בעת קיום מצות הכנסת אורחים, מיוחדת במינה, יותר מן הרגיל. פעמים שהאדם יכול לחשוב שזו תמוה, כי בדרך כלל יש מצוות שהן כמו לחם ומים, מצוות השייכות למהות האדם, ועוד יש מצוות שהן נאות מאוד, אבל הן מסביב סביב, כעין הא דאיתא במשנה במסכת אבות שיש גופי תורה ויש פרפראות לחכמה. זה מוסיף הרבה מאוד, אבל כשהאדם מתיישב לאכול, תחילה יש את הדברים המשיביעים את הגוף, ואח"כ יש

עמך מצרימה. המצב אינו נעים. צריך לרדת מארץ ישראל, צריך לרדת במדרגה, אבל אנכי ארד עמך מצרימה. אומר שם האור החיים הק' שאנו יודעים מצד שני שמצרים היתה מלאה גילולים ובמדרש איתא שהשכינה לא היתה יכולה להיות שם, וכשמשה רבינו רצה להתפלל, הוצרך לצאת ממנה, ומבאר ה'אור החיים' הק' שיש הרבה דרגות. הסתכל בדברי חז"ל ותראה - עשרה שיושבים ועוסקים בתורה, שכינה שרויה ביניהם, ואפילו שנים, ואפילו אחד. ומצד שני אנו רואים שלא ירדה שכינה לבני ישראל רק לאחר שעשו את המשכן עם כל ההכנות, רק אז נתקיים וכבוד ה' מלא את המשכן. וכן רואים במאמרי חז"ל שאין השראת השכינה רק כשיש שישים רבוא, אלא ודאי שיש דרגות רבות בהשראת השכינה ואין מספר להן, ותמיד זה תלוי באדם ובמצב ובמצוה ובכל הסובב, וצא ולמד מהשראת השכינה בהר סיני, ולמטה ממנו השראת השכינה בבית המקדש, ולמטה ממנו השראת השכינה שאצל הנביא, ואח"כ בבית הכנסת ובית המדרש, ואח"כ אצל עשרה העוסקים בתורה, וכן הלאה. ובוזה מתיישבים כל מאמרי חז"ל, כי תלוי באיזו דרגה מדברים. במצרים יש השראת השכינה המתאימה למושג זה שהאדם הולך בגלות והוא בצער ובמצוקה והקב"ה אתו. מצד זה יש השראת השכינה מיוחדת, ומצד זה שיש שם ע"ז, זהו סיבה שהשראת השכינה מסוג אחר לא תוכל להיות שם.

אל נא תעבור מעל עבדך

מבאר ה'דברי יואל': אברהם אבינו זכה להשראת השכינה כשמל את עצמו, כדאיתא באור החיים הק' תחילת הפרשה, מדוע נאמר וירא אליו ה' ולא וירא ה' אליו, לומר שהקב"ה בא להיות אתו, ואז הוא נעשה מרכבה לשכינה. אברהם אבינו גילה

גמילות חסדים כבר כן מתאימה. ראשית, כשהגר בא להתגייר, הלל הזקן אומר לו: מה דעלך שני לחברך לא תעביד, ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה. זה כבר יותר מתאים. הפשט הוא, אדם כזה שאוהב את זולתו, ועושה טובה ליהודי, וכל **מאמרי הצדיקים** שיהודי בא לעולם ללמוד ולהתפלל ולהטיב ליהודי. נמצא מעתה שהקושיא אינה כה חזקה, כי מדובר באותה סוגיא של להטיב ליהודי. וכשחוזרים קצת לאחור, מדוע באמת גמילות חסד היא נקודה כה חזקה? כי היא קשורה למצות **והלכת בדרכיו. מצוה יסודית יש שלכולי עלמא היא מיסודות הדת, שהאדם צריך ללכת אחר דרכיו של הקב"ה.** אם הקב"ה מתנהג במדות אלה ומגלה לנו שהוא מתנהג בהן, הרי שגם על האדם מוטלת החובה לנהוג באותן המידות. מהות האדם צריכה להיות שהוא רחום וחנון, ואז הוא מקיים 'אחרי ה' אלוקיכם תלכו' 'והלכת בדרכיו', וכשהאדם מבין קצת סוגיא זו, הוא מבין שבוודאי זה מיסודות הדת, ואולי אף יותר מתורה, כי כשאתה לומד תורה, צריך לקוות שזה ישנה אותך בפנים ויעשה אותך אדם אחר, ולכן אם האדם נעשה רחום וחנון בדרך הנכונה, כלומר, עם יראת שמים, לא מהסוג החיצוני, אלא הוא מוסר משלו לאחרים וכו', בוודאי שהוא השתנה, ולכן **אם הוא לומד תורה ועוסק יחד עם כן בגמילות חסדים ונעשה אדם רך, הרי הוא נעשה דומה להקב"ה, וממילא השכינה שורה אצלו.** מה שאין כן אם עשה הרבה מאוד דברים, אבל נשאר מחוצה לו, הוא דומה לחמור נושא ספרים, ואם כן זה הנושא.

אמור מעתה: הכנסת אורחים היא צורה מסוימת שאז האדם עושה את זה אולי באופן מורחב, באופן חזק, אבל כשהאדם מתנהג בדומה לרבונו של עולם, השכינה

הדברים שרק מוסיפים לטעם וכו'. המשנה באבות מדברת במי שלומד תורה, יש גמטריאות, יש דרושים נפלאים, יש ידיעות מעשירות, אבל כשהאדם יודע רק את אלה, אין זה יסודי. בתורה יש גופי תורה שאותם צריך לדעת תחילה, כמו הלכות שבת. צריך להיות יהודי, צריך ללמוד, צריך להתפלל, ואח"כ אפשר להוסיף הרבה דברים יפים. אי אפשר לעסוק בטפל לפני העיקר. ואם כן איך יתכן שכאשר באים לפרשת וירא אומרים שהכנסת אורחים היא המצוה החשובה ביותר?

אפילו נתקדם הלאה, נסתכל למשל על הדרכים שהצדיקים לימדו אותנו, דרכים בעבודת ה'. רואים שיש מקומות שהדריכו להתחיל מתורה, כי התורה תביא אותך לכל הדברים, כפי שאמר **השרף מקאצק** זיע"א: כבר ניסיתי את כל הדברים שבעולם וראיתי שעל בחור זה פועל רק דף גמרא עם תוספות. ועוד יש מהלך של תפילה, מהלך של אמונה, מהלך של קדושה. הסתכל בכל אלה ותראה שמדובר ביסודות הדת, אם יסודות הדת של עשה טוב, אם יסודות הדת של סור מרע, אבל כולם יסודות הדת הם. לעומת כן, הכנסת אורחים, בדרך כלל אין מדברים עליה כעל אחד מיסודות הדת. היא מצוה נפלאה מאוד, אבל לא מיסודות הדת. מכל זה נראה שמשוהו חסר לנו בהסתכלות על ההכנסת אורחים, והדבר מוכרח שהכנסת אורחים היא בוודאי מיסודות הדת, אלא שאפשר לעשותה באופן יותר רחב ואז נוכל לשים לב שכאשר האדם מתנהג נכונה, הוא יותר קרוב ליסוד זה של הכנסת אורחים, וכשאינו מתנהג נכונה, הוא יותר רחוק ממנו.

אחרי ה' אלוקיכם תלכו

נצעד לאט. זה ברור שהכנסת אורחים היא סעיף מגמילות חסדים, והסוגיא של

וכשהאדם נותן משלו לזולתו, כי הוא עצמו כאילו אינו קיים. עכשיו רק פלוני קיים, עכשיו צריך לדאוג לפלוני, לדאוג לו מכל הכיוונים, ולחשוב על כל מיני אופנים איך לעזור לו, מה שקורה הוא ששואלים אותו: אבל איפה אתה? הוא מזיע ונותן לפלוני וחושב במוחו מה יוכל לעשותו שפלוני יהנה יותר. שואלים אותו: היכן אתה? והוא משיב: אני איני קיים כאן, בסדר? עוד מעט אדבר אתך, כי עכשיו אני עסוק? במה אתה עסוק? בכך שכל כולי שקוע עכשיו לראות איך לעזור לפלוני ואיך למלא לו את צרכיו. הנה כשמתבוננים קצת, האדם משתמש בדרך כלל במשך עשרים וארבע שעות ביום לחשוב על צרכי עצמו, ואף ברוחניות. כלומר, אם האדם עלה בדרגה, הוא חושב על צרכיו הרוחניים, אך בסוף גם הוא עסוק כל היום בלחשוב איך להטיב לעצמו. זה נכון שהאדם צריך להיות עסוק בצרכיו הרוחניים, אבל למעשה, הוא קיים כשהוא עסוק בהם. לעומת כן, כשהוא עסוק באיך לעזור לפלוני ומה לעשות שלפלוני יהיה - אז הוא עצמו אינו קיים כלל.

למעלה מברית מילה הכנסת אורחים

לדבר זה יש משהו שהוא מעבר, דרגה מיוחדת אשר אפילו ברית מילה והדומה לה, אין יכולות להביאה. וזה באמת מונח בחידוש הגדול שהיה כאן לאברהם, ואפשר לראות את זה מדברי הרבי מסאטמאר זיע"א. וירא אליו ה', הקב"ה התגלה עליו, מדת היסוד, שלימות, התהלך לפני והיה תמים. עד כה הוא לא היה שלם, כי לא היה מהול. עכשיו הוא נעשה שלם. יש בזה תמימות, השראת השכינה, וירא ה' אליו, יש לך מושג מה זה?! ובאותה פרשה מבואר לדברי הרבי מסאטמאר, שכל זה הוא השלימות של אותה פרשה. דבר נפלא.

שורה עליו, והשראת השכינה שבאה מחמת הכנסת אורחים שהיא גדולה כל-כך, זה בגלל שהוא מקיים והלכת בדרכיו ומתנהג במדותיו של הקב"ה. זה מגיע מדבר שהכל הוא בעצם כך, וכל התורה והמצוות הן לקיים והלכת בדרכיו, וכך אמרו הצדיקים שמי שמתבונן יכול למצוא והלכת בדרכיו בכל אחת מהמצוות, מדוע? כי הקב"ה מניח תפילין וצוה גם אותך להניח תפילין, הקב"ה מתפלל, כדאיטא בברכות (ו, א), וצוה גם אותך להתפלל, וכן בכל אחת מהמצוות, וכבר הבאנו כמה פעמים ה'שם משמאל' בפרשת אמור שכאשר האדם שמח, מקיים ג"כ והלכת בדרכיו, כי כך נאמר אצל הקב"ה עזו וחדוה במקומו, ובכן, אז יש השראת השכינה מצד שהוא הולך בדרכיו של הקב"ה.

ביטול גמור כחרס הנשבר

אבל זה הרבה יותר מזה, ובה נתקדם הלאה. הכנסת אורחים למעשה מביאה עמה עוד נושא ביהדות שהוא ג"כ מיסודות הדת, והוא שכאשר האדם עוסק במצוה זו, הוא חושב על זולתו במקום לחשוב על עצמו. כשהאדם חושב על זולתו, ככל שהוא מקיימו באופן יותר עמוק, היינו שמשתמש בכשרונות שלו ובכל מה שיש לו להוציאם החוצה ליהנות מהם בני אדם, בנוסף לזה שהוא מקיים והלכת בדרכיו מחמת הנתניה והרחמנות והחסד והמסתעף, מונח בזה גם ביטול נפלא. הסוגיות של השראת השכינה הרי תלויות תמיד בכמה האדם מצליח להתבטל, ונמצא שזהו האופן המעולה ביותר של השראת השכינה, כי כשאין האדם מבטל את עצמו אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור, וכשהאדם מתבטל - השכינה יכולה למצוא אצלו מקום.

מילה נותנת ולא מה הכנסת אורחים מוסיפה, אבל **יש במשמעות הדברים שהיתה איזו הכנסת אורחים מסוג חדש שעשה עם המלאכים**, כי התורה לא סיפרה לנו באיזו הכנסת אורחים עסק קודם לכן. רק מתוך הסיפור המלאכים, אנו למדים שכבר קודם לכן עסק בגמילות חסדים ועכשיו שנבצר ממנו הדבר, הקב"ה שלח לו מלאכים כדי שיוכל לעסוק במצוה זו גם עכשיו.

חלישות דעתם של המלאכים

נלמד אפוא לצורך הבהרת הדברים מדברי הרה"ק **רבי אברהם מפאריסוב** זיע"א בספר **זכותא דאברהם**. דבריו הקדושים מרחיבים את הנושא ומיישבים את כל הקושיות. הוא מביא מה**מדרש** (בראשית רבה מח, יד) בפירושו **הפסוק** והוא עומד עליהם, שנפלה אימה על המלאכים - "אימתו מוטלת עליהם, מיכאל מירתת, גבריאל מירתת". מדוע יראו כל-כך? כי הנה **בעל התניא** אמר שמלאך מיכאל בא אל הקב"ה ואומר שהוא מסכים להחזיר לו את כל דרגותיו ובלבד שיזכה שיהיה לו חוט אחד של ציצית שיש ליהודי, ומרגלא בפומיה **דהרה"ק מבארדיטשוב** זיע"א שכאשר היהודי עוסק בהפרדת חוטי הציצית לפני שמתעטף בטליתו, מתקבצין המלאכים והשרפים ואומרים: תראו את היהודי שהולך תיכף להתעטף בציצית, ודומה כמי שמנגן בכינור וכל הילדים מתקבצים סביבו ומתפעלים.

ולכן כשהמלאכים ראו איך אברהם איבנו עוסק בהכנסת אורחים, התרגשו בראותם ילוד אשה הקרוץ מחומר הולך ועובד את ה' בכל כח ועוז ובזריוות גדולה כמו שנאמר וירץ לקראתם, ואל הבקר רץ אברהם, וימהר אברהם, והיתה להם חלישות הדעת וקנאה.

היתה לך השראת השכינה, זהו השם של הפרשה - וירא, ואיך זה קרה? כשיים להיעשות שלם עם הקב"ה, ותוך כדי כך... הרבה פעמים שומעים סיפור, ופתאום מישהו זורק איזו שאלה ומפסיק את הרצף. חבל! אוחזים כאן באמצע לספר סיפור, מדוע אתה מפריע? - מה אני יכול לעשות? 'א קשיא אויף א מעשה', המלאכים בדיוק הגיעו אז, מה הייתי יכול לעשות? ככה היה המעשה. אך כשמתבוננים, כך הולך המעשה. הוי אומר: המעשה אז היה ככה, כי זוהי הפרשה שבתורה. הפרשה שבתורה אומרת: **האדם צריך לזכך את עצמו ולהיות נקי וטהור** ולעשות ברית מילה, **ואז יידע שהשכינה תשרה עליו** וירגיש מה שלא הרגיש מעודו, ויהיה לו מה שלא היה לו מעודו, וכל זה הוא דרגה אחת לפני הדרגה הבאה. **הדרגה הבאה היא שאחרי שהאדם הולך ומחשיב את עצמו כאילו אינו קיים כלל ועוסק בצרכי זולתו, השכינה שורה עליו באופן נפלא ביותר.**

ונפלא לראות איך הדברים הולכים בהדרגה. מה היה קורה אם אברהם איבנו היה עוסק בהכנסת אורחים ומקבל דרגה זו לפני וירא אליו ה'? אכן על פי פשטות לומדים שעסק בהכנסת אורחים כבר קודם לכן, ועכשיו זה נמנע ממנו כי היה חולה, אמר הקב"ה: לא אמנע ממנו המצוה, אלא אומין לו שלושה מלאכים בדמות בני אדם כדי שיוכל גם עתה לקיימה. אבל לדברי הרבי מסאטמאר נמצא שעכשיו הרגיש השראת השכינה יותר משהרגיש קודם לכן, כי היה איזה חידוש. ובכן, נשאל בלשון קושיא: ואם תאמר, אברהם איבנו הרי כבר עסק קודם לכן, ואם כן איך נתקיים בו וירא אליו ה'? הלא כבר היתה לו השראת השכינה יותר גדולה?

האמת שאסור לנו לשאול בכלל את השאלה, כי איננו מבינים, לא מה ברית

שרבי פנחס דיבר על ענינים גבוהים, לא הבינו בעלי העגלה את שיחו ושיגו והלכו להם. שלח אחריהם רבי פנחס לקרותם ואמר להם: אדבר אתכם משחת, מטוסים ושיבולים, הכל כדי שתוכלו להיות אצלי.

אומר הרבי מפאריסוב: כן היה אצל אברהם אבינו ע"ה. הוא אמר בלבו: אם ארקוד, לא ירצו לאכול אצלי, ולכן אשאר לעמוד. **ארד ממדרגתי, ובלבד שלאחרים לא תהיה חלישות הדעת.** עד כאן מתורת הרבי מפאריסוב.

ולפי מה שדיברנו לעיל, נמצא דבר נפלא. **שלימותה של הכנסת אורחים היא כשהאדם בא לספק צרכי פלוני כאילו הוא עצמו אינו קיים.** הצרכים שלי אינם מעניינים עכשיו, רק הצרכים של פלוני. כי באופן זה האדם מתבטל לגמרי וממילא השכינה שורה עליו. ולפי מה שראינו עכשיו, ששיא גדלותו של אברהם אבינו במצוה זו היה כשהוצרך לעשות הכנסת אורחים עם המלאכים מבלי להראות להם שהוא עושה הכנסת אורחים. ונמצא שזהו סדר הפרשה, כי ההתגלות השכינה שהיתה בהכנסת אורחים זו, היתה הרבה מעבר למה שהיה לו אי פעם. התורה מספרת לנו: וירא אליו ה'. הוא נעשה מרכבה לשכינה. לפי הפשטות כפי שראינו מה'אור החיים' הק', זה מחמת ברית המילה, אך לפי מה שאנו לומדים מה'דברי יואל' ומהרבי מפאריסוב, הפרשה נקראת וירא, כי הוא נעשה מרכבה לשכינה הן מחמת ברית המילה והן מחמת הדרגה הבאה, ואדרבא, הדרגה הבאה מביאה משהו יותר אשר אינו קיים בדרגה הקודמת.

אורח שמדבר שטותים והבלים

ובזה הוא מסביר אמרתו הידועה של 'התולדות' בשם מורו **הבעל שם טוב הק'**

ממשיך הרבי מפאריסוב שכאשר אברהם הגיש להם את הסעודה אשר היא בעצם סעודת מצוה של הכנסת אורחים, רצה לצאת ברקידה בשמחה רבה ולשיר שירות ותשבחות לרבונו של עולם מתוך גדול ההתלהבות, אבל חשש שזה יחליש את דעתם של המלאכים, מעין לועג לרש. ירא היה שזה יפגע בהם, כי הם כל-כך רוצים לזכות ג"כ לקיים מצות הכנסת אורחים ואינם יכולים, והוא רוקד ומקפץ. כי גם זאת הוא בחינת המצוה של הכנסת אורחים שלא יהיה לאורחים שום חלישות הדעת. התאמץ אברהם אבינו בכל כח ועוז שהיה בנפשו להיות עומד ולא הולך. כאילו לא קרה כלום. הוא לא רוקד ולא מקפץ ולא מודה. הכל כדי שלא יהיה לאורחים חלישות הדעת. והמלאכים הבינו זאת, וכיון שראו לאיזה מדרגה ילוד אשה יכול להגיע, מיד נפלה אימתה עליהם. הם יראו כל-כך מדרגתו בראותם את עבודתו שהוא מתאמץ בכל כח ועוז כדי שלא להחליש את דעתם.

וזהו הסיבה, מבאר הרבי מפאריסוב, שהמלאכים עשו את עצמם כאילו אוכלים, כי אמרו שלכל הפחות מה שהם יכולים לעשות מצדם הוא שלא להראות את דרגתם שלהם, ולכן עשו את עצמם כאוכלים כדי שלאברהם לא תהיה חלישות הדעת.

הצדיק יורד מן ההר אל העם

הוא מוסיף שם שבקאריץ התגורר הצדיק בעל מחבר ספר **ברית כהונת עולם**, וחסידים רבים נסעו להסתופף בצלו, עד שהגיע לגור אצלם הרה"ק **רבי פנחס מקאריץ** זיע"א ואז עברו כולם להסתופף בצלו, והצדיק הנ"ל שלח את כולם, אף את בעלי העגלה אשר בימים הקדמונים היו כולם יהודים, להיות בשולחנה הטהור, וכיון

בשום אופן. אני צריך שהקב"ה יצליח. מה יהיה אתי? אם הקב"ה יהנה, אם יהודים אחרים, בוודאי אני האחרון. זהו ביטול חזק. אתה מפנה מקום לרבונו של עולם.

נאמן אמיתי מוכן לזוז הצדה

הנה בק"ש כשאומרים ה' אחד, צריך לחשוב שמסכימים למסור את הנפש, ולכאורה תמוה איך זה מגיע לה' אחד? מדוע צריך לחשוב על זה בה' אחד? הקב"ה הוא היחיד, הקב"ה מחייה את הכל, מה הקשר מסירות נפש עכשיו? אך התשובה פשוטה, פירוש המילות ממש, שהאדם צריך לומר לעצמו: אם אני מפריע, אני מסכים לזוז מכאן. יש לפעמים אדם שיש לו רצון כה חזק שהמוסד שבו הוא עובד יצליח, וביום מן הימים הוא מתחיל לחשוב: אולי אני בעיה כאן ועלי לזוז ולתת לאחרים? מי שיכול לקום ולומר אני מרגיש שהמוסד יתנהל יותר טוב בלעדיי והולך, סימן הוא שהוא באמת חושב על טובת המוסד. כך צריך האדם לומר כלפי הקב"ה, וכפי שאמר **ה'ישמח משה'** זיע"א שהוא מוכן להשליך את עצמו משני העולמות ובלבד שיתגדל ויתקדש שמייה רבה. זה לא ביטוי של צדיקים נשגבים בלבד. עלינו לחזור קצת שלא נחשוב שאנו מרחפים בעולמות העליונים. האדם צריך להביא את מוחו לחשוב באופן זה. אם אינך חי כל היום ככה, לפחות תחשוב כך פעם באיזה זמן. לא כל-כך קשה לחשוב על כך מידי פעם. תלמד להיות יהודי. **תלמד להיות כל-כך שקוע בלעזור לזולתך.**

חסד של אמת

וכאן אנו מגיעים לנקודה שכדאי לדבר עליה. אנשים אוהבים לתת לפלוני את כל צרכיו, מעל ומעבר למה שהוא צריך. אתן

זיע"א⁸ שאם יש לו לאדם אורח שיושב על שולחנו ומדבר הבלים ואף לשון הרע, והדבר מעיק עליו, יידע שעל זה עולה המאמר גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, כי דיבוריו של האורח מגרשים את השכינה. סעודת שבת, חקל תפוחין קדישין, רוצים לדבר עכשיו על ענינים מלהיבים, זה מדבר שטותים והבלים. אמרו חז"ל: גדולה הכנסת אורחים. אל תפחד מזה שהשכינה מסתלקת, כי הכנסת אורחים יותר חשובה.

בדרך כלל מסתכלים על אמרה זו כעל חידוש שבחידושים, אך מה? אם ה'תולדות' אומר, זה תורה מסיני. אכן כשלוּמדים קצת מדבריהם של עוד צדיקים, מתחילים לראות - אה... באופן רשמי זה ככה. פירוש: **ההכנסת אורחים צריכה להיות באופן זה שהאדם כל-כך שקוע בצרכי פלוני, שהוא נהנה לוותר על צרכיו שלו.** יש לו צרכים, דברים חשובים מאוד, אבל עכשיו הוא כאילו לא קיים. הוא עוזר לשני, הוא מאכילו, הוא נותן לו מיטה מחממת, וכן הלאה. גמילות חסד הוא, ויש בו משום ביטול חזק. והאדם נצרך לכך.

נמצא שכאשר חז"ל אומרים לנו ההתבטאויות בקשר להכנסת אורחים, זה מאוד נחוץ, כי סוף כל סוף תרי"ג המצוות נועדו לעשות את היהודי ליהודי, שיהיה יהודי מעבר אל עבר, כלומר, אם אתה חותך בבשרו ויוצא דם, שהדם יהיה דם יהודי. כשהוא פושט את לבושו, כשאינו עושה כלום, צריכים לראות אותו הולך בדרכיו יתברך. **הוא מבטל את רצונו, הוא מבין שהוא אינו הנושא כאן.** צריך שלרבונו של עולם יהיה נחת רוח ושליהודים יהיה טוב. **כמה אני מצליח, זה אינו נושא כלל,**

א. מופיע בסוף הספר בין שאר ה'שמעתי ממורי'.

לעשות זאת... אתה יכול ללכת ראשון ואתה נותן לחברך, אתה צריך משהו, ואתה אומר לחברך: לא, אתה יכול לקחתו. אבל אל תגלה לו בכלל שרצית אותו לעצמך. זוהי תכונה נפלאה. מהי הכנסת אורחים? יש שהאדם אומר: דירה זו שלי היא, אני מרשה לך להגיע הנה, אבל אל תדרוך כאן ואל תלך לשם, באיזו שעה תבוא? לא, כי אני אוהב ששקט כאן בבוקר. פירושו של דבר, שקשה לו מאוד לאדם ליתן משלו כאילו אינו שלו בכלל. מדובר בתכונה שבנפש. בבית שם זה מקבל ביטוי יותר מוחשי. אכן **כשהאדם יכול לעשות זאת, הוא מקיים והלכת בדרכיו וזוכה להתבטל, וממילא הוא זוכה להשראת השכינה.**

והנה יכולים לראות דבר פלא. הכנסת אורחים כפי שדיברנו לעיל הוא סוג של גמילות חסד שמשמעותה השפעה, והנה כשהאדם עוסק בהשפעה, נכנסת בזה הדקות - כמה אתה חושב על פלוני מה הוא צריך, וכמה אתה חושב על עצמך שזה יפריע לך ולא יכאיב לך. כשהאדם עוסק בחסד, הוא רוצה להשפיע, אבל הוא אומר: אני אומר לך מה ולמי אני רוצה להשפיע. אינני רוצה להשפיע לאנשים מסוג זה וזה, אינו רוצה להשפיע באופן כזה וכזה. אני רוצה דווקא ככה וככה. איני רוצה להיות מלמד בכיתה פלונית, אני רוצה להיות מלמד דווקא בכתה זו. מדוע? אמור את האמת, מדוע? אה, אינך רוצה לומר למה. הנה אני אומר לך למה, כי אינך רוצה באמת להשפיע, נכון? אתה רוצה לקבל. אם כן אין זה נקרא הכנסת אורחים.

אברהם אבינו רצה לקיים עכשיו הכנסת אורחים, ובשביל הכנסת אורחים צריך שמחה של מצוה, בסדר? שלימותה של כל מצוה היא שעושים אותה בהתלהבות ובשמחה. אך כאן יש היכי תמצא -

לו כסף רב ליו"ט, ארוץ בשבילו, אדאג בשבילו. מדוע? כי אני רוצה לעזור לבני ישראל. הרבה יותר קשה לאדם שלא לספר לאף אחד ולהיזהר שאף אחד לעולם לא יידע שהוא עזר לפלוני, כי אולי תיחלש דעתו של פלוני. לא, לזה הוא לא מסכים. שם הוא נכשל משום מה. ונמצא סוף כל סוף שהוא מבין שהוא המוצלח הגדול כי הוא עוסק בהכנסת אורחים. הוא הבין שכדי להיות מוצלח, הוא צריך לעסוק בגמילות חסדים. הוא קצת בעל כשרון. בדומה לבעל כשרון שהבין שצריך להיות בעונה, והוא נותן ביטוי לגאוותו על-ידי משחק של ענוה.

כשהאדם יודע איך לא לספר אף פעם איזה דבר שידע, איך הוא יכול שלא להראות אף פעם שהוא יודע משהו על פלוני ומנסה לעזור לו, כי אולי תהיה לו חלישות הדעת... אך הבה נדבר על דוגמאות יותר קלות, ועלינו לחזור אל הנקודה שהכנסת אורחים היא יסוד מיסודי הדת, ולא רק כשהיא מתקיימת בצורה של אורח המתארח בבית. **היסוד הוא שהאדם מתבונן: מה אני יכול לעשות שלפלוני לא תהיה חלישות הדעת?** האדם מצליח באיזה דבר, יש לו צורך כה חזק שלפלוני יידע, ואז הוא הולך לחזק את פלוני: ה' יעזור, אי"ה אצלך בשמחות. ראשית, רצית להראות את הצלחתך. מה יש לך מזה? יש כל-כך הרבה דרכים איך האדם יכול לפעול מבלי שאף אחד לא יידע מזה אף פעם. תעשה הכנסת אורחים. אם אינך יכול בצורה הפשוטה - קבל כל אדם בסבר פנים יפות. פירושו: תעשה מקום בלבך לפלוני, וזו קצת הצדה.

הכנסת אורחים עם ביטול היש

יש לשון בספר חסידים האומר: כל ימין תשתוקק להידחות מפני חברך ולא תדחה את חברך מפניך. כל פעם שיש לך הזדמנות

אע"פ שאינם ראויים. וכך עשה תיקונים נפלאים מתוך שהבין שיש לו תפקיד לעשות כך. הלא זה סוג של חסד של אמת. אני נותן לבני את צרכיו. אלה הם צרכיו עכשיו. זה הכנסת אורחים רצינית. הפשט הוא: לי זה מאוד קשה, לי זה מאוד לא נעים, אבל בני צריך עכשיו חיוך, בני צריך עכשיו אוכל. האם לא אתן לו עכשיו אוכל כי אני ברוגז, כי אני חושש מהבזיונות?

הסוגיא הזו חודרת מאוד עמוק, ואם היא חודרת כה עמוק, עליך להבין מזה שהיא מיסודות הדת. מי שמצליח לעבוד את ה' בסדר הרגיל... ברוך ה', הוא קם בזמן, הוא מתפלל, הוא לומד, הוא מקיים מצוות, אבל יש דבר שמוציא ממנו את דם התמצית ועושה אותו 'אויס מענטש' [גורם לו לאבד עשתונות], מה זה אומר? זה אומר ששם יש לו משהו שעדיין לא מעובד. ועכשיו תבין, **הכנסת אורחים זו שאנו מדברים עליה, היא דבר שכתוב עליו שיש בו קבלת פני השכינה יותר משיש כשאתה עוסק בכל ענין אחר, ואתה יכול גם להבין למה, כי יש לך אז ביטול עצום.** הישמעאלים באים עם האבק שברגליהם, ואברהם אבינו שעשה את ביתו מקום לשכינה, צריך להכניסם עם האבק הזה שהם משתחווים לו בתורת ע"ז. אין זה דבר קל לאברהם אבינו. היכולת הזו להכניס אדם לבית כשקשה מאוד להכניסו. הוא מפריע לי לסעודתי. באמת קשה. התורה אינה מדברת על ציור קל. זה קשה ומר. אבל עכשיו אתה יכול להבין שיש כאן ענין נפלא. אתה מטיב עם פלוני כי זהו צרכיו עכשיו.

אם קטן הוא בעיניך

בכלל, הבה נחשוב לרגע. מה כל-כך גדול בהכנסת אורחים? בדרך כלל אנשים יותר מתרגשים כששומעים על יתומים

ההכנסת אורחים היא שלא תעשנה לא בהתלהבות ולא בשמחה. נו! מה עושים עכשיו? זה שיא של ההכנסת אורחים - לעשות הכנסת אורחים על-ידי אי עשיית הכנסת אורחים.

פעמים ששומעים שני אנשים מתווכחים. האחד מתלונן על השני: הוא הבטיח לי שיבוא לשבת אלי, למה לקחת אותי? הוא האורח שלי. סיפור שלם. הוא הלך לאיבוד. זו מצוה אחרת, לא הכנסת אורחים. הוא לא חושב על צרכי פלוני.

הכנסת אורחים לילדי הבית

יתכן כעין זה בענין חינוך. **בפסוק** נאמר: חנוך לנער על פי דרכו, אבל עכשיו יש איזה היכי תמצא. הנער צריך משהו שונה מהפירמה שלי. זה על פי דרכו, ולא לפי המהלך והשם שלי. כי יהיו לי בושות, נו... יש לו לאדם זה סתירה פנימית - אם אחנך את הנער על פי דרכו, מה יאמרו אח"כ? אבוא אתו לשמחות ויהיו לי בושות ובזיונות. ובכן, צריך לעשות איזה שינוי קטן - חנוך לנער על פי המתאים לי, ואז נראה איך מכריחים אותו לכך.

הכנסת אורחים מותר לעשות גם לילד

בבית. הפשט הוא כזה: זהו המצב עכשיו. פעמים הרבה רואים, ואפשר לצאת מהכלים מזה, איך הורים מחייכים לילדם ושואלים אותו למה הוא צריך ומגישים לו אוכל. הללו מביאים שפע לעולם באופן שאין לנו השגה אפילו. כפי שאמר ה'באר מים חיים' בענין בנו שהתרחק, כידוע המעשה שקירבו תמיד באהבה גדולה, והחסידיים התפלאו, עד ששמעו אותו מדבר באמצע הלילה עם הקב"ה כבן המתחטא לפני אביו, ואמר לו: תראה כמה אני מחבב את בני אע"פ שהוא נראה כפי שנראה, ואני מכניסו לביתי ומטיב עמו. אף אתה התנהג כן עם בניך

לא. אכן דבר כזה באמת מוציא את דם התמצית של האדם, אבל התבונן, תלמד קצת את הסוגיא, ותראה שהיהודי זקוק לזה באופן נחוץ ביותר.

כשהאדם יכול לעזוב הכל כדי לעזור לפלוני, עוד קצת ועוד קצת, השכינה שורה עליו. בוודאי עליו להיות יהודי פיקח ולא להשתמש בזה כדי לבטל תורה. אם האדם אוהב לרוץ ולחפש את האנשים האלה, העיקר לא ללמוד, פשוט שלא עליו מדברים. מדברים על מי שקשה לו ובכל זאת הוא עושה.

למה תחפש בחוץ והנה הוא בבית

נסיים בנקודה אחת: למעשה הקב"ה מביא אל הדלת את ההכנסת אורחים הזו. לא צריך ללכת לחפש. אולי צריך גם ללכת לחפש מפעם לפעם, אבל הקב"ה עוזר לאדם כי הוא יודע כמה זה נחוץ לו ומביא לו את ההכנסת אורחים לתוך ביתו פנימה, כל אחד עם המצב שלו. הוא מביא לו מפה ומשם. לפעמים זה השכן, לפעמים זה הגיס הידוע שזקוק מדי פעם לטובה זו, לפעמים זה הבן, לפעמים זה החתן. בקיצור, יש די והותר. היכולת להישאר שמח ומרוצה בפנים כשהוא זוכר שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה. אתה מקבל הזדמנות להיטיב לפלוני וזה מפריע לך עכשיו. אין לך את הזמן לזה, וזה נוטל ממך את הרוחניות שלך, וזה נוטל ממך את הגשמיות שלך, ואתה אומר: להכל אני מסכים, אבל הוא יושב לי כאן על העצבים. ואתה קם ואומר: אני הולך לעשות דבר שהוא גדול יותר מקבלת פני השכינה, יותר מברית המילה של אברהם אבינו.

כשהנכדים מדדים בכל הבית

ועוד נקודה אחת: אתם יודעים למה זה כל-כך כואב? כי הרבה אנשים בין כה וכה

ואלמנות שמשוועים לעזרה. להכניס אורחים? בדרך כלל אין האורחים נמצאים במצב של פיקוח נפש, כך שאין מדובר בטרגדיה. מדוע אם כן עושים מזה עסק כה גדול? יש שהאדם אומר: אני נותן כסף רק למצבים של פיקוח נפש, לא לסתם דברים יפים. ובכן, מה יש בהכנסת אורחים?

התשובה היא שגדלו וקטנו של דבר, אינו נמדד לפי הדרמטיות של המעשה בחוץ, אלא לפי מה שקורה בלב האדם פנימה, ופעמים שהרבה יותר קשה לקיים מצוה זו של הכנסת אורחים. היא מצוה בכלל לא קלה. אבל מדוע לא תבין מה קורה אתך כשאתה עושה אותה. כשאתה עושה אותה, קורה משהו ללבך. כשאתה חושב על פלוני ודואג לצרכיו... פלוני שואל אותך: לא קשה לך מדי? אני לא מטריח אותך? ואתה מנסה לומר מתוך הלב פנימה: לא, חס ושלום! אינך מטריח אותי, אתה מזכה אותי. אכן אפשר לומר את זה ואפשר להרגיש את זה. יש מי שאומר את זה, ואח"כ הוא נכנס לביתו ואומר לאשתו: אני אומר לך, כמה שחשבתי שאין לו נימוס, עכשיו ראיתי שהוא עילוי בחוסר נימוס. הוא כל-כך ברוגז עליו. כן, בוודאי, באידיש הוא צריך לומר לו אתה ממש מזכה אותי, אבל בתוכו פנימה הוא אומר: הסתלק מפה כמה שיותר מוקדם. עבודה היא, עבודה רבתית, ובוז האדם נמדד.

הקב"ה אומר כך: קח לך אדם שאין לך כלום אתו ואף פעם לא תקבל ממנו כלום בחזרה, ועזור לו. למה? סתם. הוא רוצה שתכבס לו את בגדו עכשיו. אבל מדוע הוא צריך להטריד אותי עכשיו? יש לי מה לעשות. שילך למישהו אחר. לא! עזור לו סתם. הראיה הגדולה ביותר שזה שווה לרבונו של עולם יותר מכל דבר אחר היא כי אינך מסכים לעשותו. את כל הדברים האחרים אתה מסכים לעשות, רק את זה

בנקודה. אם צריך למסור שיעור על הכנסת אורחים - זהו הכנסת אורחים. כל הסיפורים שיש על אבי הבעש"ט ועל אבי המגיד מקאזניץ, שזכו לבן כזה, מפני שטיפלו באדם עם מעט מאוד נימוס. למה? כי מה פלוני חשב אינו חלק מהמעשה. הוא עסוק כל הזמן בלחשוב מה פלוני חשב - אני סתם רוצה לדעת... אל תרצה סתם לדעת מה פלוני חשב, בסדר? **תחשוב מה אתה חושב, לא מה שפלוני חושב. כך האדם בוחר בין השראת השכינה לבין ההיפך. תתחיל להתבונן בזה. זה כל-כך נפלא. זה עושה מן האדם אדם, זה עושה מיהודי יהודי.** כשהוא שר לרבוננו של עולם - שיקפצו על השולחן, הכל בסדר... הוא לא תמיד היה כך. תמיד חושבים שהסבא הנחמד, תמיד היה ככה. הוא בן אדם שלא אכפת לו. לא, הוא לא תמיד היה ככה. תחזור אחורה, תשאל את הנכדים המבוגרים. בתחילה הוא אמר, אח"כ הוא התאפק מלומר, עד שהתחיל לשייר - ברוך ה' שיש ילדים, ברוך ה' שיש נכדים. זה נוגע באדם כמו שצריך, ואפשר לראות את האנשים שמתנהגים כך שהשכינה שורה עליהם. אכן צריך להתחיל לעבוד, כי צריך להגיע לאן שהוא וזה לוקח זמן...

עושים את זה? אין לו ברירה. הוא לא יכול לסלק אותו החוצה. אבל הוא בוחר לתקוע עכשיו ('בלאזן' מתוך רוגז) תקיעות דמיושב ודמעומד. הוא נמצא עכשיו בכעס ויקח לו יום שלם כדי להירגע. הוא בוחר לעשות את זה במקום לקלוט מה קרה עכשיו, **איזו הזדמנות נפלאה של הכנסת אורחים יש לו עכשיו, ולעשות אותה בשמחה.**

יש אנשים שהם סתם ברוגז על בניהם, לאו דווקא אש להבה. סתם. הבן ביקש להתארח אצלו בשבת והגיע עם ילדיו הקטנים והללו מתרוצצים בבית ומבלבלים את הסדר בבית. הוא אומר לעצמו: היתכן?! כלתי יושבת שמה ומתפללת ואני צריך לשמור על הילדים שלא יזיקו?!

מה זה הדבר הזה? הן אתה בין כה וכה עושה את זה. אין לך דרך להתחמק. אתה יכול לעשות את זה בכעס, ואתה יכול להחליט שזהו חלק ממנה שעושה אותך יהודי - הכנסת אורחים. מה זה אם לא הכנסת אורחים?

כן, אבל האם אני צריך לעשות הכנסת אורחים כשפלוני אינו מבין מה שהוא צריך להבין? - כן, בדיוק על זה מדברת מצות הכנסת אורחים. בדיוק! תפסת אותה

מדור שבת קודש

שיעור נ"ג

יום חמישי פרשת וירא י"ג חשון תשפ"ה

מזמור לדוד הבו לה' בני אלים

התורה וכל העולם היו עדים לקולות ולברקים ולהתגלות האלוקות, אז ניכרה גדולתו של הקב"ה באופן החזק ביותר. ואנו היהודים צריכים להודות על כך ולהכיר בזה, ולהרגיש את זה שוב במידה מסיימת. זוהי העבודה, כי כשמדברים דברי תורה בקשר למתן תורה, מרגישים את זה שוב בזעיר אנפין, וזה מה שצריך לעשות בערב שבת בין השמשות כשמקבלים את השבת.

והנה עוד לפני שיודעים מה השייכות לשבת, יודע האדם שהוא הולך לומר פסוקים שמחושבים באופן שנוכל לפעול באמצעותם משהו, כי בתורה כל המילים וכל האותיות בתורה. בחמדת הימים כתב שיש להיזהר באמירת מזמור זה לומר את כל המילים, כי הוא בנוי לתלפיות במספר ובמפקד. יש בו במזמור זה צ"א תיבות כמספר הוי"ה ואדני", ויש בו י"א פסוקים כמספר הוא"ו והה"א שבשם הוי"ה, ויש בו י"ח הוויות ובהן ע"ב אותיות כמספר חסד, ולכן צריך להיזהר להוציא את השמות מהפה באופן ברור ולא לבלוע אותן. עוד הוא כותב שם בהמשך שמדרכי החסידים הראשונים לעצום את העיניים מהתחלת מזמור זה עד אחרי מזמור שיר ליום השבת, ודבר נכון הוא, כי כך מקבלים פני השכינה. ואף מי שאינו עוצם את עיניו, צריך

תבותיו ואותיותיו והשמות היוצאים ממנו

אחד מהמזמורים שמקבלים בו את השבת, הוא מזמור לדוד הבו לה' בני אלים. מזמור חשוב הוא מאוד, כפי שהצדיקים והמקובלים הקדומים מסבירים, ועלינו ללמוד אותו מעט כדי להבין מה יש לנו לעשות כשאומרים אותו, ולמה זה שייך לקבלת שבת. באופן כללי, לפי המבואר במפרשים על מזמור זה בתהלים, ברש"י, ברד"ק ועוד, כוונת המזמור הוא להודות לה' על הבריאה, על יציאת מצרים, ובעיקר על מתן תורה. קול ה' על המים פירושו שהקב"ה הראה את גדולתו בקריעת ים סוף, וכשגדולתו נתראתה, זה הרעיד את העולם וכל המימות שבעולם נקרעו. ובהמשך המזמור מדבר על קבלת התורה כי אז ראו הדרו של הקב"ה, וכל אומות העולם שקטו. כך מפרשים רוב המפרשים ששובר ארזים, עולה על האומות. והקב"ה התגלה במתן תורה, קול ה' חוצב להבות אש, וניכרה גדולתו של הקב"ה חזק מאוד על-ידי מתן תורה.

פירושו של דבר שמאז שהקב"ה ברא את העולם, היה זה בהסתר שהקב"ה מחיה אותו, אבל כשבקע את הים וכשנתן את

ואומר: אשרי מי שיגיע ידי שכלו לכּוּן במזמור זה כּוונת האריז"ל, אך לאו כל מוחא סובל דא, ולכן על האדם להבין עכ"פ שעליו לומר את המזמור בכּוונה גדולה. כך הוא אומר. אתה תן מה שאתה יכול לתת. דע מה שאתה אומר, אמור בהתלהבות כל מילה בבהירות ובשמחה, ודע לך שכאשר אתה אומר את המזמור נעשים תיקונים גדולים ושאתה עושה רצון ה' בכך, ובזה גופא נחשב לך כאילו כּוונת כל הכּוונות ורחמנא ליבא בעי.

וברוב קהילות החסידים באמת רואים שיש התלהבות גדולה באמירת מזמור זה. ומהן כּאלה שאומרים פסוק בפסוק שלא לומר במרוצה, כי בונים עכשיו דברים גדולים. אכן כדאי מאוד לקלוט שכפי שכאשר האדם מקבל שמונה עשרה הוא שם לב שהוא פועל משהו... לא צריך להיות חכם גדול שעכשיו זוהי התפילה עצמה. הכנת את עצמך בפסוקי דזמרה, בברכות ק"ש, בק"ש, הסמכת גאולה לתפילה, ועכשיו הגעת אל הנקודה. עכשיו מביאים את השפע, עכשיו זה התפילה גופא, עכשיו זה היחוד שיש לו לאדם עם הקב"ה בדבר עמו... ואם מזמור זה הוא השורש של שמו"ע, ובמדה מסוימת הוא יותר חזק משמו"ע, כי שמו"ע מיוסד עליו והוא היסוד, אתה יכול לתאר לעמך שזה מעין שמו"ע, וכפי שכל שמו"ע בונה דברים ומביא שפע, כמו"כ כשאתה אומר מזמור זה.

לתפילה מה זו עושה?

צריכים אפוא להתרחב באותיות ובמילין לבאר במה יכול האדם להתחזק להתפלל יותר טוב, להבין מה הוא עושה כשהוא מתפלל, ולאט לאט יוכל להבין מדוע זה בעצם מה שקורה כשאומרים מזמור זה. הנה כשנכנסים לתפילה בכלל, יש דבר

להתקדש ברעיוניו ולהמליך את ה' במחשבתו.

מיסודה של תפילת שמונה עשרה

והנה הא"ב שצריך כדי לגשת נכונה למזמור זה הוא להבין שתפילת שמונה עשרה מיוסדת על מזמור זה, כדאיתא **במסכת מגילה** (יז, ב), וכן איתא **במדרשים** שבמזמור זה מרומזים כל שמונה עשרה הברכות שמתפללים בכל יום, דעת ורפואה, וכן הלאה. **במסכת מגילה** שם איתא: מנין שאומרים **אבות?** - שנאמר הבו לה' בני אלים. הוי אומר: המשורר אומר לבני ישראל: בהיותכם בני האבות הקדושים שנקראים אלים מלשון תקיפים, ראויים אתם לשיר לרבונו של עולם ועליכם לשיר לפניו. וכן איתא שם: מנין שאומרים **גבורות?** - שנאמר הבו לה' כבוד ועוז, ומנין שאומרים **קדושות?** - שנאמר הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קודש. לשאר הברכות חז"ל מביאים שם פסוקים אחרים, אבל זה ששלוש הברכות הראשונות צריכות להיות אבות, גבורות וקדושות, זה נלמד ממזמור זה, ו**במדרשים** איתא שגם שאר הברכות נלמדות מהמשך הפסוקים במזמור זה, ויכולים לראות באופן ברור שהמזמור מסתיים בפסוק ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום כברכה האחרונה שבשמונה עשרה. הא לך שהתפילה היסודית שכל יהודי מתפלל שלוש פעמים ביום, מיוסדת על מזמור זה, והכל מרומז כאן, ומזה אתה מבין שמהו קורה כשאומרים מזמור זה, ואף שאינך יודע סודות הקבלה, אתה מיד שם לב שהוא מזמור יסודי מאוד.

אשרי מי שיש לו שכל

ביסוד ושורש העבודה כשמדבר על אמירת המזמור הזה בעת קבלת שבת, מביא מהאריז"ל **ז"ל שכאשר האדם אומר מזמור זה הוא עושה תיקונים גדולים,**

שתכלית התפילה היא להתדבק בה, וכשהאדם מדבק עצמו בה, הוא מגיע לתכליתו.

ומלאה הארץ דעה את ה'

ובכן, מהי התשובה? היתכן שהתשובה היא רק כפי שאמרנו זה עתה, כאילו מדובר במשחק, הקב"ה לקח מן האדם את פרנסתו כדי שיצטרך להתקרב אליו?! הנה ברור שיש בזה אמת, כי **כשהאדם מתעלה, זהו התכלית**. כשישאלו אדם: מהי תכלית יותר גדולה, זה שביקשת מה' שיתן לך מכוונת כביסה ונתן לך, או זה שזכרת בשעה שעמדת וביקשת למי הכסף ולמי הזהב ובטחת בו? - יחייך ויאמר: בוודאי זה שהתעליתי והתקרבתי אל ה', אין שום ספק שזהו תכלית יותר גדולה. אבל מצד שני סוף כל סוף הנוסח של שמו"ע אינו מורה כן. קח למשל את הברכה האחרונה - שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד וכו' ברכנו אבינו כולנו באור פניך וכו', האם אנו מחפשים מילים לומר בשעה שמדברים עם הקב"ה? האם נאמר שבאמת אין הקב"ה זקוק לכל אלה שאנו מבקשים, שלום וברכה, חיים חן וחסד, ואנו אומרים אותם רק כי אנו צריכים מה לדבר אתו? ברור שאין הדבר כן. ברור שהקב"ה רוצה שיבוא לעולם שלום טובה וברכה. עכ"פ ברכה זו היא בוודאי כך, וכן ברכת אתה חונן, וכן ברכת השיבנו, כי **הקב"ה רוצה ג"כ שהדברים האלה יתמלאו חוץ מהתכלית של זה שאתה עומד ומבקש ומכיר**. נכון? פשוט שכך.

ובכן, מה התכלית העיקרית, זו או זו? הנה דבר ראשון התשובה היא: שתיהן. מה הבעיה? שתיהן תכליות עיקריות. **יש תכלית נפלאה כשהאדם מתעלה, ויש תכלית נפלאה כשיוורד לעולם שפע**. אבל כדי להבהיר יותר את הענין שנוכל להבינו יותר,

שצריך לחזור עליו בכל עת, כי התפילה היא מהדברים שצריכים חיזוק בכל יום וצריך לעקור את ה'מצות אנשים מלומדה'. כשמגיע לסוגיא שנקראת תפילה, פעמים הרבה חסר לאנשים התשובה המיוחדת לשאלה מדוע מתפללים. יכולים אמנם לתפוס דברים הרבה אשר כולם נכונים, אבל אנו מדברים על תשובה מיוחדת בבחינת ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדין בפיך. מדוע אתה צריך להתפלל?

הנה בדרך כלל המתחיל יאמר: אני מתפלל כי ה' צוה. ומדוע צוה ה'? יאמר: כי הקב"ה נתן לנו אפשרות שאם יחסר לנו איזה דבר, נוכל לבקש ממנו והוא יתן לנו. וזהו באמת פירוש המילות של התפילה. כשאתה שואל אדם: מדוע אתה מתפלל? הוא פותח סידור ומראה שכתוב שם שהוא מבקש מהקב"ה שתהיה לו ישועה ורפואה ופרנסה, ועושה חשבון: מסתמא מפני כך אני מתפלל. אם שם כתוב שחסרים לי דברים ואני מבקש מהבורא כל עולמים שיתנם לי, כפי הנראה המתפלל כדי שיבוא השפע לעולם.

ומי שכבר יותר מלומד, יענה ויאמר: מתפללים כי כשהאדם מתפלל הוא נזכר שהקב"ה ברא את הבריאה, הוא מתעלה כשהוא מתפלל, הוא מתקרב אל ה' כשהוא מתפלל, וזהו תכלית יותר גדולה מעצם הדבר שהשפע יורד לעולם. ואף זה כתוב הרבה **בספרים** שהקב"ה ברא את החסרון כדי שהאדם יפנה אליו ויזכר שהוא יתברך מנהיג את העולם והאדם אינו יכול לעשות שום דבר. והרי זה היפך עונשו של הנחש. כידוע מה שאמר הרה"ק **רבי יצחק מווארקא** זיע"א על עפר תאכל כל ימי חיך - שיהיה מזונך מצוי לך תמיד ולא אצטרך לראותך ולשמוע את קולך. אכן האדם קיבל מתנה שהוא יכול להיות קרוב, ונמצא

עין הרע, אברכים מצוינים יושבים ולומדים שם ומתפללים בחמימות. הגיע שפע. כן? זה עלה ממיליון דולר, אבל אינך רואה גשמיות. אתה רואה רוחניות. יש ב"ה שפע, אבל השפע הוא שאתה רואה אלוקות. אתה מריח אלוקות, ושם לב שיש אלוקים בעולם. כשאדם נכנס לשם מבחוץ, הוא מתעררר ומהרהר בלבו: מה יהיה אתי? זה נותן לו צביטה בלב, והוא רוצה ג"כ ללמוד ולהתפלל בהתלהבות.

העוה"ז הוא הנמשל לזה. **אנו מבקשים מהקב"ה שכל הטובות האלה יבואו לעולם, אבל שיבואו באופן של אור פניך, שכאשר הארץ נותנת את יבולה והאילנות צומחים, יהיה זה כמו שיהיה לעתיד לבוא, כברכות ה' בפרשת בחקותי ובפרשת כי תבוא, או כפי שהיה בזמן הבית שישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו, וזה היה באופן הראוי, ובתקופת חזקיה המלך אשר כל ילד ידע הלכות טומאה וטהרה. יש שפע בעולם, אבל השפע הוא באופן של אור פניך.**

בוקר וראיתם את כבוד ה'

נמצא שרצון ה' הוא שיבוא שפע לעולם. לא אתה צריך לתקן עכשיו את מכונת הכביסה ובעבור כך אתה מדבר עם ה', כאילו אתה מדבר על ענין פרטי ואומר לרבוננו של עולם: אני לא רוצה להפריע לך, מן הסתם אתה עסוק בדברים מאוד חשובים, יש עולם גדול, לא רוצה להפריע, שהעולם ימשיך להתנהג כמנהגו, אני רק צריך שתתקן לי את מכונת הכביסה. זהו זה, אפשר להמשיך הלאה, אני כבר סידרתי את הענין הפרטי שלי.

לא, זה לא ענין פרטי. יש סדר כאן בעולם, והקב"ה רוצה, וזהו תכלית העולם, שהעולם יהיה מלא שפע. כמו שכתב **המלבי"ם** על הפסוק בפרשת המן ובוקר

הפירוש הוא כך: **רצון ה' הוא שהעוה"ז יהיה מלא בשפע, שפירושו שיהיה מלא בהכרה שהוא ממלא את העולם בחיות.** ניקח למשל את ברכת שים שלום או ברכת אתה חונן, בהן די קל להבין את זה. הן בראש השנה עמדת וביקשת: וידע כל פעול כי אתה פעלת, ויבין כל יצור כי אתה יצרת, ויאמר כל אשר נשמה באפו וכו', הא לך שהקב"ה רוצה וזה תכלית שבתכליתים שתהיה דעת בעולם. **כשאתה עומד ומבקש על הדעת - אתה מתקן את עצמך, כי אתה עומד עכשיו במקום הטוב ביותר שאתה יכול לעמוד, כנברא התלוי בבואר. אבל כשתפילתך מתקיימת והדעת באה, לא אתה בלבד נעשה מתוקן, אלא כל העולם נעשה מתוקן ומתקיימת התכלית כפי רצון ה' שיימלא הארץ דעה.**

שפע גשמי שצועק רוחניות

וכך הוא בברכת שים שלום. **הקב"ה רוצה שבעוה"ז יהיה אור פניך.** מה פירוש הדבר? - **שמצד אחד דברים מתנהלים כמו שצריך, והכל יהיה מלא שפע וברכה, אך שהשפע לא יבוא ממקום שאינו נכון, אלא ממנו יתברך, כי אז יראו שהוא שפע רוחני.** אומרים שם שהקב"ה **ישפיע לעולם טובה וברכה וכל הדברים הטובים, אבל שזה יהיה באור פניך, היינו שהשפע לא רק שלא יפריע לרוחניות שלך ולא יגשם את העולם, אלא שזה יצעק רוחניות ויעזור לך ללמוד ולהצליח.**

תארו לכם שהיו אומרים ככה: יש בית כנסת שלא היו שם ספרים. אולי כמה ספרים קרועים היו. היה מאוד קשה להתפלל. וחוף מזה הוא היה מאוד מוזנח ונכנס לשם ריח רע מביתו של השכן, ואף החשמל לא עבד שם כמו שצריך, והיה שם חם וקר, ולאחרונה שיפצוהו וקנו ספרים חדשים בשפע והביאו כולל אברכים, בלי

רק כדי להגיע אל ההסברה.) אילו היה האדם מבקש סתם שיבואו גשמיות - רבונו של עולם! אני מבקש שגייע בשר שמן לעולם. זה מה שאני צריך - לא היה בזה קושי. אבל כשהאדם מבקש שגייע שפע רוחני לעולם הזה כי הוא יהודי, בעצם מה שהוא מבקש זה שהשפע הרוחני יירד לעולם עד שייראה כגשמי שהרי הוא זקוק לצרכים הגשמיים שלו, אבל שלא יהיה בצורה שתפריד אותו מהקב"ה. הוא מבקש שהלבוש יהיה גשמי, ועדיין יהיה ניכר בו שהוא מהקב"ה ויגרום לו להודות לו במקום לגרום לו להתגשם, ואז יהיה תיקון נפלא לעולם, כי כך תכלית הבריאה מתקיימת, כי השפע הרוחני מגיע לתוך העוה"ז ואין ביניהם סתירה. כולם שרים לרבונו של עולם.

זה מה שהיהודי מבקש. הוא מבקש שיבוא לעולם מין מיוחד מאוד של שפע, וכיון שכן, מי מתאים ביותר להביאו? אם זה יבוא רק מלמעלה בלי עבודה מצד היהודי, זה יגיע רק רוחני. אתה הרי רוצה שזה יגיע גשמי אבל באופן שאתה מכיר על ידו את הקב"ה, ואם כן היהודי צריך לעוררו. היהודי מגיע ומכניס עצמו למצב של סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. הוא עומד לפני ה' וזוכר שהקב"ה הוא היחיד שיכול לעזור לו והקב"ה מחייה את כל העולמות והוא א-ל עליון, ובאותו בזמן הוא זוכר את חסרונו, ומבין שצריך לעשות כמין שידוך. איך עושים את השידוך הזה? צריך להגיע שפע מהקב"ה עד לכאן, אבל שזה לא יקלקל, אלא יבוא בצורה שיביא אור פניך. בקיצור, זוהי תכלית הבריאה. אחרי שהתפללת על פרנסה, אם הבנת איך להתפלל, אם ביקשת שיהיה מה שצריך ושהדעת תהיה מיושבת ונוכל לעשות מה שיהודי צריך לעשות בעולם, שיהיה בשביל חינוך הבנים ובשביל נישואיהם, וכדי שנוכל

וראיתם את כבוד ה', שכאשר בא שפע לעולם, כבוד הוא לה'. משה רבינו אמר להם: מחר בבוקר כשיירד המן, תראו את האלוקים. אף שהמן הוא מזון להשביע את רעבוונכם - אתם רואים את הקב"ה.

זהו בעצם השורש של 'רבי מכבד עשירים' (עירובין פו, א). זה הגיע ממקום כזה. הוא לא ראה הבלים. ההבלים שמסביב הם ההיפך הגמור. הוא ראה שמגיע שפע וראה שהקב"ה מנהל את הבריאה.

נמצא שכאשר האדם מתפלל שמו"ע, הוא מבין כך: שפע בא לעולם בעצם כי הקב"ה רוצה שיבוא. הוא מצוה אותך להתפלל, כי הוא רוצה שאתה תהיה זה שמעורר את השפע, כי כשהאדם מעורר את השפע, השפע מגיע בגלל דבר רוחני, וממילא הוא מגיע ממקור רוחני מאוד.

שפע רוחני עם לבוש גשמי

ישאל האדם: האם כשהקב"ה שולח את השפע בלי תפילת האדם, אין השפע מגיע ממקור רוחני? איפכא מסתברא, שהרי אז זה מגיע מהקב"ה בעצמו. אך התשובה היא כזו: איזה סוג שפע צריך לזה העולם? צריך סוג שפע שמקבל צורות גשמיות, מזון וכסף וכן הלאה, ועדיין יביא רק קרבת אלוקים. הוי אומר: כשהאדם מבקש שיבוא איזה דבר לעולם, בקשתו מיוחדת מאוד ויש בהם כעין סתירה, כי הנה כשהשפע בא לעולמות העליונים, הוא רוחני לגמרי. הוא יוצא ממקום רוחני ומגיע למקום רוחני ונשאר רוחני. ומצד שני כשהגוי מבקש על כסף ולחם, השפע יורד אליו כל-כך עד שנהפך לגשמי, ואין צורך שעדיין יישאר צורתו רוחנית, כי הגוי צריך רק את הגשמי. אין מפריע לו כל-כך שהשפע הוא גשמי לגמרי. (הגם שעתידיים אנו בוודאי להגיע למצב שיתקיים ישמחו וירננו לאומים, אבל אנו מדברים

או שהאחרים יבואו לידי תיקון או שאני אבוא לידי תיקון. שאלה קשה. שאלה של דיני נפשות. אך ה'מסילת ישרים' אומר: טעות גדולה יש בשאלתך, כי כשאתה בא לידי תיקון, אתה מביא את העולם לידי תיקון, כי כשאתה עולה - העולם עולה אתך; כשאתה יורד - העולם יורד אתך. אכן עבודה קשה שבמקדש היא ואומנות נפלאה, לדעת בדיוק רב במה עליך לעסוק, כמה לעסוק בלמוד וכמה בלמוד, כמה בעשייה וכמה בתפילה, כמה בהשתדלות וכמה בבטחון, והכל כדי שאתה תבוא לידי תיקון. אבל אין סתירה בין השניים. להיפך, האחד בונה את השני.

כשהאדם מתפלל תפילת שמו"ע והשאלה היא: מה באמת תכלית התפילה? האם התכלית היא שהעולם יקבל שפע ויהיה דעת, רפואה, תשובה, פרנסה, השיבה שופטנו, בנין ירושלים, או שהתכלית היא שאני בשעת התפילה, אניע לפיסגה על ידי התפילה? התשובה לכך הוא יסודו של ה'מסילת ישרים'. **תכלית התפילה היא שאתה בשעת התפילה תהיה במצב הנכון ותבין מה שצריך להבין, ואתה פרט והעולם כלל, והקב"ה רוצה שאתה תתקן את הפרט, וכשאתה תתקן את הפרט, הכלל ממילא יתוקן.** נמצא שבסוף התכלית היא שהעולם יגיע לידי תיקון ומלאה הארץ דעה, אבל הארץ מתמלאת דעה רק כשאתה ממלא עצמך בדעה. **תכלית הבריאה היא שיתפרסם שמו בעולם, אבל שמו מתפרסם בעולם כשאתה עושה את זה עם עצמך.** הרי שהאחד בונה את השני.

ולכן נקבע סדר הבריאה באופן זה, שכל פעם שיש חיבור, נעשה פריה ורבייה. כל פעם שיש קשר טוב בין הרב והתלמיד, הרב מתקיים אצלו ומתלמידי יותר מכולם, ואף התלמיד מבין ומתעוררים בו כל מיני דברים

לשבת וללמוד, ושזה לא יפריע בעבודת ה', אלא להיפך, נרצה מחמת כן אך ורק להתקרב אל ה'. אם זה מה שהולך לקרות למעשה, הרי זה תכלית הבריאה. **זהו תכלית הבריאה, שהשפע של הקב"ה יגיע עד למטה והלבוש יהיה שקוף, שבמקום להיות דבר שמפריע, יהיה דבר שמסייע.**

אחת מהדוגמאות לכך היא הלבוש שמסביב לשמש. לשמש יש נרתיק, כפי שאמרו חז"ל שלעתיד לבוא יוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, ואז הרשעים יישרפו בין רגע. ומה עושה אותו לבוש? הוא מטיב לנו. הוא מסייע לנו שנוכל ליהנות מן השמש. כל פעם שהאדם לומד תורה ומוסיף איזה משל טוב או הגדרה נפלאה למושג יותר עמוק, הוא מוסיף לבוש, אבל הלבוש לא הרחיק את המושג ממנו, אלא קירבו אליו, כי בלעדיו, אין לו כלום מהמושג.

מבקש האדם בשעה שהוא מתפלל שהקב"ה יביא את השפע לעוה"ז עם לבושים, אבל שהלבושים יהיו בצורה כזו שבאמצעותם אפילו הילד יבין שיש אלוקים בעולם, הם לא יצמצמו, אלא יוסיפו, שאפילו אנשים פשוטים קרוצי חומר יוכלו להכיר באמצעותם שיש אלוקים בעולם.

לתקן עולם במלכות שד"י

ונמצא שכאשר האדם מתפלל הוא מתקן את עצמו ואת כל העולם, כפי שכתב ה'מסילת ישרים' בפרק הראשון **שכאשר האדם מתקן את עצמו כל העולם בא לידי תיקון.** יסוד הוא שנוגע לא רק לתפילה. יש שהאדם מתהלך עם סתירה. הוא מרגיש שהוא יכול להיות קצת עסקן ולפעול הרבה לתיקון העולם, אבל זה יפריע לו בעבודת ה', ומצד שני הוא יכול להשקיע בעבודת ה' ולעזוב את העסקנות. אומר הוא בלבו:

מים זה מדת החסד, כח זה גבורה, הדר זה תפארת, שובר ארזים זה נצח, להבות אש זה הוד, יחיל מדבר זה יסוד, וישב ה' מלך לעולם זה מדת המלכות. וכשהתורה באה לעולם, ה' עוז לעמו יתן, אז ה' יברך את עמו בשלום. העולם מגיע לשלימותו.

המים משמיעים קול ה'

והנה כדי שיוכלו לראות שהאילנות והמדבריות והמים הם כולם ביטוי של אלוקות, צריך האדם הפרטי להכיר בכך, כי כשהאדם הפרטי מכיר בכך, נעשה יותר קל לכולם להכיר את הקב"ה באופן זה. כך הוא הסדר. נמצא שזהו קול ה' על המים. כשאתה שומע מישוהו צועק - אתה יודע שהוא נמצא. כשאתה רואה את המים - אתה שומע קול ה'. בתהלים זה מוזכר פעמים רבות שכאשר אתה רואה נפלאות הבורא - אתה מכיר את הבורא. פשש. מים מרעישים. א-ל הכבוד הרעים. בקריעת ים סוף זה היא באופן החזק ביותר. כשראית שהמים יכולים להיבקע, ראית מיהו המחיה אותה. אילו היו המים מתנהלים על-ידי הטבע, לא היו יכולים להיבקע לבני ישראל ולא היו יכולים להתבטל למקיימי התורה. אבל כשאתה רואה את המים מתנהגים באופן זה, אתה שומע בהם תמיד קול ה'.

והאמת שיש בזה נקודה מעניינת. נניח שיש אדם שמסתפקים בענין כשרונו. לא יודע. שמעתי שהוא בעל כשרון. אני לא בטוח. אזי מאוחר יותר בחיים כשרוצים לתת לו, בדרך משל, איזושהי עבודה ורוצים לדעת כמה הוא בעל כשרון, אחד שואל מהשני: אמור לי משהו על פלוני שיוכל להצביע על כשרונו. הנה במה יבחר השני? הוא יבחר בוודאי בדבר המבריק ביותר שפלוני הראה פעם. אם הוא בעולם התורה, יאמר: הוא נבחן גפ"ת בדרשו. הוא כבר עבר על שלושת רבעי ש"ס.

שקיימים בתוכו, והוא עצמו הולך ומלמד לאחרים ומחכים את רבו ואת עצמו. אף כאן, כשאתה מתחבר עם הקב"ה, נעשה פריה ורביה בעולם, והארץ מתמלאת דעה. וככל שהאדם מכין עצמו לזה ונותן את דעתו לכך ומבקש מהקב"ה שזה יצליח ומזכך את עצמו, כך החיבור עם הקב"ה בשעת מעשה נעשה יותר חזק, וכשזה נעשה יותר חזק, זה משפיע יותר על כל העולם, וזה מה שהקב"ה צוה אותנו לעשות שלוש פעמים ביום.

תפילה אריכתא מבואה ועד צאתה

והנה שבת היא כמו תפילה אחת גדולה. פשוט שכך. וקרוב לזה כתוב ב'מאור ושמש' שהשבת נבנית מהתפילות של כל השבוע. ודי פשוט להבין זאת. באמצע השבוע יש לך את הזמן המרומים הזה רק בשמו"ע, כשזה הולך כמו שצריך. ובשבת, הרעיון של שמירת השבת היא, שכל השבת היא שמו"ע, ומה שאתה צריך לעשות בשמו"ע, זה מה שאתה צריך לעשות בשבת, וזה מה שאנו מנסים לעשות בשבת. מנסים להכיר בגדלותו של הקב"ה ולהודות על חסדיו, ומנסים להיות עדים לכך שהקב"ה הוא זה שברא את העולם, שכל היצורים, תנין ואדם וחיית ראמים, במקום שיהיו דברים שמגשמים את העולם, נזכיר אותם באמצע שירת 'מנוחה ושמחה'. אתה מנסה להתלהב מההכרה שהקב"ה ברא את הכל, ובה אתה גורם שיתגלה כבוד מלכותו בעולם.

ולכן כשנכנסים אל השבת, מכירים שכל חלקי הבריאה הם בעצם התגלות של הקב"ה. זה הרי ברור שהשלושה הראשונים, הבו לה' בני אלים, אבו להם כבוד ועוז, הבו לה' כבוד שמו השתחוו לה' בהדרת קודש, הם חכמה בינה דעת, או כתר חכמה בינה, ואח"כ השבעה האחרים הם שבעת המדות,

שהיא מדור האנשים, המימות שלפעמים אנשים עוברים עליהם בספינות וכדומה, המדברות שהם ריקים לגמרי. ונמצא שהארץ יש לה יכולת שבני ישראל ישירו עליהם לה' ויעבדו עליה את ה', וכך היא מקבלת את תיקונה; המימות - לפעמים הם מקבלים את תיקונם כאשר אנשים עוברים עליהם. אבל המדבר מאוד משתוקק כי אין אנשים עוברים בהם, לכן קול ה' יחיל מדבר. המדבר רוצה שגם על ידו יישמע קול ה'. מי מכיר בכך שאת המדבר הקב"ה ברא? אף אחד אינו מסתובב שם. אף אחד אינו מתפעל מהמדבר. וכפי שהמדבר משתוקק, כך הקב"ה משתוקק. יחיל ה' מדבר קדש. הוא משתוקק שגם מהמדבר יצא קול שיש אלוקים בעולם. הגאון מטשעבין נזכר בדיבור זה והתחזק בלבו לאמור: עכשיו ניתנה לי ההזדמנות לומר מזמור לדוד בהייתי בסיביר ואני לבדי, ונמצא שזה מזמור לדוד יותר חזק מזה של העומד בבית כנסת יחד עם עוד כמה מאות אנשים, כי על זה הקב"ה משתוקק.

הוסיף הגאון מטשעבין שכפי שלושה חלקים אלה קיימים במקום, כך הם קיימים בנפש. יש אנשים שעובדים את ה' בכל עת והם דומים לארץ, יש אנשים שעובדים אותו מפעם לפעם, ועוד יש מי שנפשו צחיחה כמדבר, ונשמתו משתוקקת: מתי ישים אחד אל לבו שיש אלוקים בעולם באמצעותי. ומצד שני, הקב"ה כל-כך מחכה ומשתוקק לנשמות האלה. יחיל ה' מדבר קדש. מתי אף נשמה זו תוכל להכיר ולשיר לי שירה?

ה' יברך את עמו בשלום

כשנעשה חלק זה, שלב אחד הוא לפני מלכות, ואח"כ הכל מתכנס יחדיו - ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ה'נועם אליעזר' מסקולען זיע"א בספרו על

כשרוצים להראות שהמים הם ביטוי לאלוקות, שכאשר שומעים אותם, שומעים את הקב"ה מחייה אותם, על מה נצביע? ובכן, אחד יצביע על הגלים הנערכים ומתנשאים לגובה רב ויכולים להציף ערים שלמות. אני שומע, יש לך משהו יותר חזק? - תן לי לחשוב, תן לי לחשוב... כן, יש לי - קריעת ים סוף. הכשרון החזק ביותר הוא להתחיל פתאום להתנהג היפך הטבע הרגיל, ולמי? רק למי שיש לו אמונה, כגון לנחשון בן עמינדב ולרבי פנחס בן יאיר, רק להם הם נבקעים. אה, המים הם בעלי כשרון.

זה הכלל. כמה שאתה שם לב שהנברא בטל לבורא, כך אתה שומע את קול הבורא מבעד לאותו נברא. ובוודאי יכול האדם להבין שגם אצל עצמו זה כך, כי כשאתה רואה יהודי ירא שמים ואתה רוצה לשמוע עליו מעשה, הדרך המעולה ביותר לראות שיהודי זה צועק שיש אלוקים בעולם, היא כשאתה רואה שהוא פועל ממש היפך תכונת נפשו, עם מאור פנים, כי הוא מציית עכשיו לרבונו של עולם. קול ה' על היהודי. כי אתה רואה את השכינה שורה עליו. אתה רואה אותו מציית בדומה למים. וכך הוא גם במתן תורה, כל הדברים שאירעו במתן תורה שהרעידו את כל העולם, הסיבה שזה קרה היא מפני שהיתה התגלות כה גדולה בעולם, אתה נגלית בענן כבודך. וזה מה שיקרה שוב לעתיד לבוא.

קול ה' יחיל מדבר - קבלת שבת בסיביר

הגאון מטשעבין זצ"ל סיפר שכאשר היה בסיביר וצריך היה לומר קבלת שבת כשהוא לבד, היה לו מאוד קשה, ונזכר בדיבור קודש של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א: קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש - העולם מחולק לשלושה. הארץ

לו שדרה. אך לא, מבנה האדם הוא השדרה, **כי כח האדם אינו המוח, אלא זה שהוא יכול לקחת את המוח ולהעבירו הלאה.** הוא יכול להשפיע. אם אינך יכול לתת ביטוי למוחך - מה אתה? **אתה יכול לעשות משהו עם המוח. אתה לומד תורה עם המוח. אתה מחיה את כל העולמות עם המוח.** כשהמוח חושב בלימוד, כשהמוח עוסק בדביקות בה', כשהמוח בוטח בה', **אז אתה מביא את השפע עד למטה, וכך יש עוד אופנים שבהם אתה לוקח את כל חלקי המוח ומעבירים עד למטה.**

אם כן הקב"ה אומר: כשאתה מתפלל שמו"ע, או כשאתה אומר מזמור לדוד הבו לה' בני אלים, או כשאתה כורע במודים עד שמתפוקקים כל החוליות שבשדרה, אשר **זהו דרך להכיר שאתה נברא, אתה יודע מה אתה עושה אז? אתה מביא שפע מן השמים אל העוה"ז, שפע כזה שמראה שיש אלוקים בעולם.** לכן יש במזמור זה ח"י שמות. והאדם קולט זאת כשהוא אומר מזמור זה. הנה מפני מה אומר ה"יסוד ושורש העבודה' שצריך לאמרו בכזו התלהבות? כי אתה צריך להבין שכמה שאתה מוסיף להתלהב בזה, כך אתה מוסיף להביא שבת לעולם. **אתה מעורר התגלות השכינה בעולם כשאתה מכיר במוחך שהקב"ה ברא את הכל ושהוא מנהיג את הכל. זה מה שאתה עושה באמירת מזמור זה.**

הודאה על ההווה

והנה כשהאדם עושה זאת בשמו"ע, הוא אומר בסוף תפילתו מודים אנחנו לך, וכורע בשעת מעשה, וכבר הבאנו פעם **מהמפרשים** שההודאה היא על השפע שהביא זה עתה בתפילתו. הוא לא סתם מודה מפני שנזכר שהקב"ה מטיב עמו. ביקשת עכשיו על דעת ועל פרנסה ועל

תהילים על מזמור זה מביא **השלוש האמיתי הוא רק בסוף כשהכל זועק שיש אלוקים בעולם, כשבאה התורה והאילנות והמימות והאש וכו' כולם באו אל תכליתם.** שלום אינו כשעושים פשרות, שלום אינו כשמקיימים מעין חצי לכם, שלום הוא כשהמדבר גם הצטרף, כי אז ה' יברך את עמו בשלום, וכך יהיה לעתיד לבוא. אכן המזמור עולה גם על העתיד לבוא, כי במתן תורה היה הארה של העתיד לבוא.

ועוד הוא מוסיף על זה דבר נפלא. כתוב במתן תורה משה ידבר והאלוקים יעננו בקול, ופירושו בקולו של משה, היינו שבאמצעות קולו של משה, **באמצעות העבודה של משה עם בני ישראל, הגיעו לכן שנתחדשה הבריאה.** הוי אומר: הקב"ה צמצם את עצמו, אבל זה הגיע באמצעות העולם שלנו. והנה במזמור זה יש י"ח אזכרות ואמרו חז"ל שהם נגד י"ח חוליות שבשדרה, וצריך להבין מה החוליות שבשדרה שייכות לכאן. יש י"ח היות, יש י"ח ברכות בתפילה, יש את כל חלקי הבריאה, ובני ישראל שהם בני אברהם יצחק ויעקב הם אלה שיכולים להכיר בכל אלה, אך מה זה קשור לי"ח החוליות שבשדרה. התשובה היא כי השדרה היא הצינור שמעביר את החיות מן המוח עד למטה, לכן הוא מתוח לאורך הגוף ממעלה עד למטה, והרי היא מסמלת את היהודי אשר הוא זה שמוריד את השפע מן השמים לעולם הזה. הנה אנו רואים במסכת אהלות שרוב בנין או מנין של מת מטמא באוהל. רוב בנין הוא השדרה, כי היא זו שנותנת לו את קומתו. קומת האדם היא השדרה. כשהאדם חושב על עצמו מיהו, בדרך כלל הוא אומר: אני מוח, אני עיניים. הוא לא חושב כל-כך על השדרה, כי היא חבויה מאחוריו. רק כשהוא מזדקן קצת וכאבי הגב מתחילים לפקוד אותו, אז הוא נזכר שיש

הבריאה. אפשר לראות אותו מבעד למים, אפשר לשים לב אליו דרך הדברים המתרחשים, אפשר לשים לב אליו על-ידי קריעת ים סוף ומתן תורה. קולו של הקב"ה בוקע מתוך כניעתם של אומות העולם תחת רגלי בני ישראל ומכל הדברים המתרחשים בעולם. כך האדם הכניס את השבת. הכנסת את השבת. אמרת ה' יברך את עמו בשלום - הבאת שבת על הבריאה. ובכן, **הכנה לדבר זה והתבוננות בפירוש המילות של מזמור זה, יכול לעזור לאדם לפעול הרבה יותר, וכמה שהוא מביא שבת לעולם, הוא יכול להרגיש יותר אותה שבת שהביא.**

רפואה ועל כל הדברים הטובים? כל פעם שאמרת ברוך אתה ה', הבאת את כל אלה, וכשאתה אומר מודים - אתה מודה עליהם. ולכן אתה כורע אז, כי **אתה מבטא נקודה זו שהקב"ה נתן לנו את הכוח שכמה שהאדם יעבוד שזה יהיה כאן, הוא ימשיך את זה, ואם כן כשהוא מודה שזה קורה, הוא כאילו עושה את זה. חז"ל אמרו שצריך לזקוף בשם, ואיתא בזה"ק בביאור ענין הזקיפה, שכך הוא מבטא את הנקודה של המשכה ממעלה למטה, ונמצא פירוש המילות של המזמור שהנשמה צועקת מתוכה שרואים אותו מבעד לכל חלקי**

נדבת

הר"ר **חיים זאלצער** הי"ו
לרגל היכנס בנו לעול התורה והמצוות

יום ראשון פרשת חיי שרה ט"ז חשון תשפ"ה

הצעות של שידוכים שאינם באים לידי גמר

באמת רואים פעמים רבות, שתיכף ומיד לאחר פרשה בלתי נעימה, עולה על השולחן איזו הצעה חדשה או ישנה, ומהר מאוד נסגר השידוך, ויש שקוראים בהתפעלות: איזה נס! איזו השגחה פרטית!

לא הוצעו שידוכים לרבקה

והנה מקור הדברים הנ"ל בבעש"ט עה"ת הוא הספר **דובר שלום**, שאר בשרו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א, ושם הוא כותב (אות רלט): "לפני כמה שנים בהיותי אצל ש"ב הגה"ק רבי ישכר דוב שליט"א אבד"ק בעלזא, בתוך אחד השיחים סיפרתי לו את אשר שמעה אזני מפי הרב שליט"א בשם הבעש"ט זי"ע וכו' והשיב לי כי הוא שמע הדברים הללו בשם הרה"צ הקדוש מסטרעליסק זי"ע, וכשמעו הדברים הללו אמר הוא שיש להביא לזה סמוכים מן התורה".

הוא מביא שם מהמדרש (ב"ר ס, ה) על הפסוק "הנערה טובת מראה מאוד בתולה ואיש לא ידעה": "אמר רבי יוחנן ממשמע שנאמר בתולה אין אנו יודעים ואיש לא ידעה!! אלא אפילו אדם לא תבע בה על שם לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים". ופירש ביפה תואר שמעולם לא הוצעו לה הצעות אחרות. ומבאר הרה"ק מבעלזא: "והכוונה שלא נדבר בה ברבקה מאיזה שידוך אחר, כי בשעה שהכריזו עליה בת פלוני לפלוני, דהיינו ליצחק, לא נסבך

כך נפטרים מהזיווגים השקריים

מובא בבעש"ט עה"ת (פרשת כי תצא): "בשם הבעש"ט זי"ע, דכשמכריזין בת פלוני לפלוני (סוטה ב, א) נאספים כמה זיווגים שקריים, ונאחזים ונסבכים בהדי האי זיווגא שהכרוז יצא עליהם, וחד בחד כי סביך אי אפשר לפוטרם כל כך בנקל (לא כל-כך קל להתיר את הקשרים ולהיפטר מהזיווגים השקריים), רק יש שנפטרים מהם על ידי שנדברים זה בזה להתחתן (בעצם זה שדיברו את השידוכים האלה, נפטרים מהם), ומהם יש שנפטרים על ידי שמתוועדים להתחתן (כלומר, רק אחרי שכבר התקדמו לעוד שלב וכבר התוועדו ממש להתחתן), ומהם יש שנפטרים על ידי התקשרות בתקיעת כף, או ראשי פרקים או תנאים, עד שנפטרים מכולם, ואז ימצא מין את מינו זיווגו האמיתי וישאו זה לזה כדת משה וישראל".

הבעש"ט הק' מלמדנו שיש שהשידוך התקדם בין שני הצדדים כמצופה וכבר הכינו לחיים וברגע האחרון זה נעצר. לא! זה לא יצא לפועל. יש בזיונות ויש עגמת נפש, ולפעמים שזה השידוך השני או השלישי שזה קורה. עלינו לדעת שבאופן רשמי זה הולך ככה. יש כאלה שצריכים להגיע לשלב הראשון ויש כאלה שצריכים להגיע לשלבים יותר מתקדמים, ואדרבא, המקרים האלה מובילים אל השידוך הנכון, כי על ידיהם האחרים מסתלקים הצדה. וכך

במוסגר מובא שם שהרה"ק מרוז'ין נהג לשלם לכל מי שהציע הצעת שידוכין אף שלא יצאה לפועל, כי אמר שכל הצעה כזו סייעה להגיע אל השידוך האמיתי, וכדי להגיע אל השידוך הנכון, חייבים להציע כל ההצעות האחרות. ועוד מובא שם שפעם אחת רצה שדכן אחד לקבל תשלום על שידוך שהציע והרה"ק מרוז'ין לא רצה ליתן לו באמרו: הצעה זו לא הוכרזה בשמים. ועוד מובא שם שהרה"ק מרוז'ין אמר שכאשר מציעים לו שידוך ויש לו ספיקות לגביו, הוא נוהג להציב לצד השני תנאים קשים, ואם הם מסכימים לקבלם על עצמם, הוא רואה זאת כסימן שזהו השידוך הנכון.

עניים במקום אחד ועשירים במקום

אחר

כעת נחזור אל החלק הראשון של הסוגיא. הן כלל ידוע הוא שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר. וסיבת הדבר, כי כל דברי התורה ניתנו מרועה אחד וא-ל אחד אמרן, ולכן על-ידי הבנה בתורה שהאדם מקבל במקום אחד, הוא יכול אח"כ להבין עוד הרבה דברים בתורה. אחד מהיסודות הנצרכים להבין את התורה כראוי הוא להתחיל לראות שהדברים אחוזים ודבוקים. וכך אומרים במזמור י"ט **שבתהלים**: משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. **האמת מתגלית כאשר דברים מסתדרים ותואמים יחדיו**. אכן אחד מהדברים שתלמידי חכמים זוכים להם הוא שכאשר מתחילים להבין עוד דבר ועוד דבר בבהירות, הם מתחילים לראות איך כל דבר מסביר את השני.

אף בענין השידוכים, מצוי שאנשים מעבירים מפה לאוזן חצאי דיבורים של הרה"ק מרוז'ין או של ה'דברי חיים' או של הבעש"ט הק' שכל הצעה מקרבת אל

בהאי זיווגא קדישא שום זיווג אחר כבשאר בני אדם".

בת פלוני לפלוני - הכרזות סותרות

וכעין זה יש בעירין קדישין. מסופר שם שפעם השתדך הרה"ק מרוז'ין זיע"א עם בת יראת שמים אך לא ממשפחה מיוחסת כפי שהיה נאה לו, ואמר טעמו בזה כי אין נכון לסרב להצעות שבני אדם מציעין, והסביר: חז"ל הרי אמרו שארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, אם כן מה פשר הדבר שיש שמוצאים את זיווגם בקלות ויש שמוצאים אותי בקושי רב? התשובה היא כי לפעמים מלאך אחד מכריז בת פלוני לפלוני ושאר מלאכים וכולם מסכימים, ולפעמים מלאך אחד מכריז בת פלוני לפלוני ומלאך אחר מכריז בת פלוני לאדם אחר, וכן הרבה פעמים, עד שלבסוף כולם מסכימים לזיווג אחד, וזוהי הסיבה שלפעמים כאשר השדכן מציע את השידוך - כולם מסכימים תיכף.

אכן אז בדרך כלל השדכן מחייך ואומר: לא היתה לי כאן הרבה עבודה. הצדדים הכירו זה את זה והתאימו זה עם זה. זה היה ממש ענבי הגפן בענבי הגפן, והשידוך יצא לפועל בקלי קלות. אך הרה"ק מרוז'ין מסביר שאין הדבר תלוי במה שהכירו זה את זה, אלא במה שבשמים כך היה ארבעים יום קודם יצירת הוולד.

אך לפעמים, המשיך הרה"ק מרוז'ין להסביר, שדכן אחד מציע מה שהכריז מלאך אחד, ושדכן אחר מציע מה שהכריז מלאך שני, עד שמגיע שדכן ומציע את השידוך האמיתי. ומה שאמרו ארבעים יום קודם יצירת הוולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, זהו אחרי הכרזותיהם של כל המלאכים, ואז כל המלאכים מסכימים לאותו שידוך שהוא השידוך האמיתי.

חושב שאת השעה וחצי שיש לי ללמוד, אני צריך להקדיש להוה אמינות ורק אחרי כמה ימים של לימוד נגיע לאיזו מסקנא, כאשר אף זו תלויה במחלוקת הראשונים אם נפסקת להלכה או לא?! לא חבל?! הבה נלמד קיצור שו"ע בלבד או רק את הגליון היוצא לכבוד שבת אשר שם כבר מובאים גם פסקי ה'חזון איש'. למה צריך ללמוד גמרא עם תוספות? אם היו לי שש עשרה שעות ביום, הייתי עושה את זה בשמחה. הייתי חורש אז את כל הסוגיא, גמרא רש"י ותוספות, טור בית יוסף, שולחן ערוך ונושאי כליו. אבל אין לי כל-כך הרבה זמן.

מדוע טענה זו מעלה חיוך על פניו של אדם מיושב? כולם יודעים ומכירים את דיבורי ה**צדיקים** בגודל מעלתו של לימוד דף גמרא ומה שזה עושה לאדם, אבל זה גופא צריך להבין, מדוע זה באמת כך? עוד אמרו אצל ה**חסידים** שהוה אמינא בגמרא יש בה ג"כ אמת, אך גם זה טעמא בעי יותר מזה, הסתכל על המציאות, שתי חברות, אחת לומדת ספרי ליקוטים והשניה לומדת דפי גמרא דף אחרי דף בהבנה בהירה, המציאות מוכיחה שהחברותא השניה מתעלה יותר מהראשונה. יש להם חמימות בלימודם, יש להם בהירות, יש להם זכרון. **כך הוא המציאות, ככל שהאדם לומד בצורה יותר בהירה, הוא מקבל יותר מסגולות התורה ויותר ניצל על ידה מיצר הרע.** והשאלה במקומה עומדת: מדוע זה כך? מדוע זה עובד יותר טוב אצל אלה שלומדים את ההוה אמינות מאשר אלה ששומעים שיעורים של הלכות פסוקות מה מותר ומה אסור?

הבירורים מובילים אל האמת

אכן שאלה זו מכניסה אותנו יותר עמוק אל הסוגיא שאנו לומדים כאן מהבעש"ט

השידוך האמיתי. אומרים את זה כאילו זה נכון רק לגבי שידוכים וכאילו זה בא לחזק לבבות נשברים בלבד, ולמען האמת, חלק הוא בתורה שאינו שונה משאר חלקים בתורה, וכשמבינים אותו היטב, מבינים לגשת אליו יותר נכון.

התועלת בלימוד השקלא וטריא בגמרא

הבה נתרחק עכשיו מענין השידוכים ונתבונן כיצד לומדים תלמוד בבלי. האדם עוסק בדף גמרא. הוא שקוע ראשו ורובו בגמרא ומנסה להבין את הקושיא ואת התירוץ. גמרא איננה הלכות פסוקות. לכאורה מה חשוב ללמוד את כל הצדדים שאינם נשארים להלכה? מתחילים ללמוד סוגיא חדשה ומנסים להבין מה יכול להיות הפשט. מציעים מהלך אחד, ושואלים: מיתיבי, בברייתא כתוב להיפך. אלא אמר רב הונא... מנסים גירסא אחרת. לפי הגירסא האחרת, קושיא זו מיתרצת, אבל נעשה קשה מצד אחר. שוב אינו מסתדר. אלא אמר רב חסדא, שוב מקשים, ושוב חוזרים לדמעיקרא. חוזרים אל ההצעה הראשונה. אנו לומדים הוה אמינות, אבל לא סתם, אלא שמונים אחוז. מה הפשט בזה?

תחשבו על אחד שאומר ללומד אתו בחברותא: הלוואי שיהיה לי יותר זמן ללמוד, אך נכון לעכשיו יש לי סך הכל שעה וחצי ביום שאני יכול ללמוד. הבה ננצל את הזמן ונלמד רק את המסקנות. וכך הוא מתחיל לדלג על קטעים שלמים בגמרא. מיתיבי זה אינו נוגע, גם זה אינו נוגע, אלא כך וכך... הוא עושה כך במשך שבוע ואז חבריו אומר לו: אולי תמצא לך חברותא אחרת. אני מעדיף ללמוד את כל הסוגיא מהחל ועד כלה בלי לדלג על כלום. שואל אותו הלה: איני מבין. אתה באמת

על-ידי הביירוים האלה האדם בונה עולמות. הקב"ה הזמין לו **מצב שכמותו מעולם לא היה.** הוא צריך לקחת בחשבון את האדם שהגיע עם השאלה, את המצב של הדור, את הגדרים וסייגים שצריך לעשות כדי שחס ושלום לא ייצאו תקלות אחרות. המצב חדש לגמרי. נכון שיש מגן אברהם שמדבר על השאלה הזאת, אבל צריך לדעת למעשה איך להוציא את הפסק במקרה הזה, והרי המצבים משתנים והעולם נעשה יותר טכנולוגי, וכל יום צעות שאלות חדשות, וצריך לשבת ולחתור אל האמת ולהבין שזקוקים לנס. המורה צדק קולט שהוא זקוק לנס, כאשר הוא באמת מבין איזו אחריות מוטלת על כתפיו.

הביירוים מביאים את הגאולה

הביירוים האלה בתורה מוסיפים לתורה, כי התורה איננה דבר יבש. זה לא שהתורה מכילה את כל המידע, ובכל שאלה צריך לשלוף את המידע הנוגע אליה. מדוע בכל ענין עדין כותבים הפוסקים: "אבל צריך לשאול מורה הוראה?" זה לא מפני שהדברים אינם בהירים מספיק... יש שכאשר לומדים בספרי ליקוטים או ספרים של שאלות ותשובות קצרות, יוצאים מבולבלים לגמרי. מתחילים ללמוד: בצירוף כזה, יש אומרים שמותר ויש אומרים שאסור, ובצירוף השני ג"כ יש אומרים שמותר ויש אומרים שאסור. והלומד שואל: מה אמרת לי? לא אמרת לי כלום! אכן אין זה טעות. יש בירוים כאלה שאנו צריכים לעשות. היתת אמנם תקופה בתורה שלא היו מחלוקות. אבל אח"כ, מאז שבני ישראל גלו ועד היום, התרבו המחלוקות, והביירוים האלה שאנו עושים, הם אלה שמביאים את הגאולה.

נבהיר שוב: זה לא כאילו אומרים: מה לעשות? זה נשאר לא ברור. זה נשאר שאף אחד לא יודע. ומה צריך לעשות למעשה?

הק' והרה"ק מרוז'ין. הקב"ה שלח אותנו כאן לעוה"ז לעסוק בדברי תורה. לעסוק בדברי תורה פירושו שמנסים להבין - אולי זה יכול להיות פשט במשנה? אולי זה יכול להיות הפשט? אח"כ רואים שלמהלך השני יש בעיה, וחוזרים למהלך הראשון. אבל למהלך הראשון היתה בעיה אחרת. ואז צריך להחליט מה יותר חשוב, פרט זה או פרט זה? מהלך זה יותר מדויק בפירוש המילות, ומהלך זה יותר מתקבל מצד ההבנה. היסוד הגדול הוא **שבכל הוה אמינא ובכל צד שיש לך אתה עובד עם אמת.** הקב"ה נתן לנו **עבודה בעוה"ז שתיקח את כל האמיתויות הקיימות כאן, ולברר מהן את האמת לאמיתה.** תניח את כולן על השולחן ותמצא מה מתאים יותר טוב בצירוף זה שאתה דן בו.

מגיע מורה צדק וצריך להכריע, מה נקרא צורך גדול. כתוב בהלכה שבמקום צורך גדול יש על מי לסמוך. הוא מנסה לאמוד - מה המצב כאן? האם לזה התכוונו הפוסקים או שמא יש לי כאן נגיעה? מה יקרה אם אקל ומה יקרה עם אחמיר? הוא לוקח בחשבון את אופי האנשים הנמצאים כאן. אם אומר להם שמוותר, אולי זה יגרום להם לזלזל בהלכות שבת. מצד שני, אם אומר להם שאסור, אולי זה יגרום להם לעבור על איסור יותר חמור, כי אדם בהול על ממונו ואם לא אתיר להם, מי יודע באיזה אופן יציל את ממונו. השואלים עומדים ומחכים והוא צריך לפסוק הלכה למעשה. הזמן קצר והשואלים דוחקים. לוחש הוא תפילה לה' - אלוקים נצב בעדת א-ל, עזור לי. תאיר לי את עיניי. אני יודע שאם אני רוצה אני יכול לומר שיש היתר מרבי משה פיינשטיין, אבל עזור לי לדעת מה נכון בצירוף זה. כך הוא מתפלל ומוסיף מזמור תהלים ואח"כ הוא נותן את הפסק.

אפשר לשים מנעול על התורה. חס ושלום! חס ושלום לומר שמצב זה נקרא שהתורה משתכחת. נכון שהכל מפוזר, נכון שעד שאתה מגיע לבהירות, **אתה צריך להסתובב סחור סחור, אבל זהו מהות הגלות, שיהודים נמצאים בכל המקומות ועל-ידי שמביאים את הקב"ה לתוך הגלות, הקב"ה מקבץ נדחי עמו ישראל ואז מגיעים לבהירות.** אבל זה דורש עבודה, זה דורש להביא את הקב"ה על-ידי ביטול כדי לעשות את הנס הזה, ואדרבא, זוהי הסיבה שהיהודים נמצאים שם בכל המקומות, כדי שעל ידי העבודה יחזירו את עצמם לארץ ישראל, **וזוהי הסיבה שבתורה יש כל-כך הרבה ספיקות, כדי שישבו ויבררו עוד ועוד, ויביאו לפסק בהלכה, וכשאתה מביא פסק להלכה - אתה מביא גאולה.** הקב"ה אמר לנו: חטאתם והגעתם למצב של גלות, וכעת עבודתכם להחזיר את המצב לקדמותו.

מלבישים לתורה כתר

ובחזרה אל סוגיית השידוכים. הוה אמינות וספיקות וצדדים הפוכים, הם דברים שהקב"ה הכניס בסדר הבריאה כדי לעשות על ידם את הברורים. **ההוה אמינות אינם שקרים. עכשיו אתה עושה מה צריך לעשות. זוהי הדרך לבנות את האמת של תורה.** כשאתה לומד תורה, אינך רוצה לדעת את הידיעה בלבד. אתה רוצה להוליד בתורה, אתה רוצה להתחבר לתורה, אתה רוצה להלביש לתורה כתר באופן שהתורה תקבל גאולה ואתה תקבל גאולה. ולכן המהלך שהאדם לומד תורה הוא כזה: הוא מתיישב, הוא לומד, הוא מנסה להבין, הוא רושם על הדף, אם עדיין אינו מבין, הוא מנסה ללמוד באופן אחר...

אחד לומד בחברותא. נניח שאינו לומד עכשיו גמרא. אתה יודע מה? הוא לומד

- לא יודע. לא, לא זה הפשט. הפשט הוא שצריך ללכת לברר, צריך ללכת ולבנות. **כשאתה הולך ומלקט את שיטות הפוסקים ומברר ומכריע, אתה מביא גאולה לתורה.** אתה מוסיף משהו. **אתה מביא את הקב"ה לכאן כדי שתהיה לך סייעתא דשמיא לברר נכונה.**

חס ושלום שתשתכח תורה

חז"ל אומרים בסוף מסכת שבת שהחכמים ישבו בכרם ביבנה ואמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל, ואמר להם רבי שמעון בר יוחאי: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו, אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו? - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד. זה יהיה מפוזר ומפורד ותצטרך לכנס ולברר ולהכריע עד שתגיע להלכה פסוקה.

ומסביר מהר"ל שכפי שזה קיים בתורה, **כך הוא קיים בכלל ישראל.** כשבני ישראל היו בארץ ישראל, כולם היו במקום אחד וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו, והיה להם לשכת הגזית, וכשמישהו התרחק מלשכת הגזית, נצטוו וקמת ועלית אל המקום שהוא המרכז, המקום שיש בו בהירות, המקום שיש בו שלימות, המקום שמתקיים בו משפטי ה' אמת צדקו יחדיו. אבל מאז שגלו ישראל, ראו החכמים החולקים על רבי שמעון שיש פיזור ופירוד בתורה ושהמצב ילך ויחמיר. איך מאספים את הכל? איך מגיעים לבהירות? איך יודעים לומר כך אמר רחמנא? הם ראו שלא תהיה שום בהירות. בכל דבר יהיו שלושה צדדים. בכל דבר יהיה - זה אומר דווקא כן, זה אומר דווקא לא, במקום צורך, שלא במקום צורך.

אמר להם רבי שמעון: מצב זה אינו אומר שהתורה תשתכח מישראל, כאילו

נמצא בתוספות היתה לך עגמת נפש? אמור לעצמך: לאט לאט נראה איך עושים את זה, אולי מהצד הזה, אולי מהצד השני...

עסק השידוכים כלימוד סוגיא בתורה

אמר לנו הבעש"ט הק' שכך הוא כשעוסקים בשידוכים. אכן לא תמיד האדם קולט עד היכן הדברים מגיעים. על האדם להבין שיש עכשיו סדר של דברים. **בת פלוני לפלוני הוא מהלך, וכדי לעבור את המהלך, צריך לעשות בירורים.** מנסים לברר, מנסים להבין... זה לא הלך? מנסים הצעה אחרת. אלא אמר רב חסדא. מיתבי... הצעה זו אינה מתאימה. מניחים אותה בצד. השדכן אומר לו: אם אי פעם תרצה לחזור אליה, אינך צריך להתבייש. תוכל לחזור אלי. הוא חושב לעצמו: איני מבין מדוע השדכן חושב שאי פעם ארצה לחזור אליה. אח"כ הוא אומר לעצמו: כנראה הדריכו את השדכן לומר כך... אה, הוא שדכן מיוחד, הוא עושה זה נעים. במקום להלחץ אותי, הוא אומר לי שאם ארצה לחזור אליה בעתיד - אוכל להרים אליו טלפון...

זה לא ככה. כך כתוב בגמרא. מנסים אחת שתיים שלוש, ואז חוזרים אל האפשרות הראשונה - אלא מחוורתא כדשנינן מעיקרא. הלא כבר היית שם וכבר פסלת אותה. התשובה היא, שכל פעם שאתה פוסל איזו הצעה, אתה אומר: לעת עתה נראה לי שהצעה זו אינה מתאימה. הבה ננסה לעבור אל ההצעה השניה, ואח"כ נראה ונבדוק שוב. כל המהלך הזה הוא חלק רשמי של בת פלוני לפלוני. אצל אחד פחות, אצל השני יותר.

הן רואים זאת ממש בחוש. יש לו לאדם שבעה ילדים, ועל אחד מהם הוא בטוח שימצא לו שידוך בלי שום קושי. זה הרי

עכשיו משנה ברורה. ותוך כדי לימודו הוא שואל לחבירו: אמור נא! קודם לכן הבנתי שהכוונה היא כך וכך, האם טעית? משהו לא מסתדר לי כאן. הוא חוזר לדף הקודם, מעיין שוב ואומר: זה לא מסתדר לי. נראה לי שציריזו ממש כבר מופיע לעיל ושם פסק המחבר להיפך. כשהוא עושה כן, הוא עושה בירור. הוא שואל: מה החילוק בין שני הסעיפים? חבירו מסביר לו החילוק, והוא מתווכח אתו. כמו שהיה **אמינות בגמרא הם בירורים ועל ידם אתה מחזיר את האמת של התורה לקדמותה, כך הוא לגבי הויכוחים בינך ובין חברך...**

חברותא טובה מה היא?

והנה בדיוק כמו כשאחד לומד עם חבירו בחברותא, אם יש ביניהם כבוד והערכה הדדית, אזי כשחבירו מאתגר אותו בשאלות כדי לקבל בהירות - הוא נהנה מזה. אכן כן, אם אין ביניהם קנאה ותחרות, אך הם אוהבים זה את זה ורוצים לחדד זה את זה בהלכה - הוא כל-כך אוהב את חבירו, שהוא מוכן לוותר על הכל כדי ללמוד אתו. הוא אומר לעצמו: הייתי מעדיף להתפלל במנין אחר, אבל לא יודע אם אמצא עוד חבר כמותו ללימוד בחברותא. מה כל-כך טוב בחברותא זו? האם הוא מהנהן בראשו על כל מה שאתה אומר? אכן מעלתה של חברותא זו היא שכל פעם שאנו לומדים ביחד, הדברים מתבררים הפלא ופלא. הוא שואל ואני שואל, ובסוף מגיעים לבהירות נפלאה. לא קל למצוא עוד חברותא כזו.

מדוע אינך מבין אפוא שבכל העניינים שיש בהם בירורים בתורה, כשאתה עוסק באותם בירורים, אתה עוסק באמת? אתה עוסק עכשיו בחלק הבנוי בתוך הסדר שקבע הקב"ה. אינך צריך להרגיש עכשיו צער ועגמת נפש. האם כשלמדת בחברותא וחברך שאל אותך קושיא חזקה שאח"כ

סוגיא בתורה. מצד אחד, הוא אומר לעצמו: איני יודע בדיוק כמה זמן זה יקח, אבל מתחילים לבנות. רושמים על הדף. להצעה זו יש מעלה פלונית, להצעה זו יש מעלה פלונית...

אחת מהסיבות שיש להם לבני אדם עגמת נפש כשהם נמצאים בפרשה זו, כשהם מחפשים כל-כך הרבה זמן והענינים אינם מתקדמים, היא מפני שאינם יכולים לעסוק בזה כמו שעוסקים בסוגיא בגמרא. אכן הרבה פעמים אם האדם בצעירותו כשלמד בישיבה, לא למד טוב, קשה לו הדבר יותר מן הרגיל, ולכן צריך לקחת חברותא. כשהאדם לומד סוגיא היטב, הוא אומר כך: למהלך זה יש מעלה כזה וחסרון כזה. אני שומע. אצטרך בללוע? - בסדר. כשיש לך בהירות ואתה יודע מה המעלה ומה החסרון, אינך צריך לא להתרגז ולא להתלונן, ואף לא להצטער, כי אתה יודע שנכון לעכשיו עדיף לך לקבל הצעה זו על פני ההצעות האחרות.

תורה היא וללמוד אני צריך

אנשים חושבים שבגלל שסוגיא זו תלויה הרבה בגזירת שמים, ובגלל שרואים בה באמת דברים גלויים, זה פוטר מהצורך לברר וללבן את הענין לעומקו. אנשים מבלבלים בין שני אלה. תארו לכם מי שלמד דיבור בתוספות, קושיא ותירוץ, וחבירו שואל אותו: מה היתה הקושיא? איך התירוץ? יישב את הקושיא? והוא משיב לו: תגיד לי! אתה מפקפק באמיתות דברי בעלי התוספות?! אינך מתבייש?! אתה חושב שזה משחק?! הלא הם דיבורים קדושים! הוא מהדק את חגורתו ועובר אל הדיבור הבא בתוספות ואומר את המילים עוד ועוד ומתנדנד.

הן ברור לכולנו שמדובר בטעות מן היסוד, כי אדרבא, את התורה הקדושה הזו

הילד שעושה נחת רוח להוריו ומוריו ושמו הולך לפניו ככליל המעלות. ולמעשה, האם זה הולך לו כפי שחשב? מה פתאום? אצל ילד אחד הולך יותר מהר, אצל השני הולך לו יותר לאט, ואין בזה שום מהלך הנראה לעין. מדוע לא נבין איך לומדים גמרא, איך לומדים דיבור מהבעש"ט? **הוא ניגש לזה בידיעה שזה סוגיא ושאי אפשר לדעת כמה זמן זה יקח...**

טעם של בירור האמת

יותר מזה: כשאדם לומד בעיון, היינו לומד את הסוגיא ומלבנה היטב כדי להבינה על בוריה (לאפוקי ממי שמשתטה ומבלה את זמנו בסברות הכרס). אינו ממהר ואינו חייב לסיים היום. אם תוך כדי לימודו נולד לו עוד איזה חלק המסתעף מן הסוגיא, הוא אוהו אותו בשתי ידיים. הוא מתרגש. פשש... הלא זה חלק שלם מן הסוגיא שבכלל לא קלטתי שדילגתי עליו. זה התחיל מהערה אחת למטה באיזה ספר. הוא פתח חושן משפט, הסתכל בסמ"ע ובש"ך... רגע אחד! חייבים להתרחב כאן. יש לו הנאה. הוא אומר: סוגיא זו לקחה לנו שלושה שבועות. חשבתי שהיא תלך מהר... הוא מאיר אור. נכנסנו לחלק זה, ואח"כ לחלק זה, ואח"כ לזה, ולאט לאט יצאנו עם בנין שלם.

מדוע אינו מרגיש ביטול זמן על אף שהוא אדם רציני ומנסה לנצל כל רגע? כי הוא מרגיש שכל הוה אמינא היה סברא. כל צד שלמד, היה עוד הצעה. וכשהופרך - הרגיש בלבו טעם של בירור האמת. כמה נפלא! הרגשתי שמשוהו אינו מדויק במה שאני אומר. אה, עכשיו אני יודע למה באמת אי אפשר ללמוד כפי שלמדתי.

בהירות מונעת עגמת נפש

כשהאדם עוסק בסוגיית בת פלוני לפלוני, יש לו אותם כללים של לימוד

אינך כליל המעלות. ומעתה ואילך יש ביניהם ויכוח חריף: אני הבעל גאוה או הוא הבעל גאוה? אני המשוגע או הוא המשוגע?

ולגופו של דבר, **בדרך כלל מה שחסר לו, זה בהירות.** תאמר בפוך - מדוע כן ומדוע לא. אף אחד אינו מחייב אותך להסכים להצעה זו. אבל **שתהיה לך הבהירות, מדוע לקבל את הצעה ומדוע לדחות אותה.** אם אתה מבין שמדובר בסוגיא, הלא בלימוד סוגיא בגמרא, אין דוחים מאמר של אמורא על הסף, אלא מנסים להגיע לבהירות. תחשוב על כך שאתה מתחיל ללמוד עם חברך וחברך אומר לך הלכה, ומיד אתה אומר לו: לא! לא מקובל עלי. למה לא? סתם. זה לא בשבילי. בסדר גמור, אתה לא חייב להחזיק כמותו, אבל אל תהפוך את זה לוויכוח שבו שני הצדדים נפגעים. אתה חושב שבשבת מותר לעשות כך וכך? תגיד לי! אתה נורמלי?! - כן, מדוע לא? - אתה מחלל שבת. זה הפך למלחמת עולם. לא ככה לומדים. אתה יודע איך לומדים? אחד אומר הלכה. אומר לו השני: מצד אחד באמת היה אפשר להעמיד כלל כזה, אך חוששני שזה עלול להביא לידי תקלה, כי אנשים ידמו מילתא למילתא. אומר לו הראשון: ראיתי באיזה ספר שלא צריך לחשוש לתקלה זו, וכן הלאה.

כשלומדים את הסוגיא, מבינים שכל הוה אמינא יש לו פשט ומתבוננים בו. אכן כן, לא רק השדכן סבר שיש לו פשט, אלא גם המלאך סבר כן. **לא חייב להיות שזה השידוך הנכון.** בכלל לא חייב להיות. אבל **כשחסר לך בהירות להסביר מדוע כן ומדוע לא, זה גורם לכך שאינך לומד את זה כסוגיא.**

אין חכם כבעל הנסיון

ידוע שככל שיש לו לאדם יותר נסיון

שאינו לנו השגה בה, הקב"ה נתן לנו במתנה שתתיישב היטב במוחנו. אמר לנו הקב"ה: תקשה קושיא ועוד קושיא, ואח"כ יישב את שתי הקושיות בבת אחת. למה התורה בנויה על הבנה? למה? - כי **הקב"ה רוצה שהיא תתיישב במוחך ותהיה לך בהירות ותוכל להתקדם הלאה עד שתוכל לפסוק את הדין.** האם זה סותר את כך שהכל קדוש, הכל רוח הקודש, הכל תורה מסיני? **אם אתה ניגש ללימודך בביטול ובראת שמים, ליבונך ועיוןך נובעים מהשתוקקות לתורה. אתה יודע שהתורה היא אור של קדושה, ושהאמצעי להחדירו לנפשך הוא ההבנה.** להיפך, אם אינך לומד עם הבנה, האור נשאר בחוץ. הלא **מפני כך נתן לך הקב"ה מוח ולב כדי שתלמד בהם את התורה ותבין אותה לאשורה.**

לכן חכמי התורה, הראשונים והאחרונים, משתמשים בלשונות, כמו: לבי אומר לי, אין פירוש זה נראה לי, וה' יאיר עיני, תמיהה גדולה היא לי, מעודי תמהתי. עם הכלים האלה, העיניים, המוח והלב, יכולים אנו לקחת את התורה הקדושה ולתת לה להתיישב בנפשנו.

אין צורך להגיע לידי מריבה

כך הוא הדבר גם כאן בסוגיית השידוכים. אתה יודע שזה ענין שמימי, אבל **מה שהקב"ה מצוה אותך הוא שתוכל להביע את הדברים באותיות, שתוכל להגיע לבהירות.** פעמים שהאדם אומר: לא יודע, זה לא בשבילי. מדוע אתה מטריד אותי? אתה סתם רוצה לצערני? אתה רוצה לגמור את השידוך כי אתה זקוק עכשיו לכסף? אתה יכול לעזוב אותי? והשדכן ממתין שלושה ימים ואז הוא שולח לו הודעה חריפה: רציני רק שתדע שצריך לדעת להתעלם קצת מחסרונות, ועליך להסתכל בביתך פנימה ותראה שגם אתה

חיובא והדין נותן שלא יעשה טעויות! התשובה היא שאת הדברים שהוא מנסה לעשות, הוא צריך לנסות אחרי שהוא נעשה בר חיובא. מדוע לא נקבע שהאדם יעשה בר חיובא כשהוא נעשה בן ארבעים לבינה או אפילו מאוחר יותר? בן י"ג הוא הרי ילד קטן ועדיין עושה את כל הטעויות שבעולם, ואף כאברך יעשה בוודאי טעויות רבות וקשות, לא סתם טעויות דקות. מדוע אפוא נקבע שיעשה בר חיובא בגיל י"ג?

אכן אצל הצדיקים ידעו שאת ההכנה למצוה עושים כשהגיע כבר זמן המצוה. מתי מכינים את הפתילות לנרות החנוכה? הצדיקים ידעו שמכינים אותן אחרי תפילת ערבית, מדוע? כי זה חלק מהמצוה, והיגיעה שיש לך, ואתה מנסה... ובדרך אגב, הפתילה שלא יצאה כמו שצריך, אלא יצאה עבה מדי או דקה מדי או קצרה מדי... נו! מלאך אחד הכריז בת פלוני לפלוני. זו לא הפתילה הנכונה. הנח אותה בצד. את זה עושים אחרי מעריב, מדוע? כי זה חלק מהמצוה. זוהי הסיבה שהאדם נעשה בר חיובא בגיל י"ג. **אז הוא מתחיל לעשות את ההכנה להגיע אל הבהירות.** הוא מתחיל לנסות דברים. הוא מחליט שהוא הולך לסיים את הש"ס. טבלה שלמה הוא מכין תוך כדי שהמגיד שיעור שלו מוסר את השיעור. כל יום ילמד שלושה דפים ויחזור עליהם ויקום לפנות בוקר. הוא יוצא לדרך ונכשל, ושוב מתחיל ושוב נכשל. חלק הוא מהתהליך, מה רצית? הוא צריך להיות בר חיובא כבר כשהוא עוסק בהוה אמינות. הוא בדיוק כמו זה שלומד גמרא שלומד את ההוה אמינות, כי כך מגיעים לבירור האמת.

אם כן מדוע לא תבין שכך הוא גם לגבי הצעות השידוכים? הנה מתי מתחילות לבוא כל ההצעות - ההוה אמינות? כשהאדם כבר שומע הצעות. האדם הרי יכול לטעון ככה:

במלאכתו, הוא נחשב למומחה יותר גדול, מדוע? כי כל ההוה אמינות והספיקות שהיו לו, הביאו לו את הבהירות. כך אומרים על מי שיש לו, בדרך משל, שלושים שנות נסיון בחינוך, שצריך להקשיב לו. אתה יודע מה הפירוש שלושים שנות נסיון בחינוך? - שהוא כבר מכיר מאתיים טעויות שהוא עצמו עשה. זה הפירוש הפשוט. כי אם לא עשה מאתיים טעויות, מה בינו לבין מי שרק היום התחיל לעבוד בחינוך? **הטעויות הן אלה שהפכו למחנך דגול, כי אחרי כל פעם שטעה, למד דבר חדש** ואמר לעצמו: 'אה, דבר זה אינו מועיל', והמשיך הלאה עד שהגיע לבירור האמת.

וכבר אמרו כן חז"ל אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם, כי כל פעם שהוא נכשל, הוא מתקדם הלאה. זה לא סגולה שה'דברי חיים' המציא. תחשבו על מחזה כזה: אדם אחד ניסה משהו שוב ושוב ולא הצליח. יום אחד מגיע אליו מישהו להציע לו דבר זה, והוא מחייך אליו ואומר לו: כבר ניסית את זה, אני יודע כבר מה זה, נכווית מזה בצורה קשה. אומר לו הלה: הפלא ופלא! נראה לי שה'דברי חיים' אומר לגבי שידוכים שכל נסיון מקרב את האדם אל המסקנא. אומר לו הלה: וכי זקוק אני לסגולה מה'דברי חיים'? הלא ניסיתי את זה וחוויתי את זה על בשרי. אני יודע בלי שום צורך בהסברים שדבר זה אינו טוב בשבילי.

חייבים לעשות טעויות

מדוע לא תבין ששני אלה קשורים זה בזה? פירוש: **מנסים, נכשלים ורואים מה היתה הטעות, ואז מנסים שוב פעם מצד אחר, ומעוד צד, וכך באים אל בירור האמת.** כך הוא סדר העולם. האם האדם יכול לדעת כבר מאז שנכנס לגיל המצוות שלא לעשות טעויות?! הלא הוא נעשה בר

זה הולך. **אם האדם לומד כל הזמן מההוה
אמינות והכשלונות - בסוף הוא מאוד
מאוד מצליח.**

קשה זיווגו של אדם

לסיום: **בגנזי ישראל מובא: חז"ל** אמרו:
קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וכן
אמרו: קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף.
ביאר הרה"ק **רבי ישראל מטשארטקוב**
זיע"א: והנה **חז"ל** אמרו תפילה עושה
מחצה, כי **הקב"ה תמיד מוכן להשפיע**
והחסרון אינו אלא מצד המקבל,
וכשהמקבל שהוא החצי מזכך את עצמו
על-ידי התפילה, ממילא בא אליו השפע.
זהו קשין מזונות וקשה זיווגו. הקושי הוא
מצד המקבל. מצד הקב"ה אין שום קושי,
כי הוא מוכן להשפיע בכל עת. אך **כדי**
שהשפע יגיע אל המקבל, המקבל צריך
להזדכך עד שיהא ראוי ומוכן לקבלו. ולכן
זה קשה, כי **המקבל צריך לעבוד עבודה**
שלמה. הוא צריך לחזור בתשובה, הוא צריך
להתבטל, הוא צריך לחזק את בטחונו בה',
הוא צריך לעשות כעין מעשה דנחשון בן
עמינדב.

אמר הרה"ק שלפי זה כשאמרו קשה
זיווגו של אדם, התכוונו לא רק לבת פלוני
לפלוני, אלא לכל דבר שצריך להזדווג,
כלומר כל מה שהאדם צריך למצוא
לשלמות נפשו. למשל, מציאת מקום
עבודה. האדם כבר מחפש עבודה כל-כך
הרבה זמן ואינו מוצא. לא הולך לא. הוא
לא יכול למצוא עבודה מתאימה, והלחץ
הכלכלי ההולך ומקשה - מאיים עליו. הוא
כבר ניסה כל-כך הרבה עבודות. עליו לדעת
שאינו נחשב כמי שבזבו זמן, זאת על אף
שעדיין לא מצא. מדובר בזיווג. זיווג פירושו
שזה צריך להתאים, **וכיון שזה צריך**
להתאים, צריך המקבל להיכנס למצב נפשי
מסוים, וכל הוה אמינא עוקר ממוחו עוד

שיבואו כל ההצעות לפני שבני יגיע לגיל
השידוכים, וכך כשיגיע לגיל השידוכים, יוכל
למצוא מיד את השידוך הנכון. אך לא! את
החיפוש צריך להתחיל אחרי שהגיע לגיל
השידוכים. הוא מנסה מהלך זה ומהלך זה...
כך הוא הסדר. בכל דבר הוא כך. חלק הוא
מהסוגיא. הוא עוסק בסוגיא, הוא מנסה
ללמוד אותה, יש דברים שהוא מבין, יש
דברים שאינו מבין, ובכל אופן, **אין הוא**
יודע כמה זמן זה יקח לו. אבל אין זה
ביטול זמן. זה חלק מהדבר עצמו.

דבר שנכשל אינו בזבזו זמן

וכאמור, כך הוא גם בענין חכמת חיים.
אדם זה שנותנים לו לשאת דרשות בעניני
חינוך ממרומי גילו, זה בגלל שהתלמד
הרבה מאוד ולא התרגז כל פעם שהיה לו
כשלון - לא על עצמו ולא על אחרים. הוא
הבין שיש הרבה דברים שצריך להם שימוש,
ללמוד ולהתקדם, ללמוד ולהתקדם.

וכך הוא גם בענין הקבלות שהאדם
מקבל על עצמו. הוא רוצה להתעלות
בעבודת ה'. הוא מקבל קבלה פלונית ולא
מצליח, הוא מקבל קבלה אחרת ושוב אינו
מצליח. הוא מחליט לקבוע סדר לימוד
בחברותא בשתיים עשרה בלילה - אחרי
החתונות. למעשה, הוא נרדם על מושבו.
מדוע החליט לקבוע את סדר הלימוד
בשתיים עשרה בלילה? כי לפנות בוקר הוא
כבר ניסה ולא הצליח. הוא מנסה בכה
ומנסה בכה ואומר בלבו: ילד קטן אני, אך
כשלון גדול. שגעתי את כל העולם ולא יצא
מזה כלום. פעמים שהיה לו לאדם איזה הוה
אמינא וגייס את כל העולם בשבילו, ואחרי
חודשים של עבודה, הוא משאיר להם
הודעה: מדבר כאן ראובן, רק רציתי להודיע
לכם שלמעשה לא יצא מזה כלום. שיהיה
לכם א פרייליכן תמיד. הוא מרגיש שסתם
לקח אנשים והטריחם. ולמען האמת, ככה

אל השדכן: מה חשבת שהצעת לי את השידוך הזה? הן ברור שאין הצדק אתו. **הצעה זו היתה הוה אמינא ועכשיו באמת התקרבת אל האמת.** תחשוב על זה כמו על סוגיא בגמרא. זהו הפשט אלא מחזורתא כדשנינן מעיקרא. חוזרים אל המהלך הקודם. **אינך מבזבז את הזמן כל עוד אתה מבין מה אתה עושה.** גש לכל הצעה, הבן מה שאתה עושה, אמור באותיות, **ברר וחפש את הדבר הנכון, והקב"ה יעזור לך.** זה בדיוק כמו משפט שהדיינים עושים. הם מתיישבים ונושאים ונותנים בדבר, וכל אחד מביע את דעתו ורושמים אותה, וכשמדובר בדיני נפשות אף צריך הלנה. נראה מחר.

כשהאדם ניגש אל השידוכים באופן זה, הוא גם מקרב את השידוך האמיתי, וגם **ניצל מקטטות ומריבות עם אחרים,** וגם **חי בשלווה עם עצמו כי הוא יודע שזהו העבודת ה' שלו.** אם ההוה אמינות הם אמת, אין הם ביטול זמן. זה דורש הרבה עבודה, אבל **כשהאדם עושה את זה בשידוכים,** זה יכול לעזור לו בלימוד ובהרבה ענינים שיש לו בהם ספיקות. **בכולם הוא לומד לגשת אליהם ברוע ולעשות את הדבר הנכון, ואם הוא נכשל, הוא נוקט במהלך אחר, וכשנעשה הבירור, מגיע הדבר הנכון בס"ד.**

טעות שהיתה לו. כל פעם שפתח עסק ולווה חמישים אלף דולר והכל ירד לטמיון - **אם הוא חכם, הוא לומד מזה, והרי הוא הולך ומתקרב אל האמת ונעשה יותר מוכן יותר מוכן, עד שמגיע הזיווג הנכון.**

אנשים מתמודדים הרבה עם קושי הפרנסה, ויום אחד נפתח להם הצינור ובאה להם הרווחה. **הצינור נפתח בדווקא אחרי ההוה אמינות הנכונות.** אכן צריך להדגיש את המילה 'הנכונות', כי כמו שאמר הרה"ק מרוז'ין על אותו שדכן שאינו צריך לשלם לו כי הצעתו לא היתה מן השמים, כך כשהאדם מנסה לעבוד בעבודות שונות ולהשקיע בהשקעות משונות, יש שהוא עושה הבלים והורס לעצמו בעשר אצבעותיו, ואז אומרים לו מן השמים: כעת לא התקדמת. **את זה מותר היה לך לדעת לבד שלא עושים.** על ההוה אמינא הזה לא הכריזו מן השמים. אבל **אם הוא השקיע בדבר שנראה היה לו שיעלה יפה, ולאחר התייעצות עם מומחים, ובסוף לא עלו יפה, הלא זה בדיוק מה שצריך היה לעשות.**

דומה הדבר למי שהשדכן הציע לו הצעה ודחף אותו הרבה ללכת עליה, ואח"כ היא לא צלחה, והרי הוא בא עכשיו בטענות

לזכות

החתן **מרדכי בן אסתר בריינדל**
 הכלה **חיה רחל בת דיילא יענטא**
 נדבת אבי הכלה הר"ר **שמעון יונה**
שווארץ הי"ו

יום שני פרשת חיי שרה י"ז חשוון תשפ"ה

התועלות העצומות שיש באסיפת מרעים

מהנשמה אשר שום דבר אחר בעבודת ה' אינו יכול לגלותה. וזה אומר שכמה שהאדם יחשוב שיספיק בלימוד, יספיק בתפילה, יספיק בגמילות חסדים... הכל מאוד חשוב, אבל **שום דבר אינו יכול לבוא במקום זה שלכל הפחות פעם בשבוע יתאספו החסידים וישוחחו וייעזרו זה בזה, כי ענין מיוחד הוא בעבודת ה' ועיקר גדול עד מאוד.**

תחבולת הצדיק כנגד איומי הבעל דבר

לפנינו אחד מהסיפורים הידועים בענין זה כפי שסיפר נכדו **ה'אמרי חיים' מוויזניץ** זיע"א וכפי שמובא בתולדותיו שנדפסו בספר אהבת שלום: פעם בליל שבת ישבו החסידים בעזרת הנשים באסיפת מרעים. פתאום נכנס הצדיק והרעים עליהם בקולו: **ליידיג-גייערס [בליינים]!** מדוע אתם מבלים את זמנכם? או שאתם יושבים ולומדים או שאתם הולכים לנוח. החסידים שמעו והתפלאו כי עד כה שמעו ממנו תדיר שהאסיפת מרעים היא מהדברים העומדים ברומו של עולם. אך כיון שכה דיבר אליהם, קמו ממקומם וניגשו אל הדלת לצאת ולעבור לבית הכנסת, שם יקחו להם ספרים ללמוד. בהגיעם אל הפתח, ראו שהדלת נעולה מבחוץ. בלית ברירה, מאחר שבפנים

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד

היום היארצייט של הרה"ק **רבי מנחם מענדיל מקאטוב** זיע"א, מפורס על שם ספרו **אהבת שלום**. אחת מהעבודות של **תלמידי הבעש"ט הק'** זיע"א היתה להורות לאמוני עם סגולה החוסים בצלם ומקשיבים לקולם את הדרך אשר ילכו בה, ובכלל זה להראות להם מה הם היסודות והעיקרים בעבודת ה'. על זה דיברו עממה ועל זה אמרו את דברי קדשם וזה מה שנדפס בספריהם הקדושים. והנה אצל ה'אהבת שלום' חוץ מדיבוריו בענין קדושת השבת הממלאים את הספר מתחילתו ועד סופו, יש שם עוד ענין גדול בעבודת ה' אשר לימד את בני האדם שאם מתפתים לחשוב שאפשר להסתדר בלעדיו - עושים טעות גדולה, והוא ענין **ההתועלות עם החסידים, לאהוב זה את זה, לדבר בענינים של עבודת ה'** ואיש את רעהו יאמר חזק. ענין זה של אסיפת מרעים שנעשית בצורה כזו שיושבים יחד ומשוחחים באהבה ומנסים להתחזק ביחד ולהתעלות בעבודת ה' ולמצוא עצות כנגד היצר הרע - הוא ענין שהצדיקים דיברו עליו הרבה, ובספר **אהבת שלום** יש עליו דיבורים רבים, וכך באמת הדרך את החסידים. הוא עזר להם להבין כמה זה מוסיף ושזה מגלה נקודה

לזה ראייה מהמציאות. נסו והיווכחו. אפילו למסור את השיעור הזה, היו עיכובים למעלה מדרך הטבע. אי אפשר לתאר בכלל. רבים מהיושבים כאן עדים לזה. אכן כך דיבר ה'אהבת שלום'. הוא אמר בפירוש **שכך אמר הבעל דבר: על העבודה ועל התפילה שלכם אני מסכים, אבל לשבת ביחד כאיש אחד חברים - על זה איני מסכים.**

יש שחושבים כשרואים שיש לאנשים עיכובים, שזה ענין טכני אצלם בלבד... אחד לא אוהב שיש מישהו בקבוצתם שאין לו נימוס, השני אשתו לא נותנת לו לצאת, וכן הלאה. **אכן כשהאדם רואה את העיכובים, יש לכך השפעה גדולה לרעה עליו.** ונסביר: בדרך כלל **כשאדם רואה שיש לו עיכובים בעבודת ה', אין זה גורם לו לפקפק בחשיבות הדבר.** למשל, הוא רוצה ללמוד. הוא יודע מה קורה כשהוא לומד, הוא זוכר שתלמוד תורה כנגד כולם, הוא מבין שהוא צריך את זה לעוה"ז ולעוה"ב ולסור מרע, וכשקורה ומשהו לא הלך כמו שצריך, כגון שהוא לא מסתדר עם החברותא, אין זה מעורר בו ספיקות לומר: אתה יודע מה? בשביל מה צריך ללמוד בכלל? אמנם יתכן שתחלוף במוחו של אדם גם מחשבה כזו. אבל אדם מן השורה מבין שאין ברירה וצריך ללמוד.

מה שאין כן בסוגיא זו של אסיפת מרעים באופן של התעלות **שכאשר היצר הרע מערער קשיים על האדם, הוא מתחיל לפקפק בחשיבות הדבר,** והיצר הרע מחוכך את ידיו בהנאה כי הנה הצליח אתו **פעמיים.** לא די שלא הצליח לבוא אל האסיפה, אף נקבע לו במוחו שאין זה בשבילו - אני לא מסוג האנשים שיושבים ביחד ומדברים בלב גלוי. זה סגנון אחד. סגנון נוסף יש שהאדם אומר: בעזרת ה',

לא היו להם ספרים, התיישבו בחזרה ושוב המשיכו לדבר דברי חיזוק והתעוררות ולספר עובדות וסיפורים על תלמידי הבעש"ט הק'. חלף זמן מה ושוב נפתחה הדלת כשרבם נכנס בעדה וצועק עליהם בשנית: פוחזים! מה זה הדבר הזה? כבר אמרתי לכם לעצור. כל-כך מאוחר. לכו לביתכם. שוב קמו ממקומם לצאת ושוב ראו שהדלת נעולה. בליט ברירה, התיישבו שוב לשוחח, וכך ישבו עד אור הבוקר.

ויהי בבוקר, כשפגשו את רבם, אמר להם: בוודאי מתפלאים אתם על כל הנעשה. ובכן, אנגלה לכם. כשישבתם באסיפת מרעים באהבה ואחוה ורעות, הגיע הבעל דבר ואמר לי שעל כל העבודה שאנו עובדים הוא יכול להסכים, אך לא על ענין זה של האסיפת מרעים, והרי הוא מרעיש עולמות לבטלו. ואמר לי שאם לא אלך לעצור אתכם, ילך הוא בעצמו לעצור אתכם, והוסיף שאם יצטרך לעשותו בעצמו, יעזוב את כל העולם ויקח את עצמו רק אלי לבבל אותי בכל העניינים. וכדי להרגיעו, אמרתי לו שאני אלך ושהוא אינו צריך להטריח את עצמו. לא היתה לי ברירה ונאצלתי להתרעם עליכם, אך חששתי שבאמת תעצרו את האסיפה, לכן נעלתי אתכם מבחוץ, וכך עשיתי בשנית, על כן אני מבקשכם מעתה ואילך שתוסיפו להתנהג במהלך זה. עד כאן המעשה.

הבעל דבר חושב להרוויח כפליים

אכן חידוש הוא שהבעל דבר מתנגד לזה יותר מהכל, וכל פעם שירצו חסידים ויראי אלוקים להתאסף בשבת אחים גם יחד, ייערמו עליהם עיכובים יותר מבכל דבר אחר. עיכובים יותר גדולים מכפי שיהיו לו כשירצה לקבוע חברותא או להתחזק בתפילה. אם אנו רוצים לזה מקור - המעשה הנ"ל הוא המקור. אפשר גם להביא

והאמת ניתנת להיאמר שכאשר ישב עם החסידים, לא השפיע אז. הוא לא היה מראשי המדברים על אף שהיה ספוג בתורה וקדושה. וראה בזה עיקר ויסוד בעבודת ה' שלו שיוכל להתעלות ולהבין את התורה. פעם שאל אותו הגאון **רבי יצחק אלחנן מקובנא** זצ"ל: איך אתה מספיק ללמוד כל-כך הרבה אם אתה מקדיש מזמנך לשבת עם חסידים? השיב לו: **הישיבה בשבת אחים משיבת נפש ומרוממת את הדעת, וכשנפש האדם שרויה בשמחה ובהתרוממות, עולה בידו להשיג בנקל ובזמן קצר ענינים עמוקים** שצריכים בדרך כלל עמל ויגיעה זמן מרובה.

האמת היא, שיסוד זה הוא סניף מהיסוד המבואר **במסכת ברכות**, שם שאלו על החסידים הראשונים מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפילה, תורתן היאך משתמרת, ומלאכתן היאך נעשית? והשיבו: מתוך חסידים הם - תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת. פירושו של דבר שהאדם יכול לשבת עם ספר פתוח ולנסות ללמוד ולפלפל, וכולי האי ואולי, יתכן שיגיע אל הפשט האמיתי ויתכן שלא. אך **אם הקב"ה עוזר לו והוא מרומם ושמח, מוחו פרה ורבה והוא מגיע במהירות אל הפשט האמיתי.**

הם ממשיכים שם שאז בהתוועדויות החסידים, ראו את גודל רוחו ומחשבתו העמוקה, כי היה שם והקשיב והתבונן ולא חיפש לדבר, רק לעתים אמר איזה דיבור או ביטא הרגשה עמוקה או סיפר סיפור קצר אשר היה בבחינת מועט המחזיק את המרובה, וזקני החסידים כשדיברו על ההתוועדויות שהיו עמו, דיברו על כך בתענוג רוחני נפלא. עד כאן.

כשאסיים לחתן את הילדים, אתחיל לבוא לשבת אחים, אבל עכשיו, אתה יודע מה שקורה עם השכבת הילדים? הוא מקיים בעצמו הוי מחשב ורואה מול עיניו מה הוא מרוויח ומה הוא מפסיד. וכזו טפשות היא, כי הוא מחשב לפי מה שנדמה לו שהוא צריך להרוויח, כי לכן הוא אומר: איני רואה שאני מרוויח כלום, ומצד שני, אתה יודע איזה מחיר אני צריך לשלם על זה? לא שווה לי.

אך התורה הקדושה צועקת אליו ואומרת: יש לך צדיקים ויש לך חסידים ואנשי מעשה שמצליחים. לך תשאל אותם. לך תשאל את כל האברכים שמצליחים עם הקבוצות שלהם ותשמע מהם כמה שזה מוסיף להם לעבודת ה', כמה שזה נוגע אצלם בנקודה שבנפש כפי ששום דבר לא יכול לעשות, וכך אמרו **כל הצדיקים ששום דבר אחר איני יכול לגעת בנקודה שבנפש כדבר זה**, היינו **שיושבים ומשוחרחים באהבה ובנעימות**. אמנם כן, זה **לוקח זמן עד שהאהבה מתפתחת ועד שמתחילים להבין זה את זה**. אבל זה קורה, כמו כל הדברים בעבודת ה'. מנסים עוד פעם, מנסים מעוד צד. הוי מחשב הוא אפוא בדיוק להיפך. הוי מחשב הוא כך: אם הקב"ה יעזור (ובודאי יעזור, כי בעבודת ה' הקב"ה עוזר) וזה יצליח, אראה שאני מרוויח מזה כל-כך הרבה שזה שווה כל הון דעלמא.

גאון עולם באסיפות החסידים

נעתיק מה שכתוב בהקדמת מהדירי הספר **שהם וישפה**^א. הם כותבים שם: מדרכו [של הגה"צ **רבי דוד'א אורטינבערג** זצ"ל, **מו"ץ דק"ק בארדיטשוב**] היה לשבת ולהתוועד במסיבת חסידים מדי פעם,

א. על הרמב"ם לבעל תהלה לדוד על השו"ע, גאון עולם, רבה של ברדיטשוב ומחסידי צדיקי בית רוז'ין זיע"א.

ומתי זה נעצר? - כשהוא מתייאש. לא כשהוא מתבגר יותר, אלא כשהוא מתייאש ואומר: זה לא יעבוד לי. ואז הוא מחזק את עצמו. יש שהוא מחזק את עצמו על-ידי שהוא צוחק מהשני, ויש שהוא מחזק את עצמו בצורה של ניחום אבלים. הרבה דרכים יש לו לאדם איך להתחזק לבל יתהלך כאדם מיואש, אלא היאוש יהיה ממוקד בדבר זה בלבד ויוכל להמשיך בחייו.

כשמדברים על דבר כזה של ישיבה בשבת אחים ומרעים, אבל באופן אמיתי... יש לו קבוצה של חברים שאתם הוא משוחח... על האדם לדעת שלא נדרש לזה כשרון. אין צורך שיהיה תלמיד חכם או יחסן. **זה תלוי רק בשאלה האם יפול ברשת היצר הרע ויטייאש**, וחלק מהדברים שבאמת לא יפול ברשתו ולא יתייאש, הם: א' שמראש יקח בחשבון **הבעל דבר יערים עליו קשיים הרבה ויזכור שזה אחיזה עיניים בעלמא**. ב', **שיראה ויבין כמה תועלת יש בזה לעבודת ה'**. ואחד מהמקורות הוא בדברי ה'אהבת שלום' הללו **שיידע שנצמח חסדים וישועות בגוף ובנפש למי שעוסק בעבודה זו**.

הוי מתלמידיו של אהרן

וממשיך שם: "והוא על דרך הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, כי אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא מדת החסד ומדת הרחמים (היינו שתפקידו להשפיע לבני ישראל ישועות וחסדים. משה רבינו עושה את היחוד למעלה בשמים, ואהרן הכהן עובד יחד עמו להביא את השפע אל היהודי, ולכן היה נכנס לקודש הקדשים להתפלל ולכפר על בני ישראל), ומדה זו תצמח ביותר מדיבוק חברים בחינת שלום".

ה'אהבת שלום' מבאר שזהו הפירוש הוי מתלמידיו של אהרן - **תעשה את עצמך**

חסדים גדולים וישועות גדולות

וכאמור לעיל, ה'אהבת שלום' מדבר על כך בהרבה מקומות בספרו ונביא כמה מהם, וזה יצא ראשונה: **בפרשת קרח** על הפסוק והנה פרח מטה אהרן לבית לוי כתב: "יש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע דעיקר ושורש הכל לאיש המשכיל, הוא דיבוק חברים ואסיפתם וקישורם באמת לאמיתו זה לזה, והוא בחינת שלום, ומזה נצמח חסדים גדולים וישועות גדולות הן בגוף והן בנפש". זה רפואה עצומה. זה נותן איזו רוממות.

בטרם נמשיך להעתיק את דבריו, נאמר שוב: כדי שהאדם יסכים לנקוט בכל הצעדים הנצרכים שהדבר הזה ייצא לפועל... לנסות לפתוח קבוצה במקום מגוריו, ואם יראה שלא הצליח, לא להתייאש, אלא לנסות שוב ושוב... לא מספיק שיראה בספרים בגדלות הדבר, אלא הוא צריך לדבר עם אברכים שמצליחים בזה. יש הרבה מאוד אנשים שמצליחים בזה וצריך לחפש אותם ולדבר אותם ולשמוע מהם איך הם יוצאים כל-כך מיושבים בדעתם ומרוממים מעצם זה שהם יושבים באסיפת מרעים ושרים ביחד ומדברים בעניני עבודת ה'. לרבים מהם לקח חצי שנה או שלושת רבעי שנה עד שהגיעו לזה. בתחילה לא מצאו את הזמן המתאים לכולם, וכן הלאה... כשאתה רואה את זה בחוש - אתה מקבל תשוקה לזה ושואל: איך אני עושה את זה?

בדרך כלל, בחור בישיבה קטנה יש לו מלא שאיפות. מיד אחרי הבר מצוה הוא מחליט ללמוד ולסיים את הש"ס. הוא רואה את הבחור משיעור ג' שמצליח ויוצא לו העיניים. הוא מנסה, הוא קובע לעצמו חברותא, הוא מתחיל עוד מסכתא, בין הסדרים, פה ושם, הוא חוטף מכל הכיוונים.

על-ידי שיתאחד עם העולמות האחרים, כי כפי שאומרים בכגוונא דהוא אחד ושמו אחד, ופירושו שיש רק נקודה אחת שמקשרת את כל העולמות. הכל אחד, אלא שכאשר ירד לזה העולם, זה כאילו התפשט ונתפרד, כי בעוה"ז יש צמצום של מקום, ובמקום מה שנמצא כאן אינו נמצא שם, ומה שנמצא שם אינו נמצא כאן. אבל כשמגיע שבת, כל החלקים מרגישים אז שייכות לחלקים האחרים, כי הם מרגישים אז את שורשם וכשהם נפרדים הם מרגישים מרוחקים משורשם. לכן הם משתוקקים להתכלל כל אחד בחבירו, וכיון שכן, הם מקבלים נחת רוח זה מזה. זהו העומק של בני היכלא דכסיפין. מי שמקיים את השבת נכונה, כוסף לקבל את שאר חלקי הנשמה שנמצאים אצל האחרים.

ומסיים שם את דבריו: "וזהו תוכחת מוסר לבני אדם גם בני איש, יחד עשיר ואביון, שיהיו מתאחדים יחד הגבוה והשפל, עני ועשיר יחד, ותאבים זה לזה". כי נשמתך משתוקקת לקחת חלקי נשמה הנמצאים אצל האחרים, וכשאתה יושב אתם ומתאחד אתם, נשמתך מקבלת נחת רוח ותענוג, ואז אתה מקבל את השבת, כי זה מה שיש לשבת ליתן לנשמתך.

ומקבלין דין מן דין

והנה זה עולה בקנה אחד עם המובא בספר תפארת היהודי³ שכאשר האדם מכניס אורח, כל מעלותיו של האורח, יכולות להיכנס בנשמתו. המדות הטובות שיש לו, ההבנות המיוחדות שיש לנשמתו, הכל נדבק בך. יש שאנו מקבלים את דבריו בתורת סגולה. אם אתה מכניס אורחים, הקב"ה מבטיח לך שתקבל את מעלותיו, כעין ושמו את שמי על בני ישראל ואני

כלי לקבל את השפע שאהרן הכהן משפיע עליך, איך? על-ידי שתאהב את השלום, היינו שתאהב לשבת עם חברים, ותרדוף אחר זה, כי אז תהיה מתלמידיו של אהרן ותקבל כל הדברים הטובים.

הוא מבאר שם לשון הפסוק והנה פרח מטה אהרן לבית לוי. "לוי הוא לשון דביקות ואחדות מלשון ילוח אישי, ופירושו שמדת החסד תצמח ותפרח ביותר מדיבוק חברים ואחדותם והתקשרותם זה לזה". אלה שיושבים ביחד בדיבוק חברים ועוסקים בעניני עבודת ה', אצלם צומחות ישועות.

התועלת כפולה ומכופלת בשבת קודש

בהמשך נביא מדבריו עוד תועלויות שיש בעבודה זו, אבל תחילה ראוי לדעת שאם כאשר יושבים בימות השבוע ישנן כל התועלויות האלה, כשיושבים יחד בשבת קודש, יש לזה תועלת כפולה, כך כתב באהבת שלום פרשת בראשית. הוא מסביר שם בפסוק ויכולו השמים והארץ וכל צבאם: "הנה אמרו חז"ל מה היה העולם חסר? מנוחה. בא שבת בא מנוחה. פירוש דהנה השבת קודש הוא קיום וחיות של כל העולמות, והיינו כי הנחת רוח והתענוג שיש לדבר הנברא הוא חיותו וקיומו ומעמדו ומצבו". ניקח את האדם למשל, כשיש לו תענוג ונחת רוח - יש לו חיות. השבת יש לו כח להכניס בכל הנבראים מנוחה. מנוחה פירושה שיש לו לאדם נחת רוח ותענוג והוא מיושב בדעתו. "ובשבת קודש כל העולמות נכספים ומשתוקקים מאוד באהבה עצומה זה לזה להתכלל כל אחד בחבירו ומקבלין נחת רוח זה מזה".

כל עולם מרגיש שיקבל את חיותו

ב. מתורת היהודי הק' מפרשיסחא זיע"א.

בשורה טובה בשבילך. לקחת אתך הרבה יותר מדיבור בעלמא. הדיבור היה רק דרך לצמצם את מה שהרגשת. **הלה הכניס בדיבורו חלק מנשמתו ואת זה לקחת.**

הן כך הוא תמיד. אתה יושב והוגה בספר, ספר של צדיק אמת, ספר של אחד מתלמידי הבעל שם, אשר המחבר הכניס בו את נשמתו ונשמתו נכנסת בך, וכן כשאתה לומד תורת ה' - אנא נפשית כתבית ייבית. אכן יש בזה דרגות על גבי דרגות, אבל כך הוא ממש אצל יהודים בינם לבין עצמם. **כשאתה יושב עם יהודים בני דורך, אנשים שמתמודדים עם מה שאתה מתמודד, אתה מקבל מהם תועלת עצומה בעבודת ה'.** אחד מדבר ואחד שומע, וחוזר חלילה, וביחד עולים ומתעלים. ואין שום דבר שיכול לתת את מה שזה נותן.

אנו רואים שהצדיקים הגדולים ביותר, אף שדיברו על התקשרות וביטול לצדיקים... בסדר, זה יביא לך תועלת אחרת. מה שאסיפת מרעים תביא לך, שום דבר אחר לא יביא לך. ואפשר לראות זאת במציאות. צריך להדגיש את זה, כי יש שהאדם אומר שהוא יכול ללכת לשולחן הטהור של הצדיק אשר בו יש תועלת יותר גדולה, ובגלל כן, לא יוצא לו אף פעם לשבת עם חסידים ולשוחח בעבודת ה', ואינו מבין שהוא מפסיד דבר גדול.

והלא זה מחלחל ומחלחל ולאט לאט האדם נהפך לאיש אחר. זה מהדברים שחודרים עמוק בנפש, עד שהוא מתחיל לחשוב אחרת ולדבר אחרת. איך הוא קיבל את זה? על-ידי שלמד איך לקיים שיחו בכל נפלאותיו וכו'.

השראת השכינה על כל תועלויותיה

קעת נדבר באמת על כמה תועלויות

אברכם. אתה עושה בשביל אחרים, ואני עושה בשבילך. אבל לדברי ה'אהבת שלום' ההבנה פשוטה. הנשמות יש להן דרך לקבל מעלות זו מזו. **מה עושים שדברים שנמצאים בנשמה אחת - הרגשים דקדושה, מדרגות ביראת שמים וכו' - יעברו לנשמה אחרת? אומר ה'אהבת שלום': הכיסופין שיש ביניהם.** הם יושבים ביחד וכל אחד מהם רוצה להתעלות. זה אינו מצליח בתחום זה, זה אינו מצליח בתחום אחר. בוודאי, הן אנו נמצאים בעוה"ז. אבל **כשיושבים ביחד, הם מקבלים תועלת עצומה,** ורואים זאת בחוש שכאשר רואים דבר חי בעיניים, זה משפיע פי כמה וכמה מההשפעה של קריאה בספר או שמיעה באוזן, **כי גדול שימושה יותר מלימודה,** ובפרט **כשאחד רואה את חבירו שהוא במדרגתו ממש, ואעפ"כ יש איזה ענין שהוא מתאמץ בו הרבה ורואה הצלחה גדולה, וממילא מתעוררת בו תשוקה גדולה להצליח ג"כ.**

אכן אנשים חושבים שזה רק מצד חכמת חיים, כי כאשר נפגשים זה עם זה, רואים בעיניים שאפשר להצליח ומתעוררת בלב קנאת סופרים, אבל ה'אהבת שלום' אומר **שזה עובר מזה לזה, כי בעצם כל הנשמות קשורות זו בזו, ויכולות לקבל זו מזו.** ומקבלין דין מן דין. המלאכים יודעים איך לעשותו כי אין להם יצר הרע וממילא הם נמצאים במצב השלם אשר האדם צריך לעבוד הרבה כדי להגיע לשם.

קשה לצמצם את ההרגשה באותיות

יש שהאדם אומר: היתה לי תועלת גדולה מהשבת אחים. איזו תועלת היתה לך? - מישוהו אמר דיבור נפלא מאוד. דיבור הוא דרך מצומצמת להסביר את הנקודה הנ"ל. מה אני אומר לך? אני מרגיש מרומם. הוא לא יכול להסביר את זה, לכן הוא אומר: לקחתי עמי דיבור חשוב באמתחתי. **יש לי**

שעשה, וכיון שהוא מתבייש - מוחלין לו, וכיון שמוחלין לו - טוב לו.

כל ביה עשרה שכינה שריא

בערבי נחל (שבת שובה דרוש ד') מדבר על כך שכאשר יהודים יושבים יחד, הקב"ה בא להיות אתם, וכותב שם שכפי שהקב"ה שונא רע, כך הוא אוהב שאנשים יושבים יחדיו. הוא מביא מה שאמרו חז"ל כל ביה עשרה שכינה שריא, ואומר: "ולאו דוקא כשמתכנסים עשרה בני אדם לבית הכנסת להתפלל או ללמוד אלא כל בי עשרה, 'כל' דייקא, כי בכל מקום שיש קיבוץ מיו"ד בני אדם ביחד, ואפילו היותם אוכלים או שותים וכדומה, כל שיש קיבוץ מעשרה, שכינה שורה עליהם".

ומוסיף על כך דבר נורא: "זה מוסר גדול לישראל, בהיותם יושבין באיזה מקום קיבוץ יזכרו זאת, כי השכינה עמם קשורה בחבלי עבותות אהבה עד שאי אפשר לה לפרוש מהם, ובשומם זאת ללבם הלא ידעו הלא יבינו שאם ח"ו יעסקו אז בדברי רכילות וליצנות והבלים ודברים בטלים ולשון הרע או מחלוקות וכדומה, אשר כל זה הוא שנאו ומשוקץ ומתועב בעיני ה', הרי זה דומה למי שלוקח אדם איסטניס וקושרו בחבלים ומראה ומביא לפניו מיני לכלוכים, אשר נפש האיסטניס הזה קץ בהם מאוד לא יוכל לסבול כלל וישאל את נפשו למות, ויבקש לברוח ולא יוכל כי קשור הוא בחבלים, כמה מהצער סובל זה האדם האיסטניס אשר אין להיספר, כך כביכול הדברים המתועבים האלה בעיני מלכנו בוראינו יתברך שמו, איך נעשם בהיותו שוכן בתוכינו וקשור בחבלי עבותות אהבה אלינו, ואיך נגרום ח"ו שיקוץ במעשינו ולא יוכל לסבול ויבקש כביכול לפרוש ולא יכול כי קשור הוא בנו בחבלי האהבה, הלא זהו גלות

שה'אהבת שלום' מביא בכמה מקומות. בפרשת חיי שרה הוא מדבר על ענין השראת השכינה שזה מביא. כל אחד שרוצה שתהיה לו סיעתא דשמיא במה שהוא עושה, ושתהיה לו הצלחה בסור מרע, היינו שיהיה כל-כך מרומם עד שהרע לא ידבר אליו כלל, והלא זוהי ההצלחה הגדולה ביותר שהאדם בכלל לא מרגיש שניצל מנסיון של אשת פוטיפר, כי בכלל לא הגיע לידי כך, מדוע לא הגיע לידי כך? כי ברוך ה', השכינה שורה עליו ושומרת עליו, כמו במדבר שהיו ענני הכבוד. אנו מסבירים באופן פשוט מאוד מדוע האדם זקוק להשראת השכינה, כדי שיבין האדם מדוע זה נוגע לו בכל יום ושאין המדובר בבחינה המופיעה באיזה ספר. ובכן, זה נוגע לו לאדם באופן הנ"ל, וכן זה נוגע לו לאיכות הדברים שהוא בין כה וכה עושה. **כשהאדם חי עם השראת השכינה, נפשו עצמה אומרת לו בשעה שהוא מתפלל שיתפלל יותר נכון.** וכן כשהוא לומד, נפשו אומרת לו: היתכן שמעניין אותי ללמוד בשביל פלוני?! באמת?! אני כבר יושב עם הספר, אני כבר מקדיש מזמני, היתכן לעשות זאת בשביל פלוני?! נפשו אומרת לו כך. מדוע? כי השכינה שורה עליו והשכינה מדברת מתוך נשמתו. וכשהוא טועה (ובוודאי טועים, כי אנו נמצאים כאן בעוה"ז), נשמתו אומרת לו: עצור! ירדת מהפסים. חבל!

חז"ל אומרים על תלמידי חכמים: העושה דבר ומתבייש בו - מוחלין לו מיד. מדוע הוא מתבייש? לפני רגע הוא עשה עבירה, מדוע עכשיו הוא מתבייש? התשובה היא, כי אינו רחוק. הוא לא נמצא היכן שהוא בהרי אררט שיקח שלוש שנים להסביר לו. הוא קרוב אל ה', השכינה שורה עליו, והוא מרגיש מיד. עדיין יש לו יצר הרע, עדיין יש לו בחירה, אבל כשמשהו קורה, מיד הוא מרגיש ומתבייש במה

מתביישים בהם ולבקש להם עצות, וכל זה בצורה של **אהבת חברים**, כאשר כולם מרגישים שווה ערך. כח עצום יש לזה, כי **כך כל אחד נוכח בהתקדמותם של האחרים בעבודת ה'.** הוי אומר: זה לא שכתוב בספר שאפשר להתקדם, זה לא שאנשים גדולים בעלי מדרגה מתקדמים, זה לא שנמסרת דרשה שצריך להתקדם. זה אני ואתה ושנינו יחד נמצאים באותו מצב. בא. הבה נראה מה אפשר לעשות בענין זה. כל אחד מקבל דוגמא חיה של התקדמות. כי אף אם האדם הוא רואה איך ילוד אשה הזדכך והגיע למדרגות רמות של יראת שמים, הוא אומר לעצמו: הפלא ופלא! אוכל לספר לילדיי שאני זכיתי לראות צדיק פלוני. אין לכם מושג. אני עוד ראיתי את הצדיקים הקדומים... נו, ו... אבל כאן אתה חלק מהסיפור. **אתה יושב ביחד עם אנשים ויחד אתם מדברים לפי הדרגה שבה אתם נמצאים.** אינכם מרמים את עצמכם. מנסים בדרך זו, ואם לא מצליחים, מנסים בדרך אחרת... ומילא אם היה מדובר במהלך טכני, אולי לא היה צריך להתפעל מזה כל-כך, אבל זה הרי מצטרף למה שדובר עד כה. השכינה נמצאת כאן ומשתתפת. השכינה אומרת: יש כאן צורה של לימוד התורה שאני אוהבת... כמה ענוה יש אצל האנשים היושבים באופן כזה, כמה אהבת ישראל יש אצלם... בלי שיעור...

ובסוף, זה אחד מהדברים שיוצרים את הקו המבדיל בין יהודי חיצוני שלוקח הרבה חיזוק מבחוץ ליהודי פנימי, כי כל הדברים הנשמעים מבחוץ, יתכן שמתלבשים על האדם רק מבחוץ, פעמים שהם נעשים לו לבוש חיצוני ופעמים לבוש פנימי, אבל אין זה נעשה חלק ממהותו. כשמדברים יחד על עבודת ה' ממקום אמיתי... מתחזקים וביני לביני שרים ביחד, ושותים לחיים כפי שה'אהבת שלום' דיבר הרבה מגודל הכוח

השכינה שאין גלות גדול מזה, ולכן גדול מאד ח"ו עונש המגיע בעת ישבו קיבוץ מיו"ד בני אדם או יותר ויתעסקו בדברים כאלה, ויגדל יותר ויותר עונשם מאלו עשה זאת אדם אחד ביחידות או ט' בני אדם לטעם האמור, וראוי לאיש לשום זאת נגד עיניו".

אכן דבר הוא שצריך לעורר עליו, כי יש שחברים יושבים יחד באיזה שטיבל ואוכלים סעודה שלישית. כבר יושבים ביחד, אך מה? זה רק טכני. אולי כשהם שרים - זה בסדר. אבל בין שיר לשיר... ויש שאף כשאחרים שרים, יש כמה שמדברים דברים בטלים. דברי ה'ערבי נחל' מזעזעים את הלב. הוא אומר: אף אם היית עושה את זה לבד, זה היה נורא, אבל לעשות את זה כשאתה בחבורה של עשרה?! אתה נורמלי?!

עכ"פ כל זה הוא בענין גודל החשיבות של אסיפת מרעים, ויש על זה בלי שיעור בספרי הצדיקים, וכך יש **מבעל התניא שמלאך שנמצא במעמד עשרה מישראל, אפילו אינם מדברים בדברי תורה - הוא נשרף.** ועכ"פ זהו ענין ההשראת השכינה שבאה על האדם והיא תלווה אותו בהמשך דרכו.

עוד יש **באהבת שלום** פרשת תרומה שזה **מבטל את התאוות הגשמיות מן האדם.** לעיל כבר הזכרנו שלהשראת השכינה גופה יש את הכוח לעשות זאת, אבל שם בפסוק והברייח התיכון, הוא אומר שזה **ממש כמו מקוה ומטהר את האדם ומנקה אותו**, וכן ראינו בפרשת קרח שזה **מביא ישועות לאדם**, ועוד יש בפרשת אחרי שזה גורם **להמתקת הדינים.**

להיות חלק מסיפורי הצדיקים

ברם אחרי כל התועלויות, כדאי לשים לב לאותה **תועלת עצומה שאנשים מתרגלים לדבר עם חבריהם בעבודת ה' ולהעלות על השולחן דברים שהם**

צדיקים אלו ידעו ששום דבר אינו יכול לבוא במקום עבודה זו. כל הדברים האחרים נחוצים מאוד, אבל הנשמה צריכה את האסיפת מרעים לשבת ולשוחח בעבודת ה'. וכשהאדם מבין שהמניעות הן רק מבחן לראות אם ידלג עליהן... אברך אחד סיפר לנו שכל יום באשמורת הבוקר הוא לומד בחברותא עם אביו שהוא תלמיד חכם מופלג. אך בשבת אין אביו מסכים ללמוד אתו, באומרו לו: בליל שבת אתה צריך לשבת עם חסידים. אני רוצה שתוותר על זה כדי לקום מוקדם.

דיברה תורה כנגד יצר הרע

יש לו לאדם סדר היום והוא מרגיש שהשבת אחים מפריע לו... כן, אבל מה אתה מקבל בתמורה. הוא לא מבין, מדוע? כי בפעם הראשונה הוא אומר לעצמו כך: דבר ראשון, סדר היום שלי נהרס; דבר שני, הפסדתי שתי שעות מלימודי. הכל הלך לי הפוך. ומה קיבלתי? עדיין איני יודע מה קיבלתי. אכן זהו עצת היצר ואסור לתת לזה יד. ואחת מהסיבות היא, כי **אחרי שמתגבשת קבוצה של חסידים המתאספים יחדיו, יש להם ביד איזה דבר מיוחד שיותר חזק מהבעל דבר, ולכן הבעל דבר נשכב לאורך ולרוחב למנוע מזה לצאת אל הפועל, כי עם היחיד הוא מסתדר די טוב, אבל כשאנשים מתאספים, זה הורס את כוחו. עלינו לדעת שהתורה נתנה לנו מתנה נפלאה, וזכות הצדיק בעל ההילולא בוודאי תעמוד לנו שנוכל להשתמש במתנה זו באופן הנכון. ולסיום: הרה"ק מרוז'ין זיע"א אמר: **כל הגדול - אם יצא האדם גדול בתורה וביראה, הרי זה מחבירו, כי ישב עם חבירו ודיבר בעבודת ה'.** יצרו גדול - אם יש לו יצר גדול, הרי הימנו, כי הוא עובד לבדו. זכות הצדיק יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.**

שיש בשתיים לחיים, מברכים זה את זה, ובאמת מתמלאים קורת רוח מהצלחותיו של החבר... **כל זה גורם שזה ייכנס בתוך תוכו של האדם. שוב פעם לשבת ביחד, שוב בהם לשוחח ביניהם...**

הלא דבר הוא שצריך חיזוק גדול בדורנו, כי אף כשאנשים כבר יוצאים בליל שבת... איך אומרים? - הוא כבר מוטר את נפשו. הוא אומר בלבו שאין לרשב"ע כל-כך הרבה גן עדן לבעל מסירות נפש כמותו... מה הוא עושה? - כל מיני דברים נפלאים, אך לא דווקא שעשה את הדבר הזה. יש שהאדם כל-כך מצומצם מבחינת מקום וצורת מגוריו, שהוא צריך לעשותו באופן כזה, והרי הוא הולך לשם ואין לו עם מי לשבת, אבל לכל הפחות הוא הלך. אפילו כשהולכים לשולחן הטהור של הצדיק, זה חשוב עד מאוד, אבל אין זה הדבר האמור. האם זה אומר שהאחד צריך לבוא במקום השני? לא! לא זה מה שכתוב. מה שכתוב הוא שאתה צריך לעשות גם את זה. פשוט מאוד. אל תחשוב שעשית את זה.

הגדולים מזהירים על הקטנים

וסוד קטן... הרבה מאוד מהצדיקים שערכו שולחנות, אחרי השולחן נהגו לשבת עם החסידים ולשוחח בעניני עבודת ה'. האם צריך למנות את שמותיהם? שמותיהם הרי מפורסמים עד מאוד. אין שייכות בין השנים. זה שני דברים שונים. אחרי השולחן הולכים להתוועד יחד. היו שעשו את זה בצנעה, והיו שעשו את זה בלי לעשות מזה סוד. אפילו אצל הרה"ק **רבי שלמה מזוועהיל** זיע"א היה ככה. אך יש שיאמרו שאין ראייה מהרה"ק מזוועהיל כי אצלו גם השולחן הטהור היה מורכב מארחי פרחי, ולא היה ברור מתי נגמר השולחן הטהור ומתחיל החלק השני, אבל הרבה מאוד נהגו כך, כי הנשמה זקוקה לכך.

מדור

אור החיים

ליל שישי פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ד

תפילת האדם שלא יהיה זה שמעכב את העברת השפע

ואני באמת מקווה שהוא יאשרה. מחכה הוא ומחכה לתאריך הנקוב, וכשהתאריך מגיע, התשובה המתקבלת היא: המנהל באמת אישרה, הוא רק צריך לשלוח את האישור לעוד אחד שמעליו שיוסיף את חתימתו, וההוא לזה שמעליו, עד שתוכל באמת לקבל את ההלוואה. כל פעם צריך עוד תפילות כדי שזה באמת יוכל לעבור אל השלב הבא.

אכן שם מדובר בעולם הגשמי, ואינו כי אם ענין של שיקול הדעת התלוי בבני אדם. ולהבדיל, כשמגיע שפע ממקור הברכה והשפע צריך להגיע עד למקום המיועד לו, ובענייננו, שנוכל לשבור צלחת, הוא צריך לעבור בדרגות רבות, זו אחרי זו, וכל פעם צריכים לעוד סייעתא דשמיא שלא יהיה שם עיכוב.

נביא עוד דוגמא מהעוה"ז: כשחבילה נשלחת ממדינה למדינה, יש שהגעת המשלוח מתעכבת, ומנסים לברר מה קורה איתו, ואחת מהשאלות ששואלים היא: היכן הוא תקוע? הן יתכן שהמשלוח כבר עבר את הים הגדול, ועכשיו הוא תקוע בנמל. מנסים לברר: מי יודע? למי אפשר להתקשר? כי יודעים שיש לו כל-כך הרבה תחנות מעבר עד שהוא מגיע ליעדו, וכמה

הקרה נא לפני היום

אליעזר אמר: ה' אלוקי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם. כתב האור החיים' הק': "בְּטוֹחַ הָיָה אֱלִיעֶזֶר בְּאָדוֹנוֹ שֶׁתְּפִילָתוֹ מְקוּבֶלֶת אֲשֶׁר הַתַּפִּלָּל הוּא יִשְׁלַח מִלְאָכּוֹ [לְפָנָיו וְלִקְחָתָּ אֵשֶׁת לְבָנִי] וְגו', וְהוֹסִיף הוּא (אליעזר) לְהַתְּפַלֵּל שֶׁיְהִי הוּא רְאוּי לִיעֲשׂוֹת הַדָּבָר עַל יְדוֹ, כִּי יִמְצָא לְפָנָיו מְנִיעָה לְקִיּוּם דְּבָרֵי הַתְּפִלָּה מִצַּד הָאֲמֻצְעֵי (השליח), לְזֶה הַתְּפַלֵּל לְאֻלּוּקֵי אָדוֹנוֹ שִׁיקְרָה לְפָנָיו".

יסוד נפלא שלא תמיד קולטים כמה זה נוגע לכל אחד לענין מעשה. כשהקב"ה שולח שפע לעולם, עובר מעולם לעולם כשהוא יורד מדרגה לדרגה, עד שהוא מגיע למקום המיועד ומקבל את צורתו המסוימת. והנה כל פעם שזה קורה, זקוקים לסייעתא מיוחדת שזה באמת יצליח לעבור את כל השלבים.

עולם של בירוקרטיה

אדם הולך לבנק לקבל אישור להלוואה וכדומה, ורואה לשמחתו שהפקיד המקבל אותו הוא אחד שמכירו, והנה הפקיד אומר לו: אעשה הכל כדי שבקשתך תאושר, אבל דע לך שעלי להעביר את הבקשה למנהל,

הקב"ה קבע שאתה תהיה זה שאחראי למציאת השידוך לבנך, **עליך למלא את תפקידך באופן הנכון ביותר. הדרך לכך היא על-ידי חזרה בתשובה על חטאיך ועיסוק במציאת השידוך באופן רוחני, כך שהשפע באמת יוכל לעבור דרכך.**

פעמים שהילד שואל מאמו אם הוא יכול לקבל כך וכך, והיא משיבה: נשאל את אבא, אם הוא מרשה, אף אני מרשה. ויש שזה חוזר חלילה, מהאב לאם, ומאם לאב. כעין זה יש ששואלים אחד באסיפה אם הוא מסכים לדבר מסוים, והוא משיב: תשמע, אם העולם מסכים, אני לא אעכב. מצדי אין עיכוב. אכן יש שהאדם צריך שתהיה לו היכולת לומר כך לגבי השפע הרוחני שצריך לעבור דרכו. אין זה קל, אבל לכל הפחות שזה יעבור במחשבתו ושתפלל על כך - שאני לא אהיה כאן מי שמעכב.

חוליה בשרשרת מוסרי התורה

וכפי שזה קיים בסוגיית השידוכים, כך הוא קיים בכל ענין שצריך להעבירו. **ואם רק היינו מבינים זאת, היינו זוכים לסייעתא דשמיא רבה בכל מעשינו. הרי כל עיסוקנו במשך היום הוא בהעברת שפע - זהו, למעשה, תפקידו של האדם בעולם.** כל פעם שהאב לומד עם בנו, כל פעם שהרב לומד עם תלמידו, כל פעם שהאברך לומד עם בחור, ולא דוקא כשאתה לומד עמו מתוך ספר, אלא גם כשאתה רוצה לומר לו איזה דבר חיוק. השפע כבר עבר דרגות הרבה ונמצא בשלב שהוא כבר יכול להיתפס בעוה"ז. בהר סיני התרחש הדבר כאשר דברי התורה נכתבו באש שחורה על גבי אש לבנה. משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לאנשי כנסת הגדולה. יש לך מושג איזה מרחק זה כבר עשה? מאנשי כנסת הגדולה אל התנאים ומהם אל האמוראים, ועכשיו

שמחים כאשר סוף כל סוף מגלים אותו ליד הדלת. זה מה שקורה כל פעם עם השפע המגיע מן השמים.

השידוך לא ייתקע אצלי

וצריך האדם להבין שהאחריות מוטלת עליו שהשפע לא יישאר תקוע אצלו. כבר התפללו, כבר הסכימו מן השמים, כבר חתמו, אבל עכשיו זה צריך לעבור דרכך ולהתקדם הלאה, **ועליך להיזהר שלא יישאר תקוע אצלך על-ידי מחשבה של כוחי ועוצם ידי או על-ידי חטא,** וזה מה שביקש אליעזר. הוא אמר: זה ברור שצריך למצוא זיווג ליצחק, וכי ספק יש בדבר? זה כבר נקבע ארבעים יום קודם יצירתו. ומי עוסק בזה? אביו. אם כן צריך שזה יוכל לעבור את אברהם אבינו. ברוך ה', אומר אליעזר, מצד אברהם אבינו אין מה לחשוש. הוא הרי דבוק כל כולו בה', כך שאין שום עיכוב מצדו. אבל סוף כל סוף הוא שלח אותי, וכיון שכן, יתכן מאוד שהשידוך לא ייצא לפועל כי יהיה עיכוב מצדי. על כן **אשא תפילה לה' שלא אהיה גורם מעכב כדי שהשפע יוכל לעבור על ידיי והשידוך ייצא לפועל.**

כלפי מה הדברים אמורים? הקב"ה קבע שסדר מציאת הזיווג יהיה באופן כזה. ההורים מחפשים והשדכנים מציעים, **וכל מי שיש לו חלק בדבר, זקוק לתפילה מיוחדת, כי הוא עצמו אם אינו ראוי, יכול להיות מי שמעכב.** ופעמים הרבה יש חוץ מההורים והשדכנים גם אחרים שמנסים להושיט יד או שמבררים אצלם. **אם כל החוליות בשרשרת היו חוזרים בתשובה, היו רואים שהשפע מגיע בקלות ובלי שום עיכוב.** אתה מסתכל כל הזמן ושואל: למה יכול לזרוק איזו מילה אצל פלוני... למה אתה מסתכל שמה? עליך להבין שאתה חוליה מאוד חשובה. אין לך אחריות טכנית בלבד לכסות את הוצאות החתונה. אם

הוא הארת פנים הבאה מן השמים, ואתה נבחרת להיות האחרון בשרשרת ולהעבירה לחברך. אל תקלקל אותה על-ידי שתאמצה לעצמך. פעמים שהקלקול נובע מעצלות. האדם מתעצל ועושה שליחותו כשהוא חצי ישן, ובגלל זה, אינה נמסרת כמו שצריך.

העולם אומרים שאוהבים לשמוע סיפור מכלי ראשון, כי כששומעים מכלי ראשון אפשר לקוות שזה פחות או יותר בערך הסיפור, אך ככל שהסיפור עובר מאיש לאיש, באופן הטוב צומח לזה זקן, ובאופן הפחות טוב - אין כמעט קשר בין הסיפור המסופר לסיפור האמיתי. מדוע? כי כל פעם שהסיפור עובר, משתנים בו כמה פרטים. אם השפע הרוחני היה עובר בירידתו מזה לזה באופן כזה, לא היינו יכולים להישאר בחיים, כי עד שהיה מגיע אלינו - לא היה ניכר בכלל. אם התורה צריכה להציל את האדם מן החטא, פירושו של דבר שיש בה אש אוכלה אש, ואם כן היא צריכה להגיע אל האדם כשהיא מספיק חמה. אחרת, לא תוכל לכלות את תאות היצר.

אכן **הקב"ה קבע את סדר השתלשלות התורה באופן שאש התורה לא תצטנן. אמנם אלה העומדים בתווך, צריכים להזהר שלא לקלקל, אבל מצד התורה, כשהאדם יושב והוגה בקדושת לוי, אש התורה חודרת לנפשו. אכן זוהי הסיבה שלומדים דווקא מהספרים הקדושים, מספריהם של תלמידי הבעש"ט הק', אשר עליהם אנו יודעים בוודאות שדברי קדשם נמסרו באופן זה.**

תפילה לחינוך הבנים

עכ"פ אם האדם היה מסתכל באופן זה על כל דבר שהוא מעביר לזולתו, אפילו הדבר הקטן ביותר, היה מגיע אליו עשרת מונים. ודי לו לאדם שלא יתפלל שלא לקלקל כדי שיהיה באמת מי שמקלקל, כי

זה כבר נמצא אצלך ואתה רוצה להעביר את זה הלאה. דיבור זה שכבר נתגלגל בכל-כך הרבה עולמות, כבר נמצא אצלך, ואתה רוצה למסור אותו. אתה רוצה ללמד לבנך או לתלמידך משנה או ענין ביהדות. ובכן, **דע לך שתפקידך הוא לא סתם להעביר לו הלאה את מה שיש לך, כי אפשר שלא ייכנסו בלבו כראוי. אם מצדך יש איזה עיכוב, יתכן שדברייך לא ייקלטו בלבו, ואף אחד לא יידע למה. בוודאי ינסו להטיל את האשמה על המקבל שאינו מעוניין ללמוד וכיו"ב, ולא יידעו שהעיכוב הוא מצדך.**

הכרת גודל האחריות

על האדם להסתכל אפוא תמיד על עצמו בדומה לאליעזר. מה אומר אליעזר? הוא אומר: עד אלי ברור לי שאין שום עיכוב, כי העומד מעלי הוא צדיק גמור, אברהם אדוני. **עכשיו עזור לי רבונו של עולם שלא אנכב ושאוכל להעביר את השפע הלאה.**

פעם יצא לי לראות מי שהוטל עליו התפקיד הוודיע לבעל תפילה ותיק בימים הנוראים שמכאן ואילך עליו לפנות את מקומו לבעלי תפילה אחרים... כמה תפילות צריך אדם כזה להתפלל שימסור את שליחותו באופן הנכון ולא ייכשל בלשונו... **כשהאדם מבין כמה סייעתא דשמיא הוא צריך שבעשותו את חלקו בשרשרת התפקידים - לא יקלקל, הוא מתפלל. הוא פונה מתוך הכנעה לרבונו של עולם ואומר: אני מקווה לעשות את תפקידי נכונה. כל-כך הרבה אנשים כבר השקיעו בשליחות זו, היתכן שדווקא אצלי זה יתקלקל?! עזור לי רבונו של עולם שלא אקלקל.**

העברת חיוך מן השמים

וכן הוא לגבי גמילות חסדים. חסד הוא שפע של הקב"ה. חיוך שאתה נותן לחברך,

מסיני. אתה אומר כך: התורה שניתנה מסיני צריכה להגיע אל הילד הזה, ועלי הטילו את התפקיד, והראיה שאני עומד כאן, **על כן אשא תפילה לה' שאצליח להיות ממוסרי התורה**. ויחד עם כן **אתה עוסק בתשובה כי אתה יודע שהחטאים הם המעכבים הגדולים ביותר**. אכן **ההסתכלות הזאת יכולה לעזור הרבה מאוד ולמנוע מאתנו הרבה ביטול זמן ועגמת נפש**.

כשאין האדם מתפלל לבל יקלקל, הוא בוטח בעצמו. וכפי שזה קיים בתורה ובשידוכים ובגמילות חסדים, כך זה לגבי חינוך. לחנך אינו דבר קל. יש שצריך ללכת נגד תכונותיו של הילד ולעוררו והילד אינו רוצה לשמוע. הצד שכנגד חזק מאוד, **ואם אתה רוצה להצליח לחנכו, אתה לא סתם מבקש שתצליח לחנכו, אלא אתה מבקש שלא תהיה מי שמעכב להעביר את התורה**

מדור

שיעורי ליל שישי

ליל שישי פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ד

גדול תיקון המדות מעשיית מופתים

שישב קרוב מאוד אל החוזה, והחוזה אמר לאחד מהתלמידים שישב לצדו שיסביר איזה דיבור בזה"ק (כידוע שהיו לו כמה מאות תלמידים בעלי רוח הקודש), והלה התחיל לומר דברי תורה עמוקים ונשגבים, אז התקרב החוזה לאותו תלמיד צעיר ואמר לו: **אתה שומע שהוא אומר סודות עמוקים? בא ואומר לך, לב טוב מכריע את הכל.**

אין זה מוריד מגדלותו של היודע לומר סודות עמוקים של תורה, אבל זה מעלה את גודל חשיבותו של בעל לב טוב. העיקר שתהיה לנו בהירות, שנדע לאן אנו שואפים להגיע.

גדול שכרן של מדות טובות

ה'חתם סופר' זיע"א אשר למד תורה לשמה בקדושה ובטהרה וכל מעיינות החכמה פתוחים לפניו, כתב בלשונו (שו"ת חת"ס ה"מ סי' כ): "כשם שקשה עונשן של מדות (מדות ומשקלות של מוכרי תבואה ופירות) מעונשן של עריות, כך גדול שכרן של מדות טובות משכרן של אריות בתורה, ומה הבריות אומרים (על מי שרכש מדות טובות)? פלוני שלמד תורה, אשרי שזה ילד, אשרי שזה גידל".

אכן כשרוצים לראות את האמת, רואים את זה בכל עת. **כשרואים מי שקשה לו אך**

אותה הוכחת לעבדך ליצחק

הצדיקים למדו יסוד גדול מהפרשה. אליעזר ראה שהמים עלו לקראת רבקה שלא כדרך הטבע, אך עדיין לא החליט בלבו שזהו השידוך האמיתי, ורק כשביקש ממנו למלאות לו מים ואמרה שתה וגם לגמלך אשקה, אז גמלה בלבו ההחלטה שמדובר בשידוך האמיתי. מכאן **שמדות טובות חשובות מן המופתים.** כשרואים אחד עושה מופתים - עדיין אין בזה ראייה. רק **כשרואים אדם מוזכר ומתוקן במדותיו - יודעים שמדובר ברא ה' אמיתי.**

להרה"ק **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זיע"א היה משרת קרוב שהיה נכנס ויוצא בחדרו בכל עת ויכול היה לחזות בעבודת קדשו באין מפריע. פעם אמר לו הצדיק אחרי כל העבודה של חודש תשרי: ראית את כל העבודה שעבדת? **אני מוכן לוותר על הכל ובלבד שאוכה לשבור מדה אחת.** מכאן אתה למד מהי הצלחה אמיתית. מכאן אתה למד שההתקרבות אל ה' **על-ידי תיקון המדות - הוא סימן הרבה יותר אמיתי.**

לב טוב מכריע את הכל

דומה לזה מסופר שהיה אחד **מתלמידי החוזה מלובלין** זיע"א שבצעירותו היה פעם

לרבינו האבן עזרא להתפעל כל-כך מעשיית
כתנות העור לאדם ואשתו?

וראיתי בזה פירוש נפלא. הקב"ה ברא
את האדם ונתן לו את כל העולם ורק דבר
אחד צוה לו שלא לעשות, והוא הלך והמרה
את פיו ועשהו, והדבר המיט חורבן על
הבריאה ועד היום אנו עסוקים בתיקונה.
ובכן, אם הקב"ה מטפל בו עכשיו ואומר לו:
בא הנה ואעזור לך. אעשה לך בגדים, אכסה
אותך, העיקר שיהיה לך טוב - על כגון דא
נאמר: מי ימלל גבורותיו ומי יספר מעשיו
ונפלאותיו ואין חקר לגדולתו. לזה ייקרא
גדלות. אכן כן, זה מה שהקב"ה עושה, וכל
הספר **תומר דבורה** מיוסד על זה. אנו
אומרים שהקב"ה הוא א-ל ארך אפיים,
ואיננו קולטים את משמעותו. תוך כדי
שהאדם חטא וגרם הרס לבריאה וציער את
הקב"ה, עטפו הקב"ה באהבתו ואמר לו: בא
ואעזור לך ואספק לך את כל צרכיך.

התורה הרי ניתנה לנו כדי שנתדבק בה'

ויתקיים זה א-לי ואנוהו - היה דומה לו.
מתדבקים בה' על-ידי שמתדמים לו - מה
הוא רחום, אף אתה רחום. אכן **האדם יכול
להגיע אל הדביקות העליונה ביותר על-ידי
שמתנהג במדותיו יתברך. ועבודה זו היא
עבודת החיים**, והרוח הרוחנית-חיצונית
הנושבת ברחוב, הפוכה מזו. מעריכים את
מי שהשיג כל מיני דברים חיצוניים אשר
אינם תכלית האדם. וצריך להלחם עם
ההסתכלות החיצונית, כל שרוצים להגיע
לאן שהוא. וכל אחד צריך לעשות זאת כמה
וכמה פעמים ביום. ברור שלימוד התורה
הוא הכוח המועיל ביותר לזה, אבל הערכתו
היא **כשעל ידי לימוד התורה הוא זוכה
להתדבק במדותיו של הקב"ה. הוא רואה
זאת כהישג גדול כאשר במשך כל השבוע
הוא לא בא לכלל כעס**. הוא רואה שהוא
מתקדם. הוא מצליח לצאת מעצמו, הוא

**מתגבר על מדותיו - רואים גדלות, גדלות
אמיתית. כי כדי להתגבר על המדות, צריך
לשבור את הגוף ולחזק את הנשמה**, ואינו
דבר קל, **וכשהאדם מצליח לעשותו -
רואים בו גדלות**. מי שזורק מראי מקומות
- אין רואים בו גדלות. זה לא בהכרח נובע
מגדלות. הוא אמנם לא נעשה מופרך בגלל
כן, אבל אין זה מעיד בהכרח על גדלות.
**כשרוצים ללמוד מן האדם ולהתאבק בעפר
רגליו, צריך לראות אצלו גדלות, כי כך
נוכרים בתכלית קיומנו בעולם, ומקבלים
הכנעה ושפלות כשרואים איזו דרך ארוכה
עדיין צריך ללכת, ויחד עם כן רואים את
גדולתו של הקב"ה, כי רואים מה גודל
כוחה של התורה הגורמת לנשמה להאיר
מבעד לגוף העכור**.

ובכן, **כשאתה רואה את האדם בעתותיו
הקשות עובד על עצמו, והוא מתאמץ כי
אין זה מגיע לו בקלות**, וכל שכן אם הוא
אדם כזה שאתה מכירו וזוכר איך היה נראה
עד לפני כמה שנים, ורואה איך הוא נראה
עכשיו, ויודע שהוא לא נולד במרומי ההר...
אתה רואה אותו עובד על מדותיו והולך
כנגד תכונותיו הטבעיות... **הרי אתה רואה
גדלות אמיתית**. וממילא אתה שואל: איך
עושים זאת? אתה רוצה ללמוד ממעשיו
וללמוד תורה לשמה כמותו.

התפעלות מגדלות ה'

בפרשת בראשית לאחר סיפור חטא
האדם ואשתו, נאמר: ויעש ה' אלוקים
לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם. והנה
המסתכל שם בפירוש **האבן עזרא**, רואה
שהוא מתבטא בלשון: מי ימלל גבורותיו,
ומי יספר מעשיו ונפלאותיו, ואין חקר
לגדולתו. והדבר מעורר פלא, כי לכאורה יש
להתבטא בלשון זה על המבול או על לידת
יצחק לאברהם והוא בן מאה ואשתו בת
תשעים או על קריעת ים סוף. מה גרם לו

כמו שאמרו חז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות, צריך האדם להשתדל ללמוד את זה ולהכניסו בלבו פנימה.

מעשה אמיתי כנגד סיפור דרמטי

אמנם האדם אוהב את המופתים כי הם מוסיפים לו צבע לחיים, והוא מתרגש ומתפעל מהם, ואף שאין לזה ממש שם של מופת, עדיין אנשים אוהבים לקרוא סיפורים מעוררי השראה של השגחה פרטית. הפלא ופלא! אבל היוזר שיהדותך לא תיראה כיהדות של ילד בכיתה ב'. ילד בכיתה ב' מתרגש ומתפעל רק מסיפורים דרמטיים, אך לא כשהוא רואה יהודי שמישהו בייש אותו ומילא את פיו מים. הוא לא רואה בזה שום סיפור. וכן בכל כיו"ב. אתה רואה אדם שמקבל יסורים באהבה. אתה מכיר את מצבו ויודע שהוא מדוכא עכשיו ביסורים, ואתה רואה איך הוא מקבל שבת. אתה רואה את החיוך על פניו כשהוא זוכה לקיים דבר מצוה. האם אתה יכול לכתוב את זה בגליון היוצא לכבוד שבת? מה תכתוב? אין לך מה לכתוב כאן. אם מפני כך אינך מתפעל מאדם זה - סימן הוא שחסר לך מיסודות הדת. יש כאן יהודי לצדך שהוא יותר גדול מבעל מופת. איך היית מרגיש אם היית יודע שבעוד כמה שנים תוכל לספר: אני התפללתי בבית הכנסת יחד עם הרבי מריבניץ והרבי משטעפינעשט. עמדתי לצדם ממש ועד אני לכמה וכמה מופתים גלויים. כאן מדובר על דבר יותר גדול. כן! צריך לומר את זה בפה מלא. הן הצדיקים האלה תקנו ג"כ את מדותיהם, אחרת לא היו מגיעים לאן שהגיעו. אבל אנו מדברים על החלק שבני אדם רואים בעיניהם.

אתה מתפלל בבית הכנסת ומכיר את היהודי העומד לצדך ואתה יודע כמה הוא עובד על תיקון מדותיו... ולא תמיד זה היהודי שמצליח בדברים אחרים. הוא בכלל

מצליח לפייס את חברו, וכן הלאה, והמידות הרי מקיפות את כל תחומי וחלקי האדם.

מעריכים את הדברים הנכונים

הדבר נוגע הן בינו לבין עצמו, והן במה שהוא רואה אצל אחרים, והרי בכל קהילה ישנם אנשים שעבדו הרבה על עצמם. הן אנו חיים בין חסידים ואנשי מעשה ויש ביניהם הרבה מאוד שהתקדמו בתיקון מדותיהם. אך איננו רגילים להסתכל על זה. כשמתובבים בליל שבת לאחל ברכת שבתא טבא, רואים כאילו על מצחו של זה רשום: "ראש כולל", ועל מצחו של זה רשום: "אברך כולל זה כבר שש שנים". מה שצריך לראות באמת הוא תיקון המדות. אדם זה מוכר לי ואני יודע שהוא קורע את עצמו לתיקון מדותיו. והקב"ה הרי יודע את האמת. אנשים אינם מקבלים הערכה מן הרחוב על תיקון מדותיהם. אף אחד אינו מצביע על אדם כזה ואומר: יש לך מושג איזו עבודה יש לו בכל יום? המצב בביתו מורכב, ויש לו ילדים מורכבים. כל יום הוא יורק ספל של דם... ואף שיום אחד לא הצליח, מכל מקום התורה מזככת ומעדנת אותו.

וכן ענין הנתינה, כמה שהאדם עוסק בנתינה לאחרים בכל מיני אופנים... **ה'דברי חיים'** זיע"א היה מחפש ליתן לעני שאינו הגון, זאת על אף שלפי המבואר ב**ש"ס** האדם מתפלל שלא יכשל בנתינה לעני הגון, כי **רצה להרגיל עצמו בנתינה בלי שום חשבון**. הוא רצה לעקור מתוכו את מדת הקמצנות. הבה אתן למישהו שאין שום סיבה ליתן לו. הוא עשה לי עוול ואעפ"כ אתן לו ואעמוד לימינו. הבה אפתח מקום חדש בנפש, מקום שמעולם לא נפתח.

כשהאדם יתבונן, יראה שזה מקיף את כל תחומי חיוו. ואם התורה מרחיבה בזה,

יותר גדול ממופתים. תאמר כדבר פשוט: הקב"ה נתן לנו תורה וטראה כמה גדול כוחה. היא לקחה אדם שהוא בשר ודם ועשתה ממנו מלאך. וכך תראה איך היא מכלה את כל היצורים הקשים שיש לו לאדם, ותאמר בלבך: אשרי שזה גידל, כי רק התורה יכולה לזכך את האדם.

לימוד הוא מהפרשה לזכור תמיד את מה אנו מחשיבים, ולזכור שדייקא התורה והתפילה הן הכלים המעולים ביותר להוביל את האדם לזה, וכיון שהאדם מתקן את מדותיו, הוא מתדמה לעליון, ואז הוא זוכה להשראת השכינה ולכל הטוב שהשראת השכינה מביאה עמה.

לא נחשב לתלמיד חכם גדול. אבל תסתכל עליו, תראה איך הוא מזכך ומעדין את עצמו. אין זה בא לו בקלות, אבל הוא עובד קשה ועולה מדרגה לדרגה.

מתי יגיעו מעשי למעשיו

האדם חייב להתרגל להסתכל כך ולהבין כל פעם שהוא רואה דבר כזה, שהוא רואה דבר יותר גדול ממופת, ויתפעם ויתרגש, ויאמר: הלוואי! מתי תהיה לי נגיעה בדרגות כאלה. כשה'חתם סופר' אומר "גדול שכרן של מדות טובות משכרן של אריות בתורה", הוא בעצם אומר כך: כשתפכח מכל הדמיונות וההבלים של העוה"ז, תראה באופן ברור ביותר שזה

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינני' במקומדים הבאים:

ארה"ק

מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76	ירושלים
מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35	
מקוה צאנז	זית רענן	
מקווה דושינסקי	שמואל הנביא	
מקווה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה	בית שמש
ביהמ"ד תולדות אהרן	רח' בן איש חי 66 גבעת ירושלים	
ביהמ"ד בית גדליה	רמה ב טל: 053-317-0944	
בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה	בני ברק
מקוה בית פנחס	רחוב יואל	
מקוה ויזניץ	רחוב רבינא	
מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5	
ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק ניסים פינת עוזיאל	
סופר מילר	רחוב אור החיים	
מעדניית יאפצ'ק	רחוב עזרא	
בית המדרש לעלוב	רחוב ברויער 27 שיכון ה'	
בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז	אשדוד
מאפיית הנשיא	רחוב יהודה הנשיא 8 רובע ז	
בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג	
מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס	
ביהמ"ד בית פנחס	רחוב ינאי 12	
היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבבלזא רובע ג	
ביהמ"ד מאקווא	רחוב התלמוד 9	
ביהמ"ד בית ישי	רחוב חטיבת גבעתי 3	
בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5	ביתר עילית
בית המדרש בעלזא	רח' הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59	חיפה
ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720	
שכונת הבעש"ט	052-760-0162	פתח תקוה
מקווה בעש"ט	רחוב מנחם בגין 115 א	
מקווה ויזניץ-צמח צדיק	רחוב יונתן בן עוזיאל	אלעד
מקווה חוג חתם סופר	רחוב ברטנורא	
מקווה קרעטשניף	רחוב נתיבות שלום 2	קריית גת
בית המדרש אמרי חיים ויזניץ	רחוב טרפון	מודיעין
ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד	עילית
בית מדרש באיאן	גרין פארק	
ביהמ"ד בעלזא	רחוב גור אריה	גבעת זאב
ביהמ"ד לעלוב	רחוב ט"ו בסמוך למלון רימונים	צפת
ביהמ"ד דרכי איש	חדף היומי 8	תל אביב
חנות ספרים טובים	קרית צאנז	נתניה

אם ברצונך לקחת חלק **בזיכוי הרבים** ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות למכון הבינני בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינני' במוקדים הבאים:

חול

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	כארא פארק
4909 13th Ave	Kosher Discount	
	ע"י המקוואות	מאנרא
Phyllis Terrace 25	ספרים שאפע ווישניץ	מאנסי
5678 Park Ave	Zoubris	מונטריאל
5665 Park Ave	Copy BQ	
Lange Leemstraat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van Spangenastraat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
Lamoriniestraat. 118	ביהמ"ד בית אהרן	
Brialmontlei 16	ויזניץ	
Antoon van Dyckstraat 41	גור	
Mercatorstraat 58	בית המדרש פשעווארסק	
Sint-Vincentiusstraat 26A	טשרנויבל	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz Terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד הגדול ישמח ישראל	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילוויים לאפוד	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מוקה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

842106199482